

Брой 11 (1918)

Ноември 2015

Година LVI, ISSN-0205-0943

Цена 0.80 лв.

Туристическият вестник

www.btsbg.org

Издание на BTS

**АБОНАМЕНТНА
КАМПАНИЯ 2016**

Вашият вестник –
вестник „Ехо“ –
е в каталога на
Български пощи
под **№ 255**

Получавате
10 24 цветни
страници
всеки месец.
лева

За 49-и път томбола за участниците
в националното движение

„Опознай България – 100 национални туристически обекта“

Над 6 милиона са включилите се досега в Националното движение „Опознай България - 100 национални туристически обекта“, което през 2016 г. ще отбележи своя половинвековен юбилей. За 49-то издание на това уникално национално движение, което няма аналог в света, Българският туристически съюз отново организира и проведе томбола за носителите на златна, сребърна и бронзова значка.

Както каза изпълнителният секретар на BTS Венцислав Удев – макар да се раздават материални награди, всъщност наградата е най-вече морална, а националното движение съществува и се развива благодарение на патриотизма на българите и широката обществена подкрепа. През 2013 г. BTS инициира движението „Опознай родния край“ в 8 области, като по този начин успява да привлече вниманието на децата и младежите към 100-те национални туристически обекта. Що се отнася до перспективата – тя включва още една голяма инициатива на Съюза – движението „Покорител на 10-те планински първенци“, прераснало по идея на BTS в „10-те балкански първенци“, в която участват всички 10 страни-членки на Балканския планинарски съюз. Предстои излизането на книжка за този нов балкански проект.

На 6 ноември в Министерството на младежта и спор-

та министър Красен Кралев изтегли в томболата името на печелившия участник в движението „100-те национални туристически обекта“, който стана собственик на лек автомобил Дачия Сандео. Това е **Иван Пламенов Трайков от София**. В приветствените думи по време на церемонията, министър Кралев заяви: „Искам да

благодаря на Българския туристически съюз, че през всичките тези години в различни ситуации, в различни политически и икономически периоди, през които са преминавали нашата държава и нашият народ, е успявал да поддържа интереса на поколенията към природните забележителности на България,

към историческите обекти. Успявал е да възпитава и да изгражда българското във всеки един младеж – не само като любов към природата, но и като любов към познаването на нашата история“. Той увери, че Министерството на младежта и спорта ще направи всичко възможно да бъде пълноценен партньор на Българския туристически съюз и благодари на представителите на BTS, че Съюзът участва в писането на новия Закон за физическото възпитание и спорта.

Продължава на стр. 2

**Кои са победителите
в томболата на
Националното движение
„Опознай България –
100 НТО“ вижте на
страници - 2, 3 и 4**

13-и Песенен празник „Слава вам будители“

За големия празник, посветен на величавото дело на плеядата български народни будители, в Пловдив отново се събраха едни от най-добрите туристически хорови състави от града и страната. За 13-и път на сцената на Военния клуб, любезен домакин на проявата, си дадоха среща композитори, диригенти, изпълнители, в чийто репертоар възрожденските и туристическите творби земат значимо място. Този музикален форум се радва на широка местна подкрепа и на съдействието на сдружение „Чернатица“ – Пловдив и Българския туристически съюз. Той се осъществява на самия 1 ноември и негов организатор е ТД „Шипка“ със секретар Анна Камчева. Не е маловажен фактът за неговата популярност и успешно провеждане, че той редовно фигурира в Годишния календарен план на BTS.

Продължава на стр. 22

20 години колопоход „Не“ на наркотиците“

Двадесет години в град Сандански, в началото на всяка учебна година, се провежда едно изключително по значение и замисъл спортно мероприятие. Организаторите не предполагат, че именно колопоходът „Не“ на наркотиците“ ще се превърне в най-очакваното събитие за учениците от града. През далечната 1996 г. за първи път се проведе колопоходът „Не“ на наркотиците“, в който участваха 60 деца от училищата в град Сандански. Всяка година участниците се увеличават и през 2004 и 2005 г. се събират над 1000 деца, които преминават по 28-километровия маршрут Сандански-Ново Делчево-Склавне-Сандански.

Продължава на стр. 9

ПОКАНА

На 19 декември от 19 часа в зала „България“ Българският туристически съюз ще обяви традиционните награди на Сдружението за 2015 година в следните категории:

Партньорства:

С държавната власт;
С местната власт;
При реализация на международни инициативи;

С Национални и Природни паркове;
Със средствата за масова информация.

Награди на BTS:

За най-добро туристическо дружество, член на BTS;

За най-добра туристическа хижа;

За най-добър обект от Националното движение „Опознай България - 100-национални туристически обекта“;

За най-добър туристически хор.

На тържеството ще бъдат връчени ключовете на автомобили Дачия Сандеро и Дачия Логан на двама от спечелилите от Томболата на Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“.

СПОРТ ТОТО

За 49-и път томбола за участниците в националното движение

„Опознай България – 100 национални туристически обекта“

НА ВНИМАНИЕТО НА УЧАСТНИЦИТЕ В ДВИЖЕНИЕТО „ОПОЗНАЙ БЪЛГАРИЯ – 100 НАЦИОНАЛНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТА“
Томболата беше изтеглена на 6 ноември 2015 г. Всички, които са спечелили награди, да започват в Централата на БТС / бул. Васил Левски №75, ет 5 стая 51, телефони за контакт 0882966322, 0882966320/. Срокът за получаване на наградите е до 15 януари 2016 г. След изтичане на тази дата, те ще се прехвърлят за друга томбола.

Продължение от стр 1
Венцислав Удев изтегли името на **Лидия Радославова Бозаджиева** от София, спечелила лек автомобил Дачия Логан. Останалите награди са мобилни телефони, термोकани, раници, свещници и др. Томболата стана възможна благодарение на спонсорите: SLS – Верига спортни магазини, магазини за спортни стоки „Екстрийм“, ТД „Орфей 1960“ – гр. Девин, ТД „Родопея“ – с.Ягодина, ТД „Карлък“ – гр. Смолян, пещера „Съева дупка“, музеите, участващи в 100-те национални туристически обекта.

Твърдението, че националните инициативи на БТС, включени в неговия Годишен календар, сред които е и традиционната томбола, са дело

значимо и родолюбиво илюстрирано в цифри изглежда така:

Общ брой участници в на-

ционалното движение „Опознай България – 100-те национални туристически обекта“ през 2015 г. - 2703. От тях: но-

сителите на златна значка, посетили 100 обекта и събрали 100 марки – 63; носители на златна значка, посетили 100

обекта и събрали 100 печата – 258; носители на сребърна значка, посетили 50 обекта и събрали 50 печата – 913 и носители на бронзова значка – 1469.

Увеличава се броят и на чужденците, които се включват в движението „Опознай България“, но разрастването тепърва предстои – все повече хора от все повече националности да се запознаят с природните забележителности и културно-историческото наследство на България.

В интернет страниците на БТС и на движението „100 национални туристически обекта“ са оповестени имената на спечелилите награди в тазгодишната томбола.

Участници, събрали **100 марки** и спечелили награди в томболата за 2015 г. на Националното движение „Опознай България – 100 НТО“

МОБИЛЕН ТЕЛЕФОН

Тордор Иванов Стоев - гр. София
Валентина Димитрова Бъсина - гр. София
Мая Стоянова Габровска - гр. Велико Търново
Красимира Ташева Георгиева - гр. Добрич
Христоско Иванов Чоперков - гр. Пазарджик
Стоян Маринов Чомаков - гр. Велико Търново
Благой Тодоров Минчев - гр. Велико Търново
Селин Болар - гр. София
Изабела Валери Симон - гр. София
Бойко Пейчев Делчинов - гр. Стара Загора
Борил Бойков Делчинов - гр. Стара Загора
Евдокия Антонова Георгиева - гр. Бургас
Георги Иванов Георгиев - гр. Бургас
Мирослава Цветанова Гръблева - гр. Пловдив
Теодора Георгиева Порязова - гр. Хасково
Камен Петров Порязов - гр. Хасково
Теменужка Стоянова Топалова - гр. Костинброд
Таня Благовестова Топалова - гр. Костинброд

ИВАН ПЛАМЕНОВ ТРАЙКОВ - ГР. СОФИЯ - ЛЕК АВТОМОБИЛ ДАЧИЯ САНДЕРО

Славомир Митков Господинов - гр. Стара Загора
Асен Илиев Порчев - гр. София
Весела Асенова Порчева - гр. София
Татяна Нейчева Нецова-Порчева - гр. София
Радка Койчева Жечева - ТД „Сърнена гора“, гр. Стара Загора
Митко Петров Жечев - ТД „Сърнена гора“
Габриела Миленова Георгиева - гр. София
Петко Славчев Рогов - гр. Добрич
Георги Митев Димов - гр. Добрич
Дори Стойкова Стойкова - гр. Добрич
Мариана Иванова Костадинова - гр. Добрич
Мартин Петков Рогов - гр. Добрич
Борислав Цветанов Минков - гр. София
Цветанка Кръстева Вангелова - гр. Петрич
Донка Василева Жекова - гр. Чирпан
Васил Митов Василев - гр. София
Тодор Александров Трифонов - гр. София
Цветан Стефанов Киров - гр. Варна
Антония Енчева Кирова - гр. Варна
Наталия Живкова Георгиева - гр. Пловдив
Анриана Василева Чинчева - гр. Пловдив
Александър Валентинов Николов - с. Зеленидол
Петя Сашева Колева - гр. Костинброд

Ученикът в 31 СЧУЕМ „Иван Вазов“, в София Иван Пламенов Трайков се оказа голям късметлия. „От 2014 г. започнах да обикалям 100-те обекта. През 2015 г. си взех нова книжка и с нея вече съм близо до бронзовата значка. Най-любимите ми обекти са пещерите, крепостите и върховете. За идеята да участвам в движението „Опознай България“, ме запали тате.

А с мама се качих на Мусала. Разказвам на приятелите си къде съм ходил и какво съм видял, но само по-любопытните ме слушат с интерес.

На 6-ти ноември си играех на лаптопа и по едно време тате ме извика. Строи ме до стената, а мама включи камерата. Чудех се какво става, а тате каза, че съм спечелил Дачия Сандеро. Много се развълнувах. Разказах на приятелите си за наградата. Те ме поздравиха и ми пожелаха да съм все така късметлия.“

Господинка Иванова Бижева - ТД „Руен“
Георги Димитров Бижев - ТД „Руен“
Иванка Георгиева Бижева - ТД „Руен“
Деница Стоянова Зайкова - ТД „Руен“
Михайл Тодоров Чалъков - гр. София
Димитрина Александрова Чалъкова - гр. София
Джулия Михайлова Чалъкова - гр. София
Михаил Владимиров Шишков - гр. София
Божидар Владимиров Шишков - гр. София
Владимир Русков Шишков - гр. София
Съби Цанков Христов - ТД „Узана“
Христо Красимиров Бошков - гр. Габрово
Асен Илиев Коджов - с. Арда
Ася Коджова - с. Арда
Роза Иванова Данева - ТД „Узана“
Иван Владимиров Данев - ТД „Узана“
Владимир Димитров Данев - ТД „Узана“
Росен Неделчев Желязков - гр. Бургас
Аделина Росенова Желязкова - гр. Бургас
Александър Благовоев Натоев - с. Мало Конаре
Румен Иванов Димитров - гр. Варна

Трансевропейски Туристически маршрут Странджа Сакар

Туристическо дружество "Вишеград" - Тополовград, като водеща организация, съвместно със своя партньор „DAYKO - Фондация за опазване на природата“ от Република Турция - изпълни Проект „SYTHER“ - Трансевропейски Туристически Маршрут Странджа Сакар - 2007CB16IPO008-2013-3-088. Проектът се финансира от Програмата за трансгранично сътрудничество България - Турция - 2007CB16IPO008-2013-3.

Целта на проекта е развитие, разнообразяване и насърчаване устойчивия туризъм в района, посредством използване потенциала на общото природно наследство и рекламиране на трансграничната зона като специфична туристическа дестинация.

Бе извършено теренно проучване по маршрута, с опис и валоризация на природните ресурси, беше изготвен подробен технико-икономически проект на пешеходния маршрут в съответствие с Европейското и националните законодателства на Република България и Република Турция. Реализираха се дейности по изграждане на проектната туристическа инфраструктура, изготвяне и отпечатване на триезичен пътеводител на туристическия маршрут, създаване на триезична информационна интернет страница за маршрута.

Дейностите по проекта включваха и съвместен преход на изградения трансграничен туристически маршрут със заключителен форум с участието на

туристи от България и Турция.

Дейностите разшириха трансграничните контакти между младежи и учаци, занимаващи се активно с туризъм, туристически и младежки клубове от двете страни на границата, лица, практикуващи екотуризъм, туристически оператори, организиращи пешеходни туристически прояви и екскурзии в Трансграничния район на Република България и Република Турция.

За съдържанието на тази публикация отговорност носи единствено Сдружение Туристическо Дружество "ВИШЕГРАД" - Тополовград и не може по никакъв начин да отразява мнението на Европейския Съюз.

Участници, събрали **100 печата** и спечелили награди в томболата за 2015 г. на Националното движение „Опознай България - 100 НТО“

ЛИДИЯ РАДОСЛАВОВА БОЗАДЖИЕВА - ГР. СОФИЯ - ЛЕК АВТОМОБИЛ ДАЧИЯ ЛОГАН

Людмил Радославов Бозаджиев - гр. София - чаши за кафе
Борислав Тодоров Тодоров - гр. София - сервизна купа за плодове
Стефка Иванова Тодорова - гр. София - филтрираща кана за вода
Тодор Бориславов Тодоров - гр. София - сервизна купа за плодове
Магдалена Георгиева Георгиева - гр. Бургас - сервизна купа за плодове
Светлин Илков Кръстанов - гр. София - сервизна купа за плодове
Юлиан Кирилов Катинчев - гр. София - раница
Сашо Илиев Мирчев - гр. София - огнеупорна тенджера
Йоан Сашев Мирчев - гр. София - чаши за кафе
Сибилла Илиева Липова - гр. Ловеч - сервизна купа за плодове
Пламен Ангелов Аврониев - гр. Варна - чаши за кафе
Мария Костадинова Аврониев - гр. Варна - сервизна купа за плодове
Иван Йорданов Цолов - гр. Видин - чаши за кафе
Валерия Петрова Иванова - гр. Видин - раница
Александър Стоилов Рангелов - гр. София - ваучер за уикенд
Кирил Тодоров Маринов - гр. София - сервизна купа за плодове
Теодора Людмила Костадинова - гр. София - сервизна купа за плодове
Машенка Тодорова Костадинова - гр. София - свещник голям
Людмил Иванов Костадинов - гр. София - огнеупорна тенджера
Тодор Иванов Иванов - гр. София - чаши за кафе
Димо Иванов Чолаков - гр. Ямбол - свещник голям
Полин Димова Чолакова - гр. Ямбол - сервизна купа за плодове
Сергей Стоев Петров - гр. София - сервизна купа за плодове
Стойчо Серафимов Петров - гр. София - филтрираща кана за вода
Ивалин Иванов Стоев - гр. Харманли - филтрираща кана за вода
Катерина Димова Чолакова - гр. Ямбол - чаши за кафе
Валентина Димитрова Бъсина - гр. София - сервизна купа за плодове
Гергана Василева Джелянова - гр. Балчик - чаши за кафе
Янка Стоянова Джелянова - гр. Балчик - сервизна купа за плодове
Даниела Бориславов Тодорова - гр. София - чаши за кафе
Георги Стефанов Георгиев - гр. София - сервизна купа за плодове
Адел Владкова Стаменова - гр. София - ваучер за уикенд
Даринка Тодорова Симова - гр. София - чаши за кафе
Николай Атанасов Симов - гр. София - сервизна купа за плодове
Мая Стоянова Габровска - гр. Велико Търново - сервизна купа за плодове
Татяна Драгомирова Тамбуева - гр. Златица - раница
Орлин Иванов Тамбуев - гр. Златица - сервизна купа за плодове
Геновева Ташева Георгиева - гр. Добрич - чаши за кафе
Красимира Ташева Георгиева - гр. Добрич - ваучер за уикенд

Павлина Георгиева Георгиева - гр. Карнобат - сервизна купа за плодове
Радина Георгиева Георгиева - гр. Карнобат - чаши за кафе
Цветелин Стоянов Чакъров - гр. Разград - електрическа кана
Росица Станчева Чакърова - гр. Разград - филтрираща кана за вода
Светлин Цветелинов Чакъров - гр. Разград - огнеупорна тенджера
Христококо Иванов Чоперков - гр. Пазарджик - сервизна купа за плодове
Стефка Димитрова Караджова - гр. Пазарджик - чаши за кафе
Атанас Борисов Попов - гр. Пазарджик - сервизна купа за плодове
Милена Стоева Попова - гр. Пазарджик - чаши за кафе
Николай Атанасов Попов - гр. Пазарджик - сервизна купа за плодове
Виолета Георгиева Цинцарова - гр. Пазарджик - електрическа кана
Миглен Валериев Евлогиев - гр. Перник - чаши за кафе
Антоанета Петрова Генова - гр. София - чаши за кафе
Румен Александров Василев - гр. Дупница - раница
Христо Стоянов Христов - гр. Ямбол - сервизна купа за плодове
Марияна Цветанова Пашова - гр. Козлодуй - сервизна купа за плодове
Яна Иванова Пашова - гр. Козлодуй - свещник голям
Иван Костдинов Пашов - гр. Козлодуй - раница
Веселин Иванов Пашов - гр. Козлодуй - огнеупорна тенджера
Селин Болар - гр. София - филтрираща кана за вода
Димитър Христов Илиндарски - гр. София - сервизна купа за плодове
Милко Иванов Димитров - гр. Варна - раница
Милена Страхилова Стойнева - гр. София - чаши за кафе
Вангелия Атанасова Гелева - гр. Перник - чаши за кафе
Георги Жеков Ангелов - гр. Стара Загора - сервизна купа за плодове
Маргарита Петрова Никова - гр. Перник - филтрираща кана за вода
Изабел Валери Симон - гр. София - ваучер за уикенд
Сава Иванов Иванов - гр. Пловдив - сервизна купа за плодове
Неда Ангелова Панайотова - гр. Велинград - сервизна купа за плодове
Стефан Кънев Колев - гр. Бургас - ваучер за уикенд
Дарина Дочева Христова - гр. София - чаши за кафе
Милка Грозева Енева - гр. Чирпан - ТД "Средногорец" - раница
Пейчо Иванов Генов - гр. Чирпан - сервизна купа за плодове
Нина Ненова Маринова - гр. Чирпан - раница
Иван Георгиев Иванов - гр. Чирпан - филтрираща кана за вода
Лазар Стоянов Георгиев - ТД "Калабак" - сервизна купа за плодове
Иванка Стоянова Георгиева - ТД "Калабак" - огнеупорна тенджера
Иван Ангелов Станоев - ТД "Калабак" - свещник голям
Нина Ангелова Урдова - ТД "Калабак" - огнеупорна тенджера
Ангел Иванов Станоев - ТД "Калабак" - ваучер за уикенд
Величка Лазарова Станоева - ТД "Калабак" - електрическа кана

► Продължение от стр 3

Иванка Борисова Донева -ТД"Калабак"- чаши за кафе
Струмка Кръстева Малинова -ТД"Калабак"- чаши за кафе
Гергана Кръстева Тошкова -ТД"Калабак"- сервизна купа за плодове
Спасимира Тошкова -ТД"Калабак"- филтрираща кана за вода
Искра Златева Донева -ТД"Калабак"- сервизна купа за плодове
Румяна Златкова Донева -ТД"Калабак"- свещник голям
Теодора Стефанова Гецова – с.Поликрайще -раница
Бойко Пейчев Делчинов - гр. Стара Загора – чаши за кафе
Борил Бойков Делчинов - гр. Стара Загора - сервизна купа за плодове
Георги Иванов Георгиев –гр.Бургас - раница
Евдокия Антонова Георгиева - гр. Бургас –сервизна купа за плодове
Мирослава Цветанова Гръблева - гр. Пловдив – ваучер за уикенд
Михаил Руменов Йотов –гр. София – чаши за кафе
Теодора Георгиева Порязова –гр. Хасково - сервизна купа за плодове
Камен Петров Порязов - гр. Хасково - раница
Десислава Ивова Иванова – гр.София – ваучер за уикенд
Татяна Стоянова Иванова -гр.София – чаши за кафе
Вероника Ивова Иванова - гр. София - ваучер за уикенд
Иво Венелинов Иванов - гр. София – филтрираща кана за вода
Теменужка Стоянова Топалова - гр. Костинброд – филтрираща кана за вода
Таня Благовестова Тополова - гр. Костинброд - раница
Росица Петрунова Иванова – гр. София – огнеупорна тенджера
София Анатолиева Евтимова – гр. София – сервизна купа за плодове
Даниела Славчева Евтимова – гр.София – свещник голям
Георги Темелиев Темелиев - гр. София – огнеупорна тенджера
Иван Пламенов Трайков - гр. София – раница
Къньо Русев Маджаров - гр. Елхово - филтрираща кана за вода
Анка Стоянова Маджурова - гр. Елхово - сервизна купа за плодове
Славка Минчева Даскалова -гр. Елхово - раница
Йордан Илиев Цирков – гр. Габрово – филтрираща кана за вода
Светлозар Младенов Стойнев – гр. Костинброд - сервизна купа за плодове
Христина Димитрова Стойнева - гр. Костинброд – филтрираща кана за вода
Александър Валериевич Турлаков – гр.Стара Загора – сервизна купа за плодове
Ивайло Емилов Киров – гр.София – ваучер за уикенд
Любомир Емилов Киров - гр. София - огнеупорна тенджера
Славомир Митков Господинов - гр.Стара Загора - сервизна купа за плодове
Вълчан Калоянов Вълчанов - гр. Варна - раница
Адриан Вълчанов Вълчанов - гр. Варна – огнеупорна тенджера
Боби Светославов Рачков –гр. Плевен – сервизна купа за плодове
Станислава Светославова Рачкова – гр. Плевен – огнеупорна тенджера
Людмила Радославова Андреева - гр. Свищов – сервизна купа за плодове
Асен Илиев Порчев - гр. София – сервизна купа за плодове
Весела Асенова Порчева - гр. София - раница
Татяна Нейчева Нецева-Порчева – гр.София – ваучер за уикенд
Спирия Петров Спириев – гр.Сандански –ТД "Еделвайс" – филтрираща кана за вода
Цветанка Кръстева Вангелова - гр. Петрич – филтрираща кана за вода
Йорданка Лазарова Христова – гр. Търговище – сервизна купа за плодове
Георги Петков Стефанов - гр. Бургас - раница
Йордан Георгиев Данов - гр.Айтос - ваучер за уикенд
Станка Костадинова Данова -гр. Айтос –сервизна купа за плодове
Севдалина Димитрова Петрова - гр. Велико Търново - филтрираща кана за вода
Стоян Маринов Чотаков -гр. Велико Търново - филтрираща кана за вода
Благой Тодоров Минчев -гр. Велико Търново – сервизна купа за плодове
Йордан Владимир Иванов – гр. Кюстендил – електрическа кана
Митко Петров Жечев -ТД "Сърнена гора " - раница
Радка Койчева Жечева – сервизна купа за плодове
Евгения Тодорова Иванова – филтрираща кана за вода
Петър Борисов Богданов - гр. София – огнеупорна тенджера
Габриела Миленова Георгиева - гр. София – сервизна купа за плодове
Валентин Николов Панчев - гр. Пловдив – филтрираща кана за вода
Симона Валентингова Маринова -гр. София –сервизна купа за плодове
Красен Любомиров Иванов - гр. Разград – ваучер за уикенд
Любаша Стефанова Игнатовска - гр. София – филтрираща кана за вода
Данаил Стефанов Игнатовски - гр. София – ваучер за уикенд
Никола Данев Баненкин - гр. София – раница
Даниел Тонев Калчев – гр.Нова Загора - раница
Пею Асенов Борисов – гр.Пловдив – електрическа кана
Петко Славчев Рогов - гр. Добрич – свещник голям
Георги Митев Димов – гр.Добрич – огнеупорна тенджера
Дори Стойкова Стойкова- гр. Добрич-сервизна купа за плодове
Мариана Иванова Костадинова - гр. Добрич - филтрираща кана за вода
Мартин Петков Рогов - гр. Добрич - раница
Ели Георгиева Радоева-Минкова - с.Бистрица - електрическа кана
Борислав Цветанов Минков - гр. София - раница
Йордан Владимир Иванов – гр. Кюстендил – филтрираща кана за вода
Георги Вълчев Жеков – ТД "Средногорец"- електрическа кана
Донка Василева Жекова – ТД "Средногорец"- сервизна купа за плодове
Васил Митов Василев - гр. София – филтрираща кана за вода
Иван Обретенов Обрешков –ТД "Еделвайс" - раница
Петър Николов Галачанов – ТД "Еделвайс"- филтрираща кана за вода
Генка Петрова Илиева – ТД "Еделвайс"- свещник голям
Сийка Рангелова Павлова – ТД Еделвайс" – огнеупорен съд за готвене
Мирослава Драганова Чакърлова – ТД "Еделвайс"- сервизна купа за плодове
Мария Танева Пеева –ТД "Еделвайс"- чаши за кафе
Евгени Атанасов Кушев – ТД " Еделвайс"- сервизна купа за плодове
Георги Тодоров Мерджанов –ТД " Еделвайс"- раница
Стефа Захариева Тончева –ТД " Еделвайс"- сервизна купа за плодове
Радостин Великов Тончев –ТД " Еделвайс"- раница
Мария Стефанова Владева –ТД " Еделвайс" - филтрираща кана за вода
Николай Иванов Димитров – ТД " Еделвайс"- филтрираща кана за вода
Господинка Иванова Бижева –ТД "Руен"-гр. Пловдив - сервизна купа за плодове

Тодор Александров Трифонов - гр. София – филтрираща кана за вода
Анка Веселинова Павлова - гр. София – чаши за кафе
Александър Бориславов Павлов – гр. София - раница
Цветан Стефанов Киров - гр. Варна –ваучер за уикенд
Антония Енчева Кирова -гр. Варна – електрическа кана
Деница Иванова Петкова – гр.Габрово – раница
Гергана Николова Найденова –ТД "Шипка"- филтрираща кана за вода
Георги Дончев Попов –ТД "Шипка"- електрическа кана
Ина Пламенова Кочева – ТД "Шипка"- раница
Димитър Василев Маджаров –ТД "Шипка"- раница
Даниела Иванова Богданова - ТД"Шипка"- филтрираща кана за вода
Елена Цветкова Иванова – гр.София – раница
Николета Цветкова Иванова –г р. София – електрическа кана
Сашка Методиева Стоилова – гр. София - сервизна купа за плодове
Димитър Йонков Стоилов – гр.София - ваучер за уикенд
Методи Йонков Стоилов- гр. София – свещник
Йонко Димитров Стоилов – гр.София - раница
Стоян Димитров Антонов -гр. Пещера - електрическа кана
Димо Желязков Халачев – ТД "Ален Мак" –гр. Бургас - филтрираща кана за вода
Мария Кирилова Халачева – ТД "Ален Мак"- гр. Бургас- електрическа кана
Деница Димова Халачева – ТД " Ален Мак"- сервизна купа за плодове
Любомир Маринев Кондев –ТД "Ален Мак"- раница
Мариян Добринов Кондев – ТД "Ален Мак" - сервизна купа за плодове
Костадин Георгиев Кастадинов- ТД" Ален Мак"-ваучер за уикенд
Драгомир Янчев Георгиев – ТД "Ален Мак" - огнеупорна тенджера
Наталия Живкова Георгиева – гр. Пловдив - раница
Пламен Борисов Борисов - гр. Велико Търново - огнеупорен съд
Вълчо Атанасов Атанасов – гр. Варна - раница
Александър Валентинов Николов - с.Зелен дол - филтрираща кана за вода
Наталия Иванова Янкова - гр. Хасково – раница
Данаил Недялков Делчев - гр. Хасково – филтрираща кана за вода
Ангел Марчев - гр. Каспичан - сервизна купа за плодове
Звездомира Ангелова - гр. Каспичан - огнеупорна тенджера
Ивайла Симеонова – гр.Шумен - свещник голям
Даниел Симеонов – гр.Шумен - раница
Ивайло Калайджиев – гр.Шумен - филтрираща кана за вода
Пламена Калайджиева – гр.Шумен - сервизна купа за плодове
Георги Китанов Георгиев – гр.Елин Пелин - раница
Петя Сашева Колева – гр. Костинброд – сервизна купа за плодове
Жан Георгиев Ильов – гр. Дупница – ваучер за уикенд
Георги Димитров Бижев - ТД " Руен"- раница
Иванка Георгиева Бижева - ТД "Руен"- огнеупорен съд
Деница Стоянова Зайкова -ТД " Руен"- раница
Стойчо Вълков Стойчев - ТД " Руен"- сервизна купа за плодове
Даниел Владимир Колковски – гр.Мездра – раница
Михаил Тодоров Чалъков - гр. София – филтрираща кана за вода
Димитрина Александрова Чалъкова - гр.София –свещник голям
Джулия Михайлова Чалъкова - гр. София – филтрираща кана за вода
Михаил Владимир Шишков - гр. София – голям свещник
Божидар Владимир Шишков - гр.София – огнеупорна тенджера
Владимир Русков Шишков - гр. София – сервизна купа за плодове
Михаела Димитрова Димитрова - гр. Добрич – филтрираща кана за вода
Желязко Кунев Трифонов - гр. Нова Загора - раница
Деница Веселинова Сотирова – гр. София – филтрираща кана за вода
Даниела Йорданова Иванова – гр. София – електрическа кана
Веселин Стефанов Сотиров - гр. София - раница
Андреана Василева Чинчева – гр. Пловдив - огнеупорна тенджера
Съби Цанков Христов –ТД "Узана"-огнеупорна тенджера
Невяна Ванева Петрова – гр. София – филтрираща кана за вода
Весела Веселинова Петрова - гр. София – филтрираща кана за вода
Христо Красимиров Божков – ТД "Узана"-гр. Габрово - филтрираща кана за вода
Роза Иванова Данева - ТД "Узана"- електрическа кана
Иван Владимир Данев - ТД "Узана"-електрическа кана
Владимир Димитров Данев - ТД "Узана"- раница
Асен Илиев Коджов - с.Арда - филтрираща кана за вода
Ася Коджова - с.Арда - електрическа кана за вода
Росен Неделчев Желязков - гр. Бургас - огнеупорна тенджера
Аделина Росенова Желязкова - гр. Бургас - огнеупорна тенджера
Александър Благоев Натов - с. Мало Конаре - електрическа кана за вода
Румен Иванов Димитров – гр. Варна – филтрираща кана за вода
Цветан Игнатов Игнатов – гр. Панагюрище - сервизна купа за плодове
Маргарита Игнатова Игнатова – гр. Панагюрище - раница
Лилия Илиева Василева -гр. Добрич - филтрираща кана за вода
Неделчо Петков Василев - гр. Добрич - електрическа кана
Кръстьо Петров Шопов - гр. Панагюрище - филтрираща кана за вода
Мариела Димитрова Митева – гр. София - сервизна купа за плодове
Васил Борисов Ташев – гр.Пазарджик - раница
Стефан Атанасов Донев -гр. Русе- раница
Дария Владимиров Томова - гр. Русе - филтрираща кана за вода
Ивелина Николова Малакова – гр. Русе - ваучер за уикенд
Николай Ивайлов Младенов - гр. София - филтрираща кана за вода
Борислава Микова Зарева - гр.София - сервизна купа за плодове
Яница Василева Василева-Георгиева – гр. София - чаши за кафе
Росица Богданова Петрова – гр. Перник - раница
Донка Динева Чавдарова – гр. Казанлък - раница
Димитър Иванов Чавдаров – гр. Казанлък - ваучер за уикенд

Наталия Янкова и Данаил Делчев от Хасково дойдоха на тепенето на томболата в БТС. "Събрахме над 120 печата от 100-те национални туристически обекта и получихме грамоти и златни значки. Започнахме през 2006 г. Подаряваме книжки от националното движение "Опознай България" на приятели. В началото обикаляхме непознати места, приключенията и самият обект с национално значение, както и хората, които срещаме – всичко това ни привлича. Изчакаме да пораснат децата и тръгваме пак."

Участници, събрали **50 печата** за 2015 г. в Националното движение „Опознай България - 100 НТО“

ЧАША ЗА КАФЕ

Георги Стойчев - град Шумен
Радка Алексова Димитрова - град Сандански
Грозданка Илчева Петрова – ТД „Карлък“,
Веселка Василева - град Велико Търново
Мартин Росенов Загорев – град София
Петър Георгиев Василев – град Пловдив
Борислав Ангелов - град Шумен
Дончо Ненов Топалов - град Хисаря
Велика Петкова Маринова - град Сливен

Женя Михайлова Славова – ТД „Овчарица“,
Мария Станиславова Иванова - град Варна
Тодор Стойчев Китин - град Хисаря
Диана Валентинова Ангелова - град София
Полина Трифоновна Георгиева - град Монтана
Светла Георгиева Микова - град София
Веселин Василев Сталев - град Бургас
Яна Георгиева Джукелова - град София
Мариела Стефанова Николова - град София
Петко Тодоров Георгиев - от град София
Адриан Ангелов Радиев - от град София

Участници, събрали **25 печата** за 2015 г. в Националното движение „Опознай България - 100 НТО“

МАЛЪК СВЕЩНИК

Йоана Атанасова Мутазова -
от гр. Нова Загора, ТД „Алеко“
Любомира Антонова Арсенова - от гр. София
Калина Николаева Томова - от гр.София
Валентина Василева - от гр. Шумен
Станислава Добрева - от гр. София
Мирела Георгиева Миткова - от гр. Ямбол
Станчо Любомиров Стоев - от гр. София
Ивайло Косев Русев - от гр. Велико Търново
Юлия Димитрова Пеева - от гр. София

Виктор Христов Стоянов - от град Елин Пелин
Иван Ананиев Динов - от гр. Радомир
Мирослав Лазаров Генев - от гр.Плевен
Гиноева Стефанова Калужкова - от гр. София
Александър Стефчев Гунишки - от гр. София
Кристиан Любомиров Митев - от гр. Габрово
Деян Дончев Дунчев - от гр. Русе, ТД“ Приста“
Митка Запрянова Караджова - от гр. Пловдив
Мартин Петров Димитров - от гр. Сливница
Емил Пламенов Кръстев - от гр. Плевен
Николай Николаев Дамянов - от гр. Плевен

ТД „Еделвайс“ - София, на 90 години

През месец септември на далечната 1925 година беше поставено началото на ТД „Еделвайс“ - София, от 11 ентузиастични младежи, току-що завършили гимназия. Изкачвайки се на Владайски Черни връх на Витоша, погледът им се спира на една малка поляна в местността Мачевото, където по-късно е построена хижа „Еделвайс“. През 1927 г. за пръв председател на дружеството е избран Боян Милчинов. От 1931 до 1932 г. хижата е готова. Получават се поздравления от много велики личности, сред които и цар Борис III.

И понеже дружеството ни има стара история, в тази за нас юбилейна 2015 година проведохме много прояви. Миналата година изкачихме в Гърция вр. Митикас в планината Олимп, а тази година проведохме още две екскурзии в чужбина. Едната през август в Сърбия - гр. Пирот, хижа „Бабин зъб“ и от сръбския курорт изкачване на старопланинския връх Миджур (2168 м н.в.). Той се намира на границата между България и Сърбия. Другата голяма проява беше четиридневна екскурзия в Република Македония от 19 до 22 септември 2015 г. Първо бяхме в гр. Струмица, род-

ния град на пророчицата Ванга, където се изкачихме на крепостта „Цареви кули“. После посетихме Радовиш, Прилеп, Битоля и Охрид. Град Охрид на брега на Охридското езеро със Самуиловата крепост,

Прочутите Билянини извори, наколните жилища и

наблизо е манастирът „Свети Наум“, на границата с Албания. Създаден е около 900 г. от най-младия от учениците на братята Кирил и Методи - Наум Охридски. Тук се вливат в Охридското езеро водите на река Църни Дрим. Качихме се и на планината Галичица, откъдето се виждат двете езера - Преспанското и Охридското, между които се намира планината. Продължихме към град Струга, край който

е старият скален манастир „Успение Богородично“. През град Струга се изтичат водите на Охридското езеро към река Църни Дрим и през Албания се влива в Адриатическо море. След това поехме на север към столицата на Македония - Скопие. През града тече река Вардар. Над стария град се извисяват крепостни стени, а на юг на хълма е издигнат 66-метровият кръст в чест на Милениума.

И така през 90 години ние започнахме да се запознаваме и с красотите в Европа и други планини.

Тържеството по повод юбилея се състоя на 27 септември на Витоша, на х. „Еделвайс“. Бяха показани хористи от хорове „Витошко лале“ и „Планинска песен“. Наградихме изявени туристи. Бяха ни отправени приветствия от други туристически дружества.

Кестенова вечер в Петрич

От 16 до 18 октомври в града на Баба Ванга се състоя ежегодната национална туристическа среща, наречена „Кестенова вечер“, защото се провежда в сезона, когато зреят кестените. Тази година тя бе посветена на 120 години от организираното туристическо движение и 25 години от създаването на Българската федерация на туристите ветерани. На срещата присъстваха 185 представители от 35 туристически клуба от цялата страна.

Гостите бяха посрещнати на 16 октомври от приятели начело с председателя на Клуба на туристите ветерани в Петрич. За добре дошли гостите на „Кестеновата вечер“ бяха посрещнати на входа на ресторант „Ванга“ по стар обичай с китка здравец и специално приготвена козуначена пита. Срещата бе открита от туристическия хор „Ив.Апостолов“ към Клуба на туристите ветерани с художествен ръководител Иван Димитров. Приветствие поднесе председателят на Клуба на туристите ветерани към ТД „Калабак“ Стоил Илиев, който сърдечно поздрави всички участници в тази национална туристическа среща. В богатата културна програма взе участие и 11-годишната ученичка Мария Тасева от клуб „Млад планинар“ към ТД „Калабак“. Тя беше бурно аплодирана за доброто представяне, след което започнаха да се редуват хора, песни, сценки, подготвени от любезните

домакини. По време на вечерята на всички гости бяха поднесени варени кестени. И така веселието продължи до късно през нощта.

На следващия ден всички желаещи бяха извозени до Самуиловата крепост и къщата на Баба Ванга в местността Рупите. Вещи екскурзоводи се оказаха Лидия Гурова и Струнка Малинова. Екскурзията продължи до светата обител на Преподобна Стойна.

За тези, които желаеха да направят поход до хижа „Конгур“, бе организиран автобус до хижа „Беласица“. Там групата се раздели на две - по-голямата продължи до хижа „Конгур“ с водач Никола Ковачев, а други останаха на хижа „Беласица“ да събират кестени в околностите ѝ. След обяда двете групи се събраха отново и се върнаха в града доволни.

След вечерята веселието продължи отново с хора, песни и танци, като бе дадена възможност за изява на гостите с наслова „Микрофонът е ваш“. Отличиха се с изпълненията си туристическият хор „Витошки лалета“ към Софийския клуб „Витоша“.

На третия ден след размяна на адреси и телефони, последвани от много прегръдки и възгласи „Добри срещи“, всички отпътуваха към родните си места, заредени с много положителни емоции от преживяното.

Стоил Илиев - председател на КТВ към ТД „Калабак“ - гр. Петрич

Поход до Чудинската планина

За Световния ден на интензивното ходене ТД „Осогово“ - гр. Кюстендил избра поход до Чудинската планина. Над 150 туристи се срещнаха на пирамидата 106, която е най-западната точка на България. Това е и триграничната точка на България, Сърбия и Македония. Разбрали за тази среща, в похода се включиха и туристи от ТД „Урвич“ - гр. София. С развети национални знамена в геометричния център на Балканския полуостров се срещнаха приятели, завързаха се нови запоз-

нанства, направиха се стотици снимки за спомен. Извиха се кръшни хора около пирамидата. Всички опитаха от вкусния сръбски боб. Най-голямата атракция беше изпълнението на детския танцов ансамбъл от Босилеград.

„Трогателно бе как духът на дружеските отношения между нашите три съседски държави лъхаше от лицата и усмивките на всички присъстващи“ - сподели секретарят на ТД „Осогово“.

Силвия Михова - секретар на ТД „Осогово“ - гр. Кюстендил

Ветеранът от ТД „Еделвайс“ - Пловдив

гр. Пловдив. Още от 6-годишна възраст заедно с по-малкия си брат, водени от родителите си, правят излети из околностите на Пловдив - реката над с. Храбрино, манастира „Св. Георги“ - над с. Белашница, присъстват на откриването на хижа „Здра-

вец“ през 1939 г. По-късно обхождат туристическите обекти около гр. Асеновград, екскурзии до Карлово, Сопот, Калюфер - на паметни изяви, свързани с личности като Васил Левски, Иван Вазов, Христо Ботев. И така досега. Като работник в Електроапаратурния завод участва във всички туристически мероприятия на завода, покрива нормативите на ГТО /готов за труд и отбрана/. Носител е и на значките „Покорител на 10-те планински първенци“, носител е на бронзова, сребърна и златна значка на движението „Опознай България - 100-те национални туристически обекта“. Обходил е туристическите маршрути в Рила, Пирин, Родопите, Средна гора. Ежегодно е първият абонат на вестник „Ехо“ в дружеството. Бай Пешо е радетел за поддържане похода в Троянския Балкан до лобното място на Георги Търнев - х. „Хайдушка песен“, който е традиция за дружеството. И досега участва в походите до хижите „Цепина“, „Равно боре“, „Надежда“, „Бунтовна“, „Венетика“, „Здравец“ и много други. Той е традиционен участник в тържествата на лобното място на Алеко Константинов край гр. Пазарджик, в автопоходите по обхождане на 100-те национални туристически обекта и е неизменно на Витошкия първенец в Деня на туризма.

Пожелаваме му здраве и дълголетие.

М.с. по туризъм **Николай Добрев** - председател на Клуба по пешеходен туризъм

В края на септември туристите от ТПД "Орлови скали" - гр. Провадия и ТД "Добротица" - гр. Добрич осъществихме съвместен поход в Осоговска планина с изкачване на първенеца и връх Руен. Тази проява беше планирана още през март.

Като по поръчка хванахме последните горещи дни за това лято. Тъй като Провадия и Добрич са много отдалечени от Кюстендилския край, искахме да видим колкото се може повече от него за краткото време, в което пребивавахме там. Първият от четирите празнични почивни дни посветихме на забележителностите на гр. Кюстендил, които никак не са малко. Историческият музей, Художествената галерия, къщата-музей "Димитър Пешев", крепостта и парка "Хисарлъка", средновековната църква "Свети Георги" от X-XI в. са само част от интересните обекти, които посетихме. Сложихме печати в книжките "100 национални туристически обекта". Жегата беше голяма и чакахме с нетърпение да се качим в планината, за да отдъхнем сред прохладата

Поход до връх Руен

на гора.

Следващият ден беше посветен на изкачването на един от последните, непосетени от нас планински първенци – връх Руен-2251 м (пети по височина в България). За повечето туристи от Провадия това беше трети, а за някои и четвърти връх за това лято след Мусала, Черни връх и Вихрен. Сутринта ни посрещна безоблачно синьо небе, което предвещава

хубаво време, подходящо за дълъг преход. Пътят към върха не е труден, но е доста продължителен. Маркировката беше добра, пътят - очертан, затова групата се разкъса според индивидуалните възможности на всеки. Средахме много туристи на малки групи, които се бяха запътили все към върха. Гледките бяха красиви както винаги, когато човек има очи да ги види и се устреми към планинските върхове, загърб-

вайки традиционното ситно градско ежедневие. Пред погледа се бяха ширнали дълбоки речни долини, обрасли с широколистни гори, заоблени била, покрити с тучна зеленина и навсякъде се виждаха черни пътища, които като пояс опасваха планинските върхове. Най-неочаквано по тях се появяваха автомобили, които пъпеха към върха и току ни задминаваха или пък се връщаха оттам. Все-

ки достигна до заветния връх по различно време. На Руен има гранична пирамида и там преминава държавната граница с Македония. Гледките, които се разкриват от върха във всички посоки, са невероятно красиви - и към България, и към Македония. Развяхме големия трибагреник, както и новите знамена на дружествата, за обща снимка. Туристите от Добрич приеха нови членове на дружеството си с традиционен ритуал, за който се бяха подготвили предварително. Почивка за отмора и обяд и поехме по дългия път обратно, подгонени от облаците, които започнаха да се събират от различни посоки. Чуха се и гръмотевици и в далечината се виждаше, че вали силно. Имахме голям късмет, защото минути след прибирането в хижата и на последните туристи от групата, се изсипа пороен дъжд. Всички обаче бяхме на сухо и се отдадохме на заслужена почивка след

уморителния, но изпълнен с много положителни емоции ден.

На следващата сутрин ни посрещна мъгливо и студено време. Нямахме и помен от слънчевото небе от предишния ден. Туристи от Чирпан и В. Търново, които бяха решили да изкачат върха него ден, така и не можах да го направят. Разходихме се в околностите на хижата - до хотел "Трите буки" и Профилакториума и сложихме печати в книжката за 10-те планински първенци.

Опознахме още един непознат и далечен за нас красив кът от България, който ни плени със своята живописна природа, културно-исторически забележителности и добри и усмихнати хора. Заредихме се с много положителна енергия и емоции, които само пребиваването сред природата може да даде. Благодарим на Силвия Михова - секретар на ТД "Осогово", която беше много отзивчива и ни помогна с точна и подробна информация за Кюстендилския край и Осоговска планина.

Стефа Станкулова - ТПД "Орлови скали" - гр. Провадия

Среща между туристи ветерани от ТД „Витоша“ - София и ТД „Чудни скали“ - Айтос

Сбъдна се отдавнашната мечта на туристите ветерани от ТД "Витоша" – София. Това се случи на 16 септември тази година.

Денят беше слънчев и прекрасен.

Морето ни посрещна тихо и безбрежно. Белият кораб "Анастасия" заплува към мечтания остров. Едно вълнуващо и незабравимо преживяване доставихме на 17 туристи от София. Предвождаше ги Момка Спасова - председател на Българската федерация на туристите ветерани, и Ирина Николова - председател на КТВ "Чудни скали" - Айтос.

Островът очакваше скъпите гости. Любезната екскурзоводка ни запозна с историята на този морски обект. Припомни ни събитията от 1923-1925 година, както и легендата за светицата Анастасия. Посетихме исторически музей на острова, църквата, лекарницата. Сдобихме се със сертификат за притежаване на титлата "Островитянин". Видяхме морския фар и скалните образувания: "Пиратски кораб" и "Гъбата". Островът е обновен и благоустроен, но още носи духа на онова тревожно време и борбите на народа ни. И на връщане се насладихме на красивото бургаско крайбрежие. Възхищението ни не свърши дотук.

В хижа "Здравец" - с. Тополица - по стар български обичай, туристите ветерани от Айтос ни посрещнаха с хляб и сол и китка здравец. Вечерта хапнахме най-вкусната бобена чорба, приготвена от туристката Рада Шамлиева. Последваха песни, танци, поздравления, авторски стихове. Двата клуба се над-

преварваха с изпълненията си.

Момка Спасова изрази похвала и възхищение от гостоприемството на айтоските туристи.

На следващия ден проведехме поход до местността "Бяла река". Наоколо широколистна гора, жарко слънце и студена вода. Бяла река шуми, мята бели води в дола и сякаш че пее за Балкана, за морето и за Чудните скали.

По-трудно подвижните стигнаха до ветрогенераторите. Оттук се вижда цялото Айтоско поле с китни селища, язовири и пътища - един красив кът от красива България. Възрастта и болките в износените стави не ни попречи да се порадваме на природата, да общуваме, да се радваме на живота.

Девизът на Айтоските туристи е "Спираме - значи умираме!". Затова продължаваме да вървим, да преодоляваме трудности и макар че повечето с бастун се подпират, не спираме! Заслужава си! Защото, където и да минем по родната земя, тя ни разказва легенди за юнаци и герои славни. Радва очите ни с прелести омайни, а те могат да се видят само, ако стигнем до тях със собствените си крака.

Да вървим, приятели, докато можем, докато дишаме, докато ни има на белия свят!

Благодарим ви, приятели туристи-ветерани от дружество "Витоша" - София. Запазете хубавите спомени в сърцата си за нас, за хижа "Здравец", за остров "Света Анастасия", за Бургас и морето.

Заповядайте отново! Ще ви покажем още нещо ново!

Тонка Петкова - КТВ "Чудни скали" - гр. Айтос

Докосване до магията на Беласица

Група туристи от ТД "Осогово", гр. Кюстендил - посети Рупите, храма на Ванга в град Петрич, хижа "Беласица", Лешнишки водопад, Конгуро и Самуиловата крепост. Метеорологичните условия не позволиха изкачването на връх Радомир (2029 м.н.в.), известен сред местните и със старото си име Калабак.

И така, първото място, на което се спряхме, бе Рупите. Това е едно от онези места, чиято природа е в състояние да възхити, вдъхнови и омиротвори. Невероятната красота на тази местност е способна да създаде у всеки чувство на хармония и спокойствие. Същевременно с това около Рупите цари един ореол на мистика и енергиен заряд, навярно свързан с факта, че Ванга избира това място за свой дом. В резултат от изригване на вулкана в Рупите има магмени скали. От тях извира минерална вода с температура 75 градуса по Целзий. Храмът "Света Петка Българска" приютява стотици миряни всеки ден, които искат да се поклонят пред Ванга и да запалят свещи в църквата.

Продължихме към следващата дестинация от нашата екскурзия - хижа "Беласица" и Лешнишкия водопад. Лешнишкият водопад е с височина близо 7 метра. По време на нашето посещение во-

допадът бе доста мощен и пълноводен, с много буйни води. Стояхме на мостчето и се радвахме на падащите отсреща води, а под нас водата на потока буквално кипеше. Доволни усещаме пръските на водата и дишахме от влажния въздух. Водопадът е образуван от съвсем спокойна и малка рекичка - Ляшничка. Вековната борба с природата е създала това магическо място, където милиони капчици се разбиват в скалите и светят с различна светлина. Създават причудливи отражения и невероятна феерия от цветове. В скалите има множество дупки и обрасла растителност. Тук природата е била много щедра. Дарила го е с приказна красота. След кратка фотосесия потеглихме към хижа "Конгуро", където бе и нашата нощувка. Пътят до нея минава през вековна кестенова гора. Голяма част от групата се възползва от възможността да събере достатъчно количество кестени, които бяха в изобилие.

След цяла нощ проливен дъжд, групата реши, че изкачването на връх Радомир е неразумно и се отправихме към Самуиловата крепост.

Красивият парк край река р. Струмешница е и вход към крепостта. В далечината се виждат величествената бронзовата фи-

гура на цар Самуил в цял ръст и четирите бетонни пилона изградени в най-високата част на хълма, върху руините от средновековната кула. Паметникът на цар Самуил е дело на художника проф. Борис Гондов. Представлява изразителна, величествена фигура в цял ръст, но с превити колени. Владетелят - прекършен не от поражението, а от болката по своите осакатени сподвижници, която ще го убие. От двете му страни на пана са изобразени релефите на войниците - едновременно трагични и величави. Както със сигурност знаете, при битка в околностите на крепостта византийският император Василий II, наречен Българоубиец, разгромил българската войска, предвождана от цар Самуил и я пленил почти изцяло. Цар Самуил и неговото обкръжение едва успели да се спасят. Съобразно християнската доктрина, пленени християни трябва да бъдат освобождавани след края на войната. Византийският император потъпкал това правило и ослепил пленената 14-хилядна българска войска, като оставил на всеки сто души по един водач. Самуиловата крепост при село Ключ е място не само на една голяма трагедия, но и свидетелство за жестокост, непозната дотогава в историята, нечувано военно престъпление. Няма и не може да има друго определение за ослепяването на 14 000 обезоръжени и беззащитни пленници. А това е по-скоро повод за срам, а не за гордост за Василий Втори.

На какво чудно място сме само - ако хванете картата на България, се намираме в нейния долен ляв ъгъл. На пет километра от нас е македонската граница. Но на толкова е и гръцката, която върви по билото на Беласица... Правим още и още снимки и поемаме обратно - пътят ни чака. А най-хубавото е, че се чувстваме и пречистени, и заредени. Това беше едно вълшебно пътуване в друго измерение, където се докоснахме до магията на Беласица. Мога само да възкликна: "Заслужава си да се посети отново!"

Силвия Михова - секретар на

ТД "Осогово" - гр. Кюстендил

През 2014 година една необикновена екскурзия на пловдивските туристи от ТД "Шипка" до джрелото на р. Дунав, т.нар. Железни врата (между Република Сърбия и Република Румъния), ги запозна с това чудо на човешкия строителен гений - преграждането на реката и оформянето на 130-километровото езеро. Тяхното пътешествие, отразено и в съюзния орган в. "Ехо", стана повод за подражание и други туристи и ветерани бяха вече там.

Но една друга мисъл вълнува пловдивчани след тази изява - голямата река е известна в Европа и света с един свой феномен - делтата, чрез която в три главни ръкава и многобройни по-малки се влива в Черно море. Не е ли възможно и тя да се посети, да се видят нейните забележителности, още повече че оттам някъде, непосредствено до нея се е зародила българската държавност?

Да, там наблизо е бил Онгълт, онова огромно защитно съоръжение, което изгражда хан Аспарух за своите воини и народ Продължителната и активна подготовка, в центъра на която бе секретарят на ТД "Шипка" Анна Камчева приключи в края на лятото и в един слънчев есенен ден 50 ентузиастични туристи се отправиха на 4-дневно пътешествие по дългия над 1600 км маршрут към целта. Времето като фактор се оказа на наша страна и с уговорката "Господ е турист!" пътуването започна с туристически песни. По отдавнашна традиция още с тръгването любезни стюардеси поздравиха и почерпиха пътуващите и раздадоха дипломки с подробни указания за маршрута, по-важни обекти и забележителности у нас и зад граница.

Дори още първия ден предложи ред забележителности: изложението на самолетите, на които е летял вторият български космонавт Ал. Александров, разположени край родния му град Омуртаг; Аврамовият и Котленският проход; паметникът на воините на цар Ивайло, разбили тук, в дебрите на Стара планина армията на византийския император и спасили България; Мадарските скали и конникът; ридовете Сърта и Станата, част от Лудогорското плато, фактически непознати на всички; градчето Нови пазар, родно място на големия режисьор Хачо Бояджиев. Водещият екскурзовод подробно обясняваше за всичко, което се виждаше от двете страни на автобуса. Гвоздеят на програмата се оказа непосещаваната досега от пловдивчани историческа крепост Овеч, "кацнала" на скалите току над град Провадия. След беседата на музейния специалист за нейната роля и предназначение и многото снимки на фона на невероятната панорама сме отново на път. Минаваме транзит през долината на химията и град Девня, пресичаме по кратка отсечка Варна, Златните пясъци, подминаваме курорта Албена и след обяда сме в Балчик, където отделяме време на ботаническата градина, бившия румънски кралски дворец и още други забележителности. Привечер сме вече в ангажирания от нас хотел "Деница", сгушени в подножието на стръмния балчишки бряг. След вечерята въпреки умората от дългото пътуване си организираме приятна разходка. Какви звезди, какво спокойно море, каква тишина и... какви песни само се изпяха! Но идва време за лека нощ...

Вторият ден започна почти след изгрев-слънце - няма как, маршрутът е дълъг. Поемаме към поредната забележителност - нос Калиакра. Изслушваме екскурзовода, разглеждаме скалните образувания, снимки за спомен и снимки пред паметника на адмирал Ушаков, герой от битка-

та край носа през Руско-турската война 1787-1791 г. На връщане хвърляме взор на новоизграденото съоръжение в с. Българево, т. нар. нов Онгълт, дело на местни ентузиасты. С максимална скорост се отправяме към българо-румънската граница, като пътом изслушваме беседата на екскурзовода за древните каменни градове и некрополи край с. Камен бряг, за Шабла, шабленското езеро и шабленския фар, умалено копие според някои автори на Александрийския фар, Дуранкулашкото езеро и островите му, носещи прозвището "българската праисторическа Троя", и ето ни на границата. Минава почти формалната гранична проверка и летим по Северна До-

град Тулча, т.нар. "столица на Дунавската делта". Една забележителност имаше по пътя ни - селцето М. Когълничану (бивше Еникьой, т.е. Ново село). С вълнение научаваме, че през далечните 1866 и 1867 г. в селото е учителствал Апостола на свободата Васил Левски. Скромен барелеф с лика му напомня за неговото дело. До сградата на училището (днес здравен дом) е и българската църква "Св. св. Кирил и Методий", в която Левски е пял по време на богослуженията. Снимки за спомен - и на път. В ранния следобед сме вече в Тулча. Градът е над 60-хиляден, модерно застроен покрай Дунава, на Тулчанския му ръкав, голям пристанищен център с мо-

във вечерните часове.

Третият ден ни предложи отрамо пак дълъг маршрут, но и нови емоции. Поемаме по път срещу течението на реката, като явно виждаме къде тя се дели западно от Тулча на два ръкава, Килийски и Тулчански, и така пътуваме чак почти до голямото дунавско пристанище Галац. Голям град (и морско пристанище), над 300 хиляди жители, промишлен, просветен и културен център, ширнал се с модерните си сгради покрай течението на Дунав. Чакаме да ни прехвърлят с ферибот на отсрещния бряг, защото тук няма мост. Мнозина от нас се вълнуват, тъй като не са се возили никога на такова превозно средство, а и в момента поради силен вятър Ду-

цел за днес, румънското пристанище Кълъраши и нашия град Силистра, където ни е нощувката.

В късния следобед сме в Кълъраши, вземаме ферибота, преминаваме за пореден и последен път Дунав и се озоваваме в... Румъния! Няма грешка, фериботът е румънски и свързва двата бряга на реката, като те са вече само румънски! До селцето Остров (пак българско име), където ни стоварва фериботът, е плътното ГКПП, след който само на петнадесетина метра е първият силистренски жилищен блок. Открай време поради тази ситуация силистренци се шегуват, че когато домакините тупалти килимите си на терасите, прахът падал в... румънско. Какво да се прави, гранични простотии, дело на победителите от Първата световна война. Заради тях водоизточниците на Силистра остават в Румъния, там остават и големите цигарени складове на видния пловдивски индустриалец Томасян.

След граничната проверка се отправяме за хотел "Куин", чийто любезен собственик ни е посрещал и друг път. Обичайното настаняване, отдих и вечеря, която се превърна в тържествен финал на пътуването ни. Добруджанската кухня и музиката разкрепостиха всички и въпреки умората от дългия път веселието продължи до късно.

Последният ден, вече изцяло на наша територия, ни предложи незабравими емоции край езерото "Сребърна", това чудо на природата под егидата на ЮНЕСКО. И пак снимки, снимки. След това отклонение се завърнахме в града, за да се запознаем със забележителностите му - паметника на добруджанските революционери, парка край Дунав с паметниците на капитан Г. Мамарчев и Лев Толстой, крепостта Дуросторум, модерния му център. Поемаме отново, този път към дома. Преминаваме край малко познатите ни добруджански градове Алфатар (описан от И. Йовков) и Дулово (кръстен на прабългарския род Дуло, от който са ханове Кубрат, Аспарух, Тервел и редица още български владетели от Първата българска държава).

Правим отклонение до град Исперих, намиращ се в сърцето на Лудогорието. Целта ни е импозантният паметник на основателя на държавата ни, воина и държавника Аспарух, издигнат за 1300-годишнина на българската държавност. Всички са буквално зашеметени от замисъла на авторите му и размах на неговите строители. Кратка беседа от екскурзовода, десетки снимки пред този архитектурен шедевър и отново в автобуса. Само след по-малко от час сме пред Разград, като първият ни обект за разглеждане са руините на голямата римска крепост Абритус. Разглеждаме музея, бойните колесници и римските воински доспехи, обикаляме невероятните по мащаби крепостни съоръжения - и отново правим много снимки. След музея организаторите дават заслужена почивка за обяд и разглеждане на центъра на града и останалите забележителности.

Равносметката от това необикновено пътуване буди гордост - истинска опознавателна туристическа изява, натрупана огромна полезна информация, разгледани и опознати десетки природни, исторически и културни забележителности. За гордост е и фактът, че въпреки трудностите от различен характер и мащабите на пътуването пловдивчани първи го осъществиха.

До нови пътешествия, приятели!

Димитър Антонов - ТД "Шипка" - гр.Пловдив

До делтата на Дунав и... назад

нав се вълнува кажи-речи като море. Емоции, снимки на ферибота, "ах" и "ох" при качване и слизане и ето ни в града. Двучасовото свободно време позволи разглеждането на забележителностите му, на кафе по румънски, много снимки и... пак на път, сега до близкия на тридесетина километра голям град, друга наша цел, пак на Дунав - град Браила. Градът ни грабва с мащабите си - над 210 хиляди жители, с новите си сгради, с булевардите си, по които сноват скоростни трамваи. Браила, по думите на нашия екскурзовод, потвър-

бруджа, люлката на българщината! Екскурзоводът ни напомня, че до Освободителната война 1877-1878 г. цяла Добруджа е била в пределите на Туна (Дунавския) вилает на Митхад наша със седалище Русчук (днешният град Русе) и че населението тук е било основно българско. Той напомня, че Добруджа има два народни химна: "О, Добруджански край..." и "Мило ми е, мамо, драго ми е..."

Пътом минаваме през първите румънски градове - Мангалия, между едноименното езеро и морето, Ефория Зюд и Ефория Норд, селища все с амбицията да станат важни курортни центрове. Навлизаме в Констанца (по нашенски Кюстенджа), голямо морско и вече и речно пристанище на Румъния. Учудват ни мащабите на строителните и други работи около прокопаването на канала Дунав-Черно море, от град Черна вода (забележете, чисто българско име) до Констанца. Кратка е почивката в града, изслушваме по време на отдиха думите на нашия екскурзовод за древната гръцка колония Томи, наследила я днешна Констанца, за заточения тук виден римски поет Овидий, за това, че до 1920 г. е имало голяма българска диаспора, че тук е роден и отрасъл големият български драматичен артист и режисьор Сава Огнянов, както и първите думи на присъединилата се тук наша румънска преводачка г-жа Иванка Онгуряну.

Продължаваме по близо 100-километровата отсечка за

дерни съоръжения за оживения график. Някога Ст. Караджа, отраснал тук, го описва като почти български град. След краткия отдих и настаняване в модерния хотел "Сити" се отправяме към отдавна ангажирания от нас и чакащ ни на пристана кораб. Качваме се организирано заедно с още две малки румънски групи и поемаме по така чаканата и желана делта на великата река Изключителна гледка - навсякъде канали, каналчета, скупчени езера и по-големи блатни образувания, буйна растителност. От двете страни на пътя на кораба по бреговете са насаждали и налягали стотици любители рибари от румънска и всякаква друга националност, гъмжи от рибарски лодки и моторници. Срещаме и други кораби с екскурзианти, които вече се връщат. Пътешествието ни продължава все по-навътре и навътре - гледката е все същата, безкрайни и безбройни са и птичите ята (тук гнездят над 250 вида пернати обитатели). След повече от 2 часа бърз ход на кораба се озоваваме току до границата с Украйна - при един голям завои на Килийския (Северния) ръкав на реката в южна посока сме близо до град Измаил, който е на отсрещния бряг.

Време е за обратен ход и капитан Мякай поема към Тулча. След близо 4-часова разходка сме отново в града, сбoguваме се с екипажа и се отдаваме на заслужения отдих в хотела. По-късно вечеряме и групата ни се разделя по интереси за разходка

дени и от г-жа Онгуряну, е тясно свързан с нашата история, като през XIX век близо 1/3 от населението му е българско. Тук са живели и творили Хр. Ботев и Ив. Вазов, тук е била прочутата механа на Никола Странджата, тук е бил ханът на прочутата българска фамилия Чепарови, тук са се подвизавали много от българските хъшове, така добре описани от Вазов. Тук са построени две от най-хубавите български училища в Румъния, тук в различно време са издавани 12 български вестници и списания, тук Марин Дринов и съратниците му основават през 1869 г. Българското книжовно дружество (днес БАН), за което напомня скромен обелиск. Куриозно е, но тук е основан един от първите румънски театри от нашите възрожденци и той носи името на големия възрожденски книжовник и драматург Добри Войников. Тук е изградена и голямата и красива българска църква "Св. Възнесение Господне" с дарения от местните български първенци (днес се ремонтира и реставрира от тулчанската община като паметник на културата).

Посещаваме тези обекти, правим отново снимки и се отправяме към друга важна забележителност - паметника на Хр. Ботев на главния булевард "Индепенденте". Облечени в четнически униформи, двама от нас застават на почетна стража, останалите отдаваме почит с едноминутно мълчание. Правим обща снимка и след даденото свободно време и обяда, поемаме към крайната

Две държавни прояви по ориентиране в Котленския Балкан

От 9 до 11 октомври град Котел и село Медвен бяха домакини на **Държавното първенство по ориентиране за деца, юноши и девойки от 12 до 18 години**. Шампионатът започна с градски спринт по улиците на Котел и финал в центъра на града, а дългата дистанция и щафетите се състояха край родното място на Захари Стоянов – село Медвен. В шампионата и съпътстващото го състезание за купа "Котел" взеха участие 383 ориентировачи от 27 клуба. Най-многобройна беше групата на 12-годишните момичета – 69 участнички, а клубът с най-много представители (37) бе "Узана" Габрово. Хладното и дъждовно време постави на изпитание не само техническите умения и физическата подготовка на младите ориентировачи, но и волевата им устойчивост и сила на характера. Щафетната надпревара, например, премина при непрекъснат дъжд и температури около 10 градуса, но всички състезатели преодоляха изпитанието на природата и демонстрираха силна воля и дух. През кал и локви, хлъзгави дерета и мокри поляни младите ориентировачи откриваха своя път между контролните точки.

Съдийският апарат от Търговище (Диан Бонев), Ямбол (Димо Чолаков) Горна Оряховица (Иван Сираков) и Стара Загора (Веселин Илиев) успяха да извлекат максимума от районите и да предоставят на всички участници едно добро състезание, което да постави на изпитание в равна степен уменията за разчитането на топографската карта и вземането на решения при избора на вариант, както и бързо или продължително бягане в градската среда или гористата местност. Онези от състезателите, които подценяха привидно открития терен, бяха затруднени от изпълнените с релефни детайли и ситуация гористи дерета. Скалите и камъните, малките пътечки, множеството характерни дървета правеха ориентирването трудно и интересно.

Две седмици по-късно се състоя и **Държавният маратон по ориентиране**. Районът на състезанията се простираше в околностите на Жеравна, Катунци и Нейково в община Котел. Този път природата бе повече от благосклонна и подари чудесен слънчев есенен ден на маратонците-ориентировачи. Съдийската бригада в почти

ЕТО И ШАМПИОНИТЕ В ОТДЕЛНИТЕ ДИСЦИПЛИНИ:

СПРИНТ:

Ж12 - Пламена Христова Георгиева - "Диана", Ямбол, **М14** - Валентин Нейков - "Диана", Ямбол, **Ж16** - Мария Дерменджиева - "Валди", София, **М16** - Пламен Георгиев - "Диана", Ямбол, **Ж18** - Андрея Дякова - НСА-Сивен, София, **М18** - Стефан Йорданов - "Сини камъни", Сливен.

ДЪЛГА ДИСТАНЦИЯ:

Ж12 - Виктория Калинова - "Компас-крос", Русе, **М12** - Преслав Щерев - "Академик", Варна, **Ж14** - Ясна Петрова - "Компас-крос", Русе, **М14** - Валентин Нейков - "Диана", Ямбол, **Ж16** - Евангелина Дякова - НСА-Сивен, София, **М16** - Боян Иванджиков - "Валди", София, **Ж18** - Андрея Дякова - НСА-Сивен, София, **М18** - Стефан Йорданов - "Сини камъни", Сливен.

ЩАФЕТИ:

Ж12 - "Вариант 5", Търговище, **М12** - "Бегун", Варна, **Ж14** - "Компас-крос", Русе, **М14** - "Компас-крос", Русе, **Ж16** - НСА-Сивен, София, **М16** - "Валди", София, **Ж18** - "Сини камъни", Сливен, **М18** - "Узана" Габрово.

същия състав от "малкото" държавно първенство бе подготвила обаче доста дълги и тежки маршрути, достойни за маратонското си наименование. За елитните групи дължините на маршрутите по права линия бяха 13,2 км за жените и 18,8 км за мъжете, сборното изкачване, съответно 445 м и 625 м, а контролните точки бяха 23 и 31. В зависимост от избрания вариант между контролните точки дължината на действително пробяганото разстояние се увеличаваше до 18 км за жените и 26 за мъжете. Контролното време за преодоляване на трасето беше 4 часа за елита и 3 часа и 20 минути за всички останали възрастови групи. Само 12 състезатели не

успяха да завършат дистанцията в ограниченото от правилника време. На старт застанаха 211 състезатели, представители на 32 клуба от цялата страна. Освен 20 маратонски маршрути за възрастните групи от 18 до 65 години съдиите бяха подготвили и два отворени маршрута – къс и дълъг, в които взеха участие 52 участници, преценили подготовката си като недостатъчна за тежкото изпитание на свръхдългото ориентиране или поради недостатъчна възраст за участие в маратони.

Титлата държавен шампион за 2015 година в елита спечелиха Людмила Гоцева - "Младост", Благоевград и Николай Димитров - "Браун тим", Велико Търново.

В останалите възрастови групи златните медали спечелиха: **Ж18** - Борислава Миткова - "Валди", София, **Ж20** - Андрея Дякова - НСА-Сивен, София, **Ж35** - Елеонора Николова "Узана", Габрово, **Ж40** - Павлина Илиева - "Компас", Раднево, **Ж 45** - Петранка Ангелова - "Вариант 5", Търговище, **Ж50** - Недялка Медарева - "Темпо" Варна, **Ж55** - Петя Колева - "Валди", София, **Ж60** - Димитрина Чолакова - "Академик", Варна, **Ж 65** - Софка Томова - "Странджа", Бургас, **М18** - Стефан Йорданов - "Сини камъни", Сливен, **М20** - Мартин Войнишки - "Младост", Благоевград, **М35** - Христо Василев - "Хемус", Троян, **М40** - Пламен Йорданов - "Валди", София,

М45 - Светослав Стоянов - "Сини камъни", Сливен, **М50** - Кольо Тодоров - "Сърнена гора А2", Стара Загора, **М55** - Ради Ганев - "Александър Логистикс", София, **М60** - Георги Видинов - "ТЕА", София, **М65** - Таньо Танев - "Сърнена гора А2", Стара Загора.

Това беше последният държавен шампионат по ориентиране за 2015-а. В Календара по ориентиране остават още няколко прояви от регионален характер, след което очакваме зимата и състезанията по ски-ориентиране, както и петте старта на държавното първенство в околностите на язовир "Широка поляна" в средата на месец януари 2016 година.

Константин Койнов

Медалите връчва Денница Каназирева - председател на СКО "Диана", Ямбол - домакин на шампионата. Резултатите обяви Константин Койнов - главен секретар на шампионата

Спортно-туристически празник за по-безопасно движение по пътищата

На 3 октомври се проведе първият етап на есенната кампания "Движи се и победи". По пътеките до парк "Ксилифор" преминаха общо 402 души.

В спортно-туристическия празник в базата на Туристически учебен център "Момина крепост" в местността Ксилифор край Велико Търново се включиха близо 150 ученици, родители и педагози. Бяха организирани традиционните щафети в две възрастови групи, състезания по волейбол, бадминтон, стрелба с лък, колоездене и шах.

Всяка година в рамките на спортно-туристическия

празник се организират конкурси, демонстрации и лекции по определена общественозначима тема. Тази година бяха проведени образователни игри по безопасност на движението, които имаха за цел да запознаят учениците с възможната превенция на пътно-транспортния травматизъм и да създадат нелипимост и отрицателни нагласи към употребата на алкохол и упойващи вещества.

Състезателите познаваха пътни знаци, редиха пъзел, решаваха игрословици, отговаряха на въпроси по темата, съобразени

с възрастта на участниците, гледаха с алкоочила и рисуваха на балони. Всички участници в забавните игри получиха поощрителни награди в зависимост от показаните от тях знания и умения.

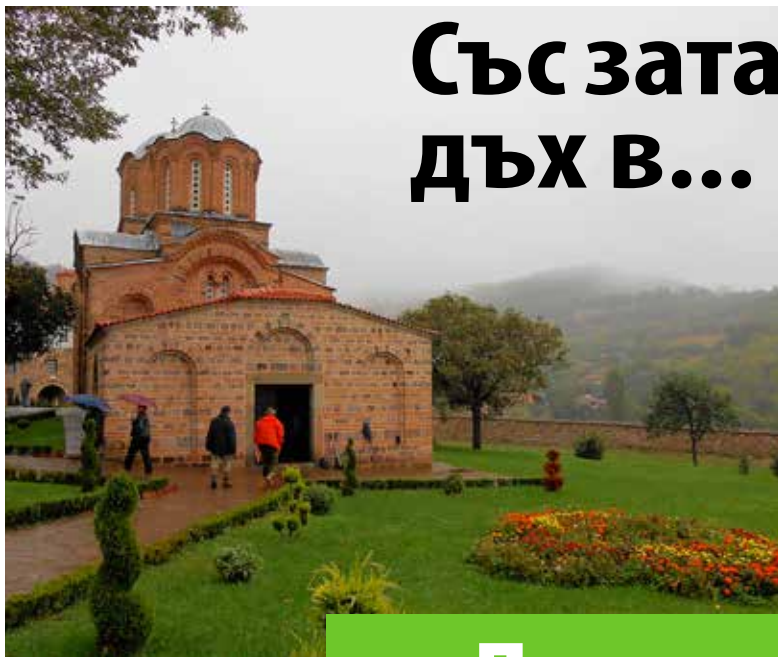
Всички участници в спортно-туристическия празник участваха в томбола, като късметлиите получиха приятни изненади и малки награди.

И тази година РЗИ Велико Търново представи статистиката за най-малкия регистриран участник, преминал първия маршрут в кампанията - Весела Хрисимова на 4 години, а най-възрастният участник бе Михаил Михайлов на 83 години от Велико Търново.

В походите на първия, от общо трите етапа на есенната кампания "Движи се и победи", се включиха деца, ученици, родители и педагози от 8 училища от Велико Търново - ОУ "Димитър Благоев", ОУ "Христо Ботев", ОУ "Бачо Киро", ОУ "Св. Патриарх Евтимий", СОУ "Вела Благоева", СОУ "Емилиян Станев", ПГСГ "А. С. Попов", ПМГ "Васил Друмев" и Център за настаняване от семеен тип.

Слънчевият ден и безупречната организация на домакинските направиха спортно-туристическия празник в едно наистина незабравимо изживяване сред красивата природа на Ксилифор.

Румяна Николова

Със затаен ДЪХ В...

Хубаво нещо са старините. Затаяваме дъх, когато влезем в храмове, оцелели през превратностите на историята от векове, благоговейно мълчим, взрели се в стенописи от Средновековието, пред древни ръкописи и утвар... Но това, което прави един манастир истински ценен, са не само оцелелите старини, а оцелялата жива традиция, усилието, с което днешните монаси залягат да подражават в подвижаването и благочестието на основателя на своя манастир и най-достойните му следовници. А именно това безценно съкровище откриваме в древния Лесновски манастир.

По покана на планинарите от Пробищип, Македония, групата кюстендилски туристи разгледа Лесновския манастир и манастира "Св. Спиридон Чудотворец", в Македония. Заедно с приятелите от Крива Паланка, Щип, Струмица, Скопие, Пробищип ние преминахме по "монашеската пътека", Монашеска пътека, както е кръстен маршрутът,

...Лесновския манастир и в манастира „Св. Спиридон Чудотворец“ в Македония

включваше пътя от Лесновския манастир до манастира "Св. Спиридон Чудотворец". Обсипаната с пъстри багри Осоговска планина, величието на манастира "Св. Гаврил Лесновски, уютът на женския манастир "Св. Спиридон Чудотворец" и гостоприемството на домакините очарова всички... споделиха участниците в поредната туристическа изява на кюстендилското туристическо дружество.

Преподобни Гавриил Лесновски е един от тримата велики последователи на рилския пустинножител св. Иван Рилски. Той е живял през XI-XII век. Роден е в с. Осиче, Паланешко (Македония). Произлиза от богати родители българи и е получил добро образование. Когато станал на възраст, ро-

дителите му го сгодили за невяста от добър род. Скоро обаче годеницата му умряла. Тогава той постъпил в манастир и приел монашество. С наследството, което получил от родителите си, Гавриил построил манастир с църква на името на св. Архангел Михаил в Лесновската планина, Северна Македония, близо до сегашния град Кратово. Преподобният отец събрал монаси, поставил им игумен, а самият той се уединил в планината на пустинножителство и мълчание, като се подвизавал така 30 години. После се завърнал в своя манастир и там починал.

Трийсет години след смъртта на преподобни Гавриил един руски монах на име Йосиф в град Средец (София) - по внушение на светеца - се отправил

към мястото, където преподобният се подвизавал, намерил гроба му, открил нетленните му мощи, положил ги в ковчег и ги предоставил за молитвено поклонение на вярващите. Много години светите мощи на преподобния Гавриил почивали в Лесновския манастир и вършили множество чудеса. Навярно през XIII век някой от българските царе на Асеновата династия ги пренесъл в столицата Търново и ги положил в църквата "Св. Апостоли", на Трапезица. Според проложното житие на преподобния от 1330 г. "там те лежали дори досега и дават изцеление".

След османското нашествие в България следите на светите мощи на преподобния Гавриил Лесновски се губят. Осно-

ваният от него манастир по-късно бил наречен на негово име и станал важно книжовно средище. Много ценни са стенописите от XIV век, сред които особено се открояват два двойни портрета. На единия са изобразени крал Душан и съпругата му Елена, а на другия - основателят на храма Йован Оливер и неговата съпруга Оливерина. В ръцете си Йован Оливер държи модел на църквата. Забележителен е и дърворезбеният иконостас, изработен между 1811 и 1814 година. Той е смятан за един от шедьоврите на школата на Петър Филипович-Гарката, който е работил активно в този район през първата половина на XIX век.

Силвия Михова - секретар на ТД "Осогово", гр. Кюстендил

20 години колопоход

„НЕ“ НА НАРКОТИЦИТЕ

Продължение от стр. 1

От 1998 г. насам се включват и ученици от София и Перник. А от 2002 г. и гости от Скопие, Битоля, Берово, Делчево, Кавадарци и Крушево. През 2006 г. се присъединяват и ученици от детски дом в Букурещ, Румъния. От 2008 г. взимат участие ученици от Ерфурт, Германия и олимпийският и световен шампион по колоездене Олаф Лудвиг. От същата година се провеждат конкурс за рисунка и лекоатлетически крос като тематиката отново е "Не" на наркотиците". По-късно от съображения за сигурност колопоходът променя маршрута си и ограничава участието на учениците от начални училища.

През годините са направени 11 150 броя фланелки, на томбола са раздадени 30 велосипеда. Специално внимание бе обърнато и на деца в неравностойно положение, които също получиха велосипеди. Като допълнителни награди са раздадени 1800 шапки, 250 часовника, 10 палатки, каски, телефони, аксесоари за велосипеди и други. Приблизително изминатите километри са 282 000, което се равнява на 6 обиколки на земното кълбо.

Тази година на 26 и 27 септември беше отбелязана 20-годишнината на тази проява, организирана БТС, община Сандански и гимназия "Яне Сандански". Присъстваха гости от София, Ловеч, Перник, Германия, Франция, Румъния и Македония. В навечерието на 26 септември бе открита изложба с детски картини и плакати от изминалите години. На тържествената вечер по случай юбилея бяха раздадени повече от 80 възпоменателни плакети на участници, спонсори и съдействащи организации. В тазгодишния крос и колопоход взеха участие 400 ученици. Днес гордо можем да кажем, че колопоходът е не просто събитие, а традиция.

Едно славно пътуване

Габровските туристи ветерани, организирани в своята активна Група "Младост", обичат да пътуват навред из прекрасната ни Родина. В потвърждение на горекананото нека да спомена, че през пролетта мнозина от тях направиха една чудесна опознавателна екскурзия до Исперих, Разград, Свещарската царска гробница и Демир баба теке. А през лятото гостуваха на колегите си от град Полски Тръмбеш за празника им на минералната вода.

Разбира се, че не всички от туристите имат възможност да пътуват, но все пак желаещите всеки път не са малко. Такъв беше случаят и при последната им за година по-голяма екскурзия - тази до гр. Ямбол. Предварително се бяха сговорили с приятелите си от далечния южен град да си разменят гостувания за подобряване на взаимните си връзки. Така на 10 октомври една добре организирана група рано заранта потегли с влака за Ямбол. И започнаха едни смени от

влак на влак, от влак на автобус и отново на влак - до пет пъти! Ремонтите на БДЖ били в разгара си, затова. Но така пък се разнообрази пътуването на старите туристи - нали са тръгнали да опознават Родината, както Алеко им беше завещал. Само че по този начин в Ямбол пристигнаха само за... седем часа. Дали така е

било и по времето на Алеко?!

На гарата, по обяд, нашите пътешественици бяха радушно посрещнати от своите приятели, които направиха останалата част от деня много по-приятна. С предварително осигурен транспорт габровци бяха откарани до археологическия резерват "Кабиле". Там разгледаха музея и реставри-

раните останки от античния град от IV в. пр. Хр., който през римската епоха е бил превърнат в голям римски военен лагер.

Поради напредналото време туристите не успяха да се изкачат на билото на Зайчи връх, където е било светилището на богинята Кабиле - Артемида. В замяна на това обаче посетиха Кабиленския манастир "Рождество на Пресвета Богородица", потънал сред цветя и зеленина, за да се потопят в тайнството на Христовата вяра.

След обедна гостите им бяха показани някои от забележителностите на съвременния Ямбол, сред които се открояват чудесния градски парк и новоблагоустроения център с фонтани, водни огледала и цветя и големия някогашен базар с неповторима архитектура, превърнат сега в интересен музей.

Вечерта габровци и много от ямболските им колеги се

събраха на хижа "Бакаджик", където отпразнуваха първата си двустранна среща. Дъждът им попречи да направят обиколка из красивите кътчета на есенния Бакаджик, но пък в голямата столова на хижата си направиха веселието до късно през нощта.

Неделният ден също беше определен за опознаване на южния град, но пак дъждовното време ги принуди скоро да се сбогуват с любезните си домакини и да се отправят по обратния път към Габрово. Но тогава дойдоха за тях нови транспортни изненади. Пак по причина на ж. п. ремонтите отново се заредиха смени от влак на автобус, с прекъсване задълго в Стара Загора, последвано от пътуване с бърз влак, пак с автобус и два пътнически влака един след друг. Да, това досадно пътуване, продължило повече от осем часа, повлия отговорително на старите туристи. Но пак бодрят им дух не се укроти - във влака те си попяха весело и подготвиха програмата за посрещането на ямболските си приятели в своята хижа на Узана.

инж. Христо Мандев

Туристическият маршрут

Пътят на туриста в природната среда най-често наричаме туристически маршрут. За маршрута, по който са преминали, туристите често пъти се надпреварват да разкажат приятни случки и преживелици, за посетените природни и културно-исторически забележителности. Те не пропускат да опишат в подробности и трудностите на релефа, гъстата мъгла, силния вятър, горещото време и дъжда, които са ги съпътствали.

В раздумките им преобладават епитетите "красиво", "чудесно", "неповторимо", "прекрасно", за да завършат с благородната "закача": "Следващият път отново сме на път по нов маршрут".

Различни са факторите, които допринасят туристът да се чувства радостен и щастлив от движението по избрания маршрут. Има основание да се приеме, че първопричината за положителните оценки на туристите се състои в особеностите на едnodневния или особено на многодневния маршрут на тяхната екскурзия или поход.

Без да подценяваме значението на поредицата от дейности, които обезпечават необходимата предварителна подготовка на похода /задачите на водача, избора на подходящи за сезона екипировка и съоръжения, средства за долекарска помощ и др./, както и многобройните организационни задачи /резервация на места за нощуване, транспортни билети, подбор, закупуване, опаковане и разпределение на хранителните продукти и др./, ще спрем вниманието на туристическия маршрут. Този наш избор не е случаен. Той се определя от разбирането, че многостранната подготовка на туриста е насочена и съобразена преимуществено с особеностите на основния фактор - маршрута. В него се фокусира всичко, свързано с подготовката, придвижването и пребиваването в природната среда. Като изхождаме от това разбиране, тук представяме

НЯКОИ ВАЖНИ ПРЕПОРЪКИ, СВЪРЗАНИ С ТУРИСТИЧЕСКИЯ МАРШРУТ.

Определете според вашите интереси и потребности маршрута, по който желаете да преминете, както и обектите, които искат да посетите. Не забравяйте, че тези елементи на походната подготовка формират в крайна сметка вашата удовлетвореност.

В свободноизбрания географски район разположете маршрута така, че да можете да се запознаете непосредствено с географските, историческите и други забележителности. Опитайте се да ги свържете последователно, което ще позволи да определите и необходимото ви време.

Съществуват главно четири начина за разположение на маршрута в местността: еднопосочно, разклонено, радиално и кръгово. Многогодишният туристически опит показва, че кръговият /например дву-тридневен маршрут/ предлага по-голямо разнообразие на ландшафта, неповторимостта на местностите и обектите, възникването на нови възприятия, преживявания и положителни емоционални състояния.

Проучете внимателно особеностите на маршрута. Обезпечаването на предварителното

информационно осигуряване за маршрута следва да се приеме като едно от най-важните изисквания към водача на туристическата група, а също не и за отделните туристи.

Източниците на информация за вече набелязания маршрут могат да се групират по следния начин:
а/ Литературни /пътеводители, справочници, описания, речници, енциклопедии и др./.
Не забравяйте, че използването, особено на пътеводителите и описанията, изисква съблюдаване на годината на публикуването. Така ще избегнете евентуално несъответствие и дезориентация на публикуваната информация и действителността. Например посочената в публикацията по-рано поляна може да се окаже, че сега е гора.

б/ Словесни /разговор с местни жители, туристи, преминали

изцяло или частично маршрута, ветерани от туристическите дружества и клубовете по пешеходен туризъм, знания от личен практически опит/.

в/ Нагледни технически средства /карти, схеми, скици, снимки, филми/. Особено богата информация за маршрута се съдържа в туристическите карти на съответния природен район. Отделните елементи на картата /мащаб, хоризонтални, надморски височини, условни топографски знаци, наименования, цветове разкриват полезни за туриста сведения/.

Разбира се, тази необходима информация за маршрута и местностите става достъпна и полезна само ако туристът притежава необходимите умения да чете и ориентира картата, да измерва разстояния и надморски височини, да определя верните посоки на движение, да избира винаги безопасния път.

НЕОБХОДИМАТА ДОСТОВЕРНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА МАРШРУТА

на многодневния поход следва да дава предварителен отговор на редица въпроси с тактически характер. Например:

за ходовото време и почивките на всеки дневен етап, съобразени с възрастта и подготовеността на участниците;

проходимостта на пътеките и състоянието на туристическата маркировка, водоизточниците, посоките и възможностите за достигане при необходимост на

До връх Вейката

Туристическа дестинация, която принадлежи на бъдещето

По рида на Гюмюрджински снежник е държавната границата между България и Гърция, а в продължение на много години бе гаранция на противостоящите Варшавски договор и НАТО. Районът бе недостъпен за нито един турист, дори и за местните хора.

Днес става един от най-привлекателните маршрути у нас. Поради това, че бе недостъпен забранен район, не бе маркиран. Неотдавна, със съдействието на ЦС на БТС и в. „Ехо“, семейството на доц. Сандю Бешев маркира пътя до връх Вейката. Изходен пункт за върха е село Горно Къпиново, община Кирково, на 70 км от Кърджали.

населено място, хижа, заслон, постройка, шосе, жп линия.

Препоръчваме значителна част от информацията да бъде изобразена в схема на маршрута, която подпомага водача и туристите при придвижването и предоставя практическа възможност за обогатяване или коригиране на маршрута.

При разработването на маршрута добре е да се търсят възможности дневните преходи да не започват с много стръмни продължителни изкачвания особено в първите един-два дни, когато раниците са най-тежки, а и на туристите липсва необходимата адаптация.

Външни съображения при избора на туристически маршрут

са:

- че еднообразният ландшафт и профил на местността влияят ограничено на възникването на положителни емоции у туристите;
- че преодоляването на планински върхове, била и превали води до по-високо емоционално състояние на туристите, отколкото движението в долината. При многодневен поход може да се допусне само първите два дни на маршрута той да преминава по долина. В тази връзка известният педагог К. Д. Ушински още през 1952 г. пише: "...Прекрасният ландшафт има огромно влияние за развитието на младата душа, с която трудно е да съперничи влиянието на педагога".

Полезен източник на инфор-

мация предимно за категорията на трудност на туристическия маршрут може да се получи и от използваната успешно преди години Единна републиканска спортна класификация по туризъм. Днес тя може да се разглежда още и като превантивно средство за безопасност и като стимулатор на туристическата двигателна активност на туристите от различните възрастови групи и за осмисляне на свободното време.

Предварителното многостранно информационно осигуряване на многодневния туристически маршрут изисква достатъчно време, а не "от днес за утре".

Доц. ст.н.с. Борис Маринов

Всеки турист природолюбител е гледал снимки в интернет, прочитал е поне една книга за Враца и едноименния Балкан, но е много голяма разликата между книгата, виртуалното пространство и това да го усетиш с душата си, да го видиш с очите си и да му се отдадеш докрай. Врачанският алпийски Балкан е красив и очарователен през всеки сезон. Казвам алпийски поради факта, че по пътя за малкото китно село Згориград и пещерата Леденика се намират Вратцата. Сред този величествен пролом се провира река Лева, тук може да те заболяват главата и вратът, като извисиш поглед към невероятните чукари. Пещери има доста, освен най-известната, която споменах. Също и безброй алпийски маршрути за алпинистите, които се обучават или се катерят за удоволствие. Вратцата с гордост може да бъде начело на класацията за най-красив, труден, привлекателен каньон в България и дори в света. Преплитат се туризъм, алпинизъм, пещерначство, орнитология, история, култура. Любителите фотографии биха направили хиляди снимки. Да не забравяме, че в планината се намират лобното място на българския революционер, и поет Христо Ботев и всяка година традиционно има всенародни чествания.

Аз имах възможност да се докосна до прекрасния Врачански Балкан и по-конкретно до четири красиви водопада. Хванах една неделя бързия влак и право във Враца. Разбрах се с приятелите си от ТД "Планински орли" - Драгалевци, за да бъдем заедно, тъй като именно там щяха да си направят разходката. Срещата бе пред комплекс "Чайка". Тъкмо се запознах с местния ни водач Иван Иванов и драгалевчани с водач Иван Манчев пристигнаха. Едно кадър за спомен и поехме по пътеката успоредно на реката към началото на истинския ни маршрут за днес. Предстоеше

Очарованието на Врачанските водопади

да се запознаем с един от най-красивите, високи и непостоянни водопади във Врачанската планина - Врачанската Скакля с височина 141 м, както и други по-неизвестни природни забележителности. След кратък инструментаж от водача поемаме по стръмна гориста пътека нагоре из Войводин дол. Постепенно започна да се губи красотата на Вратцата, други хубави зъбери и скали се надвесаха над дружинката. Пътеката

криволичеше през каменистия, изсъхнали дървета, малки потоци, стичащи се някъде отгоре. Правим си почивки, наклонът е сериозен и не можем да го вземем на един дъх. Скоро се появи зелената постеля на левурдата. Всеки започна да "пасе". Виждаше се край на изморителното изкачване, ей там светлинката става все по-голяма. Не след дълго излязохме на открито до заслон с огнище и панорамна гледка към врачанската прелест.

Две дупки служеха за очи, пътят се виеше тук-таме като някаква изкривена усмивка, а растителността отгоре наподобяваше коса. Всичко това ми изглеждаше като някаква дяволска глава. Обърнах се и заслушахме водача, който каза, че се намираме в местността Патлейна. След малко потеглихме по пътека, която заслиза надолу, отляво и отдясно се извисиха исполински зъбери, улеят беше страшен и опасен. Лавини от сняг

и камъни няма начин да не падат тук. Малка струя падаше отвисоко. Ето го!!! Водопад Скакля. Водата беше малко, едвам се забелязваше. Но и на това се радвахме. Наблизо има пещера, отправихме се да я видим. Пред очите ни се откри неповторима панорама към Враца със своите блокчета, къщи, музеи, булеварди, улици. Дружинката се отправи към следващия водопад. Слънцето се криеше из дъждовните облаци, подухваше вятър, но засега времето бе на наша страна. И то си имаше план. Продължаваме през равнина, наблизо има кошари. Скоро ще наближим водопада Манастирски дол. Пътеката ни свърши. На един хвърлей може да докоснеш гладката алпийска стена. Цялото пространство беше опасно с такива стени, че като погледнеш надолу, свят да ти се завие. Основната група вече е на следващото стъпало. Споменавам стъпало, тъй като мястото, на което си правехме снимки, или тъй нареченото селфи, бе по-ниско от това, на което бе водачът ни. Дъхът да ти секне от неземната природна красота.

Забелязах, че всички сочат нещо, наблюдават дълго време в една точка. Запътих се натам, заобикаляйки една отвесна скала, образувала опасна пропаст, и приближихме. Оказа се, че се намираме пред водопада Манастирски дол, някъде около 30 м да бе височината му. Отвсякъде бе стръмно и опасно, заобиколен от отвесни скали. Вероятно наблизо е имало манастир и от него е дошло името му. Заредихме батериите, наслаждавайки се на живописната гледка, после

Иван Манчев извади радио и поведе българско хоро с байрак в ръка. Защо пък не! На всеки връх, около водопад, поляна, във всяка планина. Трябва да потегляме към следващата точка от маршрута - водопад Женската вода с височина 45 м. Пътеката се качва, провира се през трънаци, ето че неусетно сме пред него. Беше скътан в шубраци, но все пак достъпен и красив. Настъпи сублимният момент според думите на водача ни Иван Иванов, "черешката на тортата".

Медковският водопад над едноименния врачански квартал. Отправляме се към него, не бе много далеч. Камъчета подлъгваха краката ни, нападали дървета препречваха пътя ни. Хайде пак баир, кал, шум, но сме устремени към крайната цел. Гледката към Враца бе впечатляваща и водния стълб на водопада също. Стичаха се хиляди струи, на два пада водата подскачаше от височина 37 м. Мъхести камъни има в подножието му. Не мога да го сравня с никое друго. Снимка пред него и обратно нагоре и полека продължаваме по пътя си. Стана по-мрачно, дъждът този път не издържа и започна да вали, макар и слабо.

Няколко завоя по римския път, защото така изглеждаше, и се появиха първите къщи. Сбогувахме се с водача с уговорката отново да ни заведе някъде, после и аз трябваше да се разделя с тях. След час и половина вече пътувах за София. Дъждът постепенно заличаваше стъпките от днешната разходка.

Текст и снимки
Юрий Стоянов

СБЪДНАТАТА МЕЧТА НА ЕДИН ЧОВЕК ОТ МОРЕТО

Дали може да се преброи Балканът? Тази необятна планина с безброй върхове, реки и плетеница от хребети стряска всеки. Със своя мащаб и величие. Може би не целият, но поне Централна Стара планина може. Защото аз го постигнах. Бях се зарекъл, дълго мечтах, после си повярвах. За няколко години преминах по почти всяка пътека, която се изкачва от долината към билото, без значение дали тя е маркирана или не. После всичко това взех, че го описах, а маршрутите нанесох на едромасщабна карта. В три тома, защото информацията стана много голяма. И се получи едно интересно и полезно четиво, наречено Пътеводител за Централна Стара планина: от Кашана до Предела и масива Триглав.

Всичко това започна преди много години. Когато все още нямаше богат опит в планинарството. Когато ходихме с тежки раници, пълни с куп ненужни неща. Потяхме се под тях, но бяхме щастливи, че отново сме за-

менили морето с Балкана. В един мрачен есенен ден с моята съпруга решихме да се качим през Антонския превал на хижа "Бенковски". Единствената информация, която имах бе, че пътеката прехвърля билото и се спуска на север. Само че както се оказа по-късно, това не беше точно така. Още по склона от юг завали студен силен дъжд, а на превала се сблъскахме с такава гъста мъгла, че трябваше да се държим за ръце, за да не се изгубим един

друг. Времето напредваше, а ние бяхме доникъде. Тръгнахме по една пътечка на север, по която обаче никаква маркировка не се виждаше. Някак си успяхме да се върнем отново на билото и реших да разгърна картата. За няколко секунди тя бе мокра, разкъсана и не ставаше вече за нищо. В лутане загубихме още няколко часа и бе време да вземем решение какво ще правим. Вариантите бяха няколко: да се върнем (това веднага го отхвър-

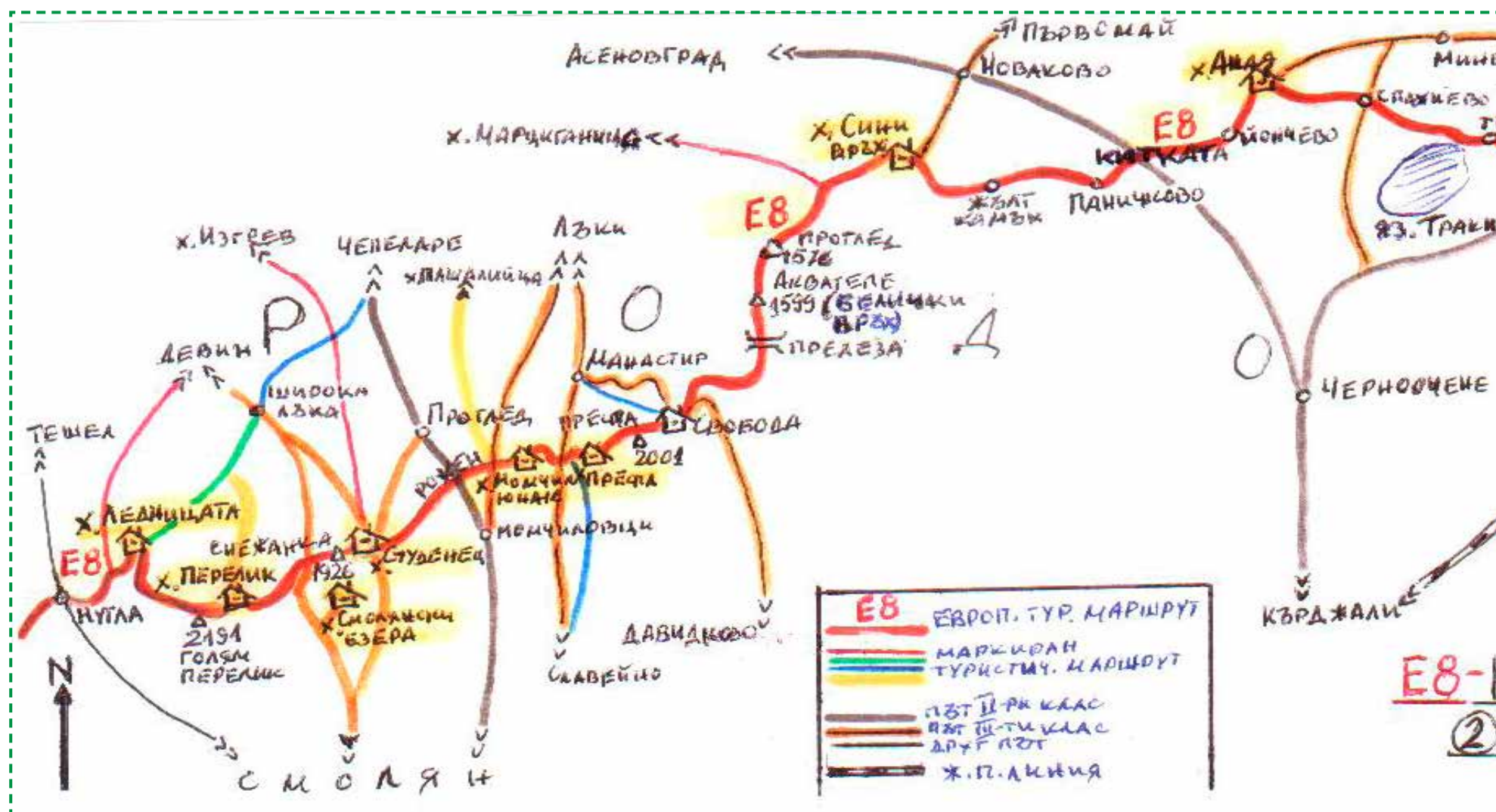
лих като възможност), да прескочим на запад до изоставената хижа "Планински извори" (този вариант също не ми се нравеше) или да тръгнем на изток и да се спуснем по някое от ребрата към хижата. Избрахме, разбира се, третата възможност и поехме по билото. След като преодоляхме първото скалисто връхче, седнах за кратко на един камък. И тогава съвсем за кратко просветна. И видяхме металния стълб, който указваше посоката към хижата. Бяхме толкова уморени от лутането, че не можахме даже да се зарадваме. Просто тръгнахме на север по пътеката. До Говедарниците проблеми нямаше. Там от мъглата изкочи една голяма колкото теле каракачанка, която излязла само веднъж, но това бе достатъчно да ни изкара акъла. Около реката се лутахме доста - първо тръгнахме по пътя и изтървахме пътеката. От вторият опит я уцелихме и излязохме на широк черен път, по който обаче тръгнахме наобратно. Добре че имаше табела към хижа "Вежен",

та се върнахме. На смрачаване все пак бяхме на хижата, където Олга ни посрещна подobaващо. Сприятелихме се с нея, както и с останалите, които бяха там нея вечер. Без почивка директно седнахме около масата и се веселихме до ранните часове, затова на другия ден се отказвахме да ходим на Вежен.

След този ден се зарекох, че ще си направя карта, която ще бъде с по-голям мащаб, с повече подробности и на нея ще нанасям маршрутите в Балкана. После си рекох - защо да не ги и опиша. И ето, след толкова години този пътеводител е факт. Първата част бе основата, втората - кулминацията, а третата се получи чудесен завършек на едно начинание, което ми костваше много усилия, нерви и безсънни нощи. Сега съм щастлив, че него го има, че и вие ще го имате. Защото той вече е на всички нас. Дано ви хареса и бъде полезен. Успех и до нови срещи в тази красива планина - Балкана!

Димо Колев
За повече информация:
www.guide-staraplanina.com

Хижите на БТС по европейските ту

В ТОЗИ УЧАСТЪК СА
РАЗПОЛОЖЕНИ 10
ТУРИСТИЧЕСКИ БАЗИ,
КАТО 9 ОТ ТЯХ СЕ СТО-
ПАНИСВАТ
ОТ БТС.

Маршрутът преминава
през следните по-важни
пунктове:

Хижа "Ледницата" - връх
Голям Перелик - хижа "Пе-
релик" - седловина Прева-
ла - Пампорово - седло-
вина Рожен - хижа "Момчил юнак" - хижа
"Преспа" - хижа "Свобода" - хижа "Сини
връх" - седловина Китката - хижа "Аида", -
язовир Тракиец - хижа "Книжовник" - село
и жп гара Царева поляна - село Кладенец
- село Лясковец - село Д.Съдиево - връх Св.
Марина /709 м н.в./ - връх Шейновец /704 м
н.в./ - село Мезек.

От хижа "Ледницата" трасето е по плав-
ното било на най-високата Родопски дял
- Переликският. В него са разположени по-
ловината от 13-те Родопски двухилядника,
включително и първенецът - връх Голям Пе-
релик /2191 м н.в./ - седмият от 10-те пла-
нински първенци и обект от 100-те Нацио-
нални туристически обекта. В този дял има
4 туристически бази на БТС. Хижа "Пере-
лик" е една от старите хижи на БТС, строе-
на през 1936-1938 г. Със своите 1960 м н.в.
тя е най-високо разположената родопска
хижа. В същия дял е и Националният ски
център Пампорово. Комплекс от природни
условия го правят прекрасен летен и зимен
курорт. Околностите изобилстват с естест-
вени ски писти. Тук са изградени много лук-
созни хотели и почивни бази, а наличието
на лифтове и влекава дава възможност за
приятен отдих. Над курорта се извисява
забележителният връх Снежанка /1926 м
н.в./ - Букова планина, един от 100-те На-
ционални туристически обекта. От слад-
карницата на високата 136 метра телеви-
зионна кула панорамите във всички посоки
са незабравими. Друга забележителност
е Орфеевата скала, от която се откриват
внушителни гледки към Смолянската кот-
ловина. В южното подножие на Снежанка
са разположени Смолянските езера, а в не-
посредствена близост до тях е модерно об-
заведената и реновирана хижа "Смолянски
езера". Хижата е свързана с два лифта през
връх Снежанка с Пампорово, през който
минава трасето на Е8. В центъра на Пам-
порово е хижа "Студенец", която не приема

ЕВРОПЕЙСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ МАРШРУТ E8

ХИЖА „ЛЕДНИЦАТА“ - - СЕЛО МЕЗЕК

туристи поради генерална реконструкция.
Понастоящем в нея се намира голям ски
гардероб с модерно оборудване и бюфет.

От седловината Рожен /1430 м н.в./ за-
почва мощният и с много разклонения
Преспански дял, който в североизточна
посока се простира до седловината Китка-
та /735 м н.в./ Маршрутът следи главното
било на този дял, по което в отделни учас-
тъци е минавал древен трако-римски път.
Трасето на Е8 преминава през или покрай
интересни културно-исторически забеле-
жителности и туристически обекти.

В близост до седловината Рожен в Астро-
номическата обсерватория е четвъртият
по мощност телескоп в Европа. Крий хижа
"Момчил юнак" се намира връх Св.Дух
/1783 м н.в./, наречен "Родопско Оборище",
тъй като на него през 1903 г. събраните
делегати са взели решение да въстанат за
освобождането на южните части на Ро-
допите, Беломорска Тракия и Македония.
В участъка между хижите "Момчил юнак" и
"Преспа" се прекосява местността Хайдуш-
ки поляни с паметник в чест на загинали-
те в националноосвободителните борби. В
отсечката между хижите "Преспа" и "Сво-
бода" трасето преминава край последния
най-нисък двухилядник на Западни Родо-
пи - връх Преспа /2001 м н.в./ За десет ми-
нути северно от хижа "Свобода" без усилие
може да се изкачи много обзорният връх
Момчил /1943 м н.в./, свързан с легенди
за най-мрачните, но и героични времена
на завладяването на Родопите. В участъ-
ка между хижите "Свобода" и "Сини връх"
пътеката, следваща на отделни места дре-
вения път, преминава през седловина Преле-
за /1250 м н.в./ - най-ниската билна част на
Преспанския дял. Тя е най-скалистият и те-
сен ръб на този дял с дължина стотина ме-
тра, ограничен на запад и изток от шеметно
дълбоки речни долини. Затова сполучливо
е наречена "Родопското конче". След него

забележителен със своя главозамайващ
каменист югоизточен скат е Белички връх
/Акватепе, висок 1599 м. Между него и
хижа "Сини връх" е един от най-забележи-
телните, красиви и изключително обзорен
връх - Сини връх /1537 м н.в./.

В Преспанския дял БТС стопанисва три
туристически бази. Това са хижа "Момчил
юнак" - една от старите хижи, строена през
1939-40 г. хижа "Преспа" и хижа "Сини
връх" - една от най-големите и комфортни
туристически хижи в Родопите.

От седловината Китката започват Из-
точните Родопи, характеризиращи се със
средиземноморския си хълмист релеф,
преобладаващи обширни и ниски ридове с
много долини и долинни разширения.

Седловината се пресича от главната
пътна връзка Кърджали - Асеновград -
Пловдив. От нея маршрутът продължава
по рида Мечковец, подсича първенеца му
връх Мечковец /860 м н.в./ и достига хижа
"Аида". От хижата трасето преминава край
язовир Книжовник и едноименната хижа, а
след жп линията Подкова - Русе се насоч-
ва към рида Гората. Маршрутът Е8 следи
неговото било, пресича няколко пътища
от местно значение, преминава край вър-
ховете Св.Марина /709 м н.в./ и Шейновец
/704 м н.в./ и достига крайния пункт - село
Мезек. В близост до село Мезек има сред-
новековна крепост от XI-XII век, а в севе-
роизточния му край се намира най-добре
запазената тракийска гробница от IV век
пр.Хр., които са обекти от 100-те нацио-
нални туристически обекта. От Мезек до
ГКПП "Капитан Петко войвода" на грани-
цата с Гърция са 10 км, до Свиленград - 8
км, оттам до ГКПП "Капитан Андреево" на
границата с Турция - 13 км.

В Източните Родопи БТС стопанисва две
туристически бази - хижа "Аида", и хижа
"Книжовник".

Йордан Йорданов

Хижа „Ледницата“

Местоположение: Западни Родопи,
Переликски дял, рид Мурсалица, м.
Кикеза, 1680 м н.в., GPS: 41.649715°N
24.533312°E.

Описание: Сграда с капацитет 72
места с етажни санитарни възли и
бана, отопление с печки на твърдо
гориво, туристическа столова, бюфет.
Хижата е пункт от Е8.

Изходни пунктове: с. Гела, общ. Смо-
лян - 1.30 ч; с. Широка лъка, общ.
Смолян (обект от 100-те НТО) - 3 ч
(през Гела). От с. Широка лъка до с.
Гела - 7 км асфалтово шосе.

Съседни обекти: х. „Перелик“ - 4.30 ч;
вр. Голям Перелик (2191 м, обект от
100-те НТО и №7 от 10-те п.п.) - 3.15 ч;
х. „Чаирски езера“ - 4.30 ч; х. „Три-
градски скали“ (обект от 100-те НТО)
- 7.30 ч.

Стопанин: ТД „Перелик“ - с. Широка
лъка, общ. Смолян.

туристически маршрути

Хижа „Смолянски езера”

Местоположение: Западни Родопи, Переликски дял (Букова планина), 1512 м н.в., GPS: 41.619477°N 24.674675°E.

Описание: Комплекс от сграда и бунгала. Сграда - капацитет 42 места в 1 апартамент и в стаи със самостоятелни и етажни санитарни възли и бани, мивки в стаите, отопление с ел. уреди, битов салон, ресторант с камина, бюфет, паркинг. Бунгала - общ капацитет 35 места в пет бунгала със санитарен възел и баня във всяко бунгало, отопление с ел. уреди. Ползват се цялгодишно.

Изходен пункт: Смолян - 8 км по асфалтирано шосе или с автобус № 4 до кв. Езерово и още 0.30 ч пеша.

Съседни обекти: Културно-историческите забележителности на Смолян (обекти от 100-те НТО); черквата „Св. Дух“ - 0.05 ч; Смолянските езера - в близките околности; долна лифтова станция на п.в.л. за вр. Снежанка - 0.10 ч; вр. Снежанка (обект от 100-те НТО) - 0.20 ч с п.в.л., х. „Студенец“ - 2.30 ч пеша (0.40 ч с п.в.л.).

Стопанин: ТД „Карлък“ - гр. Смолян.

Хижа „Преспа”

Местоположение: Западни Родопи, Преспански дял, м. Горелата хвойна, 1802 м н.в., GPS: 41.689539°N 24.852774°E.

Описание: Сграда с капацитет 52 места, етажни санитарни възли и бани, отопление с печки на твърдо гориво, туристическа столова с камина и кухня, зала за тихи игри. Хижа е пункт от Е8.

Изходни пунктове: с. Славейно, общ. Смолян - 3 ч; с. Манастир, общ. Лъки, обл. Пловдив - 2 ч; м. Хайдушки поляни - 1.15 ч. През лятото може да се стигне по макадамов път до м. Хайдушки поляни от с. Славейно - 16 км и от с. Манастир - 7 км.

Съседни обекти: х. Момчил юнак - 2 ч; х. Студенец - 7 ч; х. Свобода - 2 ч, вр. Преспа (2001 м) - 1 ч.

Стопанин: ТД „Карлък“ - гр. Смолян.

Хижа „Сини връх”

Местоположение: Западни Родопи, Новаковски балкан, м. Катранище, 1053 м н.в., GPS: 41.862048°N 24.065519°E.

Описание: Сграда с капацитет 105 места в 6 апартамента, в стаи с по 2 легла със самостоятелни санитарни възли и бани и в 14 стаи с етажни санитарни възли и бани, локално отопление, туристическа столова, бюфет, битова зала с камина, паркинг, спортна площадка, ски влек. Хижа е пункт от Е8.

Изходни пунктове: с. Новаково, общ. Асеновград - 10 км (2 ч); с. Искра, общ. Първомай - 16 км (4 ч).

Съседни обекти: вр. Катранище - 0.30 ч; Сини връх (1537 м) - 2 ч; х. „Марциганица“ - 6.30 ч; х. „Аида“ - 9 ч; х. „Свобода“ - 10 ч.

Стопанин: ТД „Драгойна“ - Първомай.

Хижа „Перелик”

Местоположение: Западни Родопи, Переликски дял, м. Соватя, 1969 м н.в., GPS: 41.610195°N 24.596352°E.

Описание: Комплекс от масивна сграда и две сезонни бунгала с общ капацитет 35 места, външни санитарни възли и баня, отопление с печки на твърдо гориво, туристическа столова и кухня. Хижа е пункт от Е8. Изходни пунктове: седл. Превала (на пътя Смолян - Девин) - 1.45 ч (5 км асфалтово шосе и макадам); с. Широка лъка, общ. Смолян (през с. Гела, общ. Смолян) - 3.30 ч.

Съседни обекти: х. „Студенец“ - 4 ч; х. „Ледницата“ - 4.30 ч; вр. Голям Перелик (2191 м, обект от 100-те НТО и № 7 от 10-те п.п.) - 1.15 ч.

Стопанин: ТД „Перелик“ - с. Широка лъка, общ. Смолян.

Хижа „Момчил юнак”

Местоположение: Западни Родопи, Преспански дял, западно от м. Хайдушки поляни, 1671 м н.в., GPS: 41.700442°N 24.805256°E.

Описание: Комплекс от сграда и сезонни бунгала. Сграда - капацитет 20 легла, вътрешни общи санитарни възли и баня, отопление с печки на твърдо гориво, туристическа столова и кухня, бюфет, паркинг. Бунгала - капацитет 32 легла с по 8 легла във всяко бунгало, външни санитарни възли и бани. Хижа е пункт от Е8.

Изходни пунктове: с. Момчиловци, общ. Смолян - 15 км асфалтово шосе (2.30 ч по маркирана пътека); м. Рожен - 8 км (3 ч); м. Хайдушки поляни - 2 км (0.45 ч).

Съседни обекти: х. „Студенец“ - 4.30 ч; х. „Пашалийца“ - 7.30 ч; х. „Преспа“ - 2.30 ч; х. „Свобода“ - 4.15 ч; вр. Рожен - 3 км.

Стопанин: ТД „Карлък“ - Смолян.

Хижа „Студенец”

Местоположение: Западни Родопи, Переликски дял (Букова планина), в централната част на к.к. Пампорово, северно от вр. Снежанка, 1646 м н.в., GPS: 41.643225°N 24.690748°E.

Описание: Сграда с капацитет 165 места в 20 апартамента и в стаи с по 2 легла със самостоятелни санитарни възли и бани, локално отопление, ресторант, лоби бар, магазин за спортни стоки, зала за тихи игри, конферентна зала, фитнес, сауна, ски гардероб, паркинг, ски писти, ски влека. Хижа е в реконструкция. Предстои въвеждането ѝ в експлоатация. Тя е пункт от Е-8.

Изходни пунктове: Смолян - 12 км асфалтово шосе; Чепеларе - 11 км асфалтово шосе; Девин - 30 км асфалтово шосе; Пловдив - 83 км асф. шосе.

Съседни обекти: х. „Смолянски езера“ - 2.15 ч (0, 40 ч с п.в.л.); х. „Изгрев“ - 6 ч; х. „Момчил юнак“ - 4.30 ч; х. „Перелик“ - 4 ч; Орфеева скала - 0.15 ч с п.в.л. и още 0.20 ч пеша; вр. Снежанка (обект от 100-те НТО) - 0.15 ч с п.в.л. (0.40 ч пеша); културно-историческите забележителности на Смолян (обекти от 100-те НТО) - 12 км.

Стопанин: ТД „Карлък“ - Смолян.

Хижа „Аида”

Местоположение: Източни Родопи, Хасковска хълмиста област, рид Мечковец, в подножието на вр. Аида, 755 м н.в., GPS: 41.904453°N 25.298743°E.

Описание: Сграда с капацитет 36 места със самостоятелни и етажни санитарни възли, бани и мивки в стаите, локално отопление, туристическа столова и кухня, бюфет, лятна столова с барбекю, паркинг. Хижа е пункт от Е8.

Изходен пункт: с. Минерални бани, обл. Хасково - 9 км асфалтово шосе (2 ч). Селото отстои от Хасково на 16 км. В Хасково има обект от 100-те НТО.

Съседни обекти: вр. Мечковец (860 м н.в.) - 0.30 ч; скалния феномен Айкас - 1 км; м. Шарапаните - 1 ч; х. „Сини връх“ - 9 ч.

Стопанин: ТД „Аида“ - Хасково.

ВЪРХЪТ

Със своите 8163 метра Манаслу заема осмо място в йерархията на 14-те най-високи върхове на планетата. Намира се изцяло на територията на Непал - в долината Бури Гандаки, и е в непосредствена близост до масива на Анапурна.

От всичките осемхилядници той се намира най-близо до столицата на Непал Катманду.

Въпреки това този район е един от най-малко изследваните райони на Хималаите. Първата снимка на върха е направена едва през 1950 г., а първата му височина тогава е определена на 8128 м. Едва няколко години по-късно едно прецизно измерване със засичане от три станции му отрежда почетното осмо място с 8163-те му метра. Въпреки безспорната му височина и причисляването му към голямото семейство на осемхилядниците този връх стои дълго време в сянката на вр. Хималчули - 7864 м, който се вижда много добре от самата столица Катманду и доминира над околните върхове.

Името на върха е санскритско и произлиза от съществителното "манаса", - душа или дух, което в превод означава Планината на духа. В някои от литературните източници върхът се среща и под името Кутанг, което на тибетски означава равнина - "танг". И в това наименование има известна истина, тъй като билото на върха представлява пресечена пирамида.

За Манаслу спокойно може да се каже, че е "японски", връх, тъй като японските алпинисти са отделили най-много време за него и са постигнали най-много по неговите склонове. През 1952, 1953 и 1954 г. те правят три неуспешни опита за неговото покоряване преди успешната си експедиция през 1956 г. Пак на този връх японските алпинисти постигат и първия "дамски", успех, защото на 4 май 1974 г. Миеко Мори, Масакото Ушида и Наоко Нагасеко стават първите дами, погледнали света от върхната точка на един от 14-те осемхилядници на света.

Когато 62-годишният японец Юко Маки повежда четвъртата японска експедиция, той среща почти непреодолима съпротива от жителите на малкото селце Сама - изходен пункт за върха. Причината за това е породена от факта, че след третата неуспешна тяхна експедиция през 1954 г. над малкото планинско селце се струпат какви ли не бедствия. Най-напред настъпва невиджана суша, после болести стават причина за измирането на якове в този район, а като капак на всичко над селцето пада огромна снежна лавина, която разрушава един от най-старите манастири и в него погребва трима от монасите. Всичко това местното население отдава на предишните японски експедиции, осквернили свещения им връх Манаслу и разгневили бога Камбунг.

За да получи разрешение за четвъртата поредна японска експедиция, Юко Маки трябва да използва целия си талант на дипломат, както и лъскавата япон-

ска техника. Дни преди да пристигне основният състав на експедицията Маки подарява на местните жители по една шевна японска машина, внася в кметството една немалка сума за възстановяването на манастира. Кметът, управата и селяните са доволни, а щом те са доволни, то и самият бог Камбунг ще се смили над жителите и ще ги пощади. И... решението е взето.

Юко Маки е не само добър дипломат, но и отличен алпинист и най-вече организатор. Той избира същия маршрут на предишните японски експедиции, но съкращава многобройните междинни лагери по пътя към върха. Отлично подбраният от него екип и силният сердар на шерпите Гялцен Норбу обаче са най-голямата гаранция за успеха и той не закъснява. На 9 май 1956 г. на върха се изкачват 41-годишният японец Тошио Иманиши и 39-годишният шерп Гялцен Норбу. Два дни по-късно по техния път върха достигат още двама японци - Кийчиро Като - 25 г. и Минору Хигета - 20 г.

Петнайсет години след това никой не дръзва да наруши спокойствието на бога Камбунг, който този път е пощадил жителите на малкото селце, може би и заради блестящата победа на японците. Едва през 1971 г. в района на върха отново се появяват японци, но този път от северната му страна, за да прокарат още един маршрут към върхната му точка.

Година по-късно на този връх италианецът Раинхолд Меснер прави и първото си солово изкачване на осемхилядник, а на 9 май 1981 г. германецът Андреас Льоферер поставя височинен рекорд за най-възрастен покорител на осемхилядник. Тогава той е на 61 години. Първото зимно изкачване на върха е осъществено на 12 януари 1984 г. от полски алпинисти Мачей Бербек и Ришард Гайевски.

Преди българските алпинисти да тръгнат към Манаслу, на него се бяха изкачили общо 97 души, от които и 4 жени. По 17 покорители имаха Германия и Непал, 15 - Япония, 13 - Швейцария, 7 - Франция, 6 - Полша или общо 15 държави бяха изпратили свои представители на този именит връх.

БЪЛГАРИТЕ

Връх Манаслу става цел на българските алпинисти през есента на 1992 г., когато Йорданка Димитрова и Борислав Димитров се включват в международната експедиция на поляка Кшиштоф Виелицки. Тогава големият полски алпинист сформира силен екип от петима поляци, двама белгийци, четирима италианци и двама българи. Целта на експедицията е изкачването на върха по класическия път.

Както обикновено става в подобни експедиции, целият състав се събира заедно едва в Катманду откъдето започва трекът към подножието на върха. На 11 октомври целият състав достига базовия лагер - 4200 м н.в., откъдето започва подготовката на междинните лагери. Първоначално всички върви нормално. Ал-

Връх Манаслу

тринайсетият български осемхилядник

пинистите изграждат междинните си лагери - първи на 5550 м и втори на 6600 м. При първия опит ръководителят на експедицията Кшиштоф Виелицки заедно с двама италиански алпинисти успява да се изкачи на върха на 28 септември, а Борислав и Йорданка се връщат от 7800 м след 12-часово изморително изкачване и опасност от бивануване на открито.

В промеждутъка на втория им опит в границите на 7000 метра става нещастие с белгийския алпинист Свен Вермайрен и полякинята Силвия Дмовска. Това налага изменение на програмата на цялата експедиция, в това число и намерението на българските алпинисти, за по-нататъшно атакуване на върха. В оказване на помощ на търпящите бедствие алпинисти незабавно се включва и Борислав Димитров.

Шест години по-късно Борислав заедно с руснака Скрипко организира нова експедиция, в която от българска страна участват Ив. Вълчев, Д. Василев, З. Хорозов, Хр. Станчев и д-р К. Сълова, която не е кандидатствала за разрешение за изкачването на върха, а е само като лекар на експедицията. В експедицията освен българите участват по двама корейци и мексиканци, както и по един руснак, турчин и французин.

**ХРИСТО СТАНЧЕВ
ОСТАВА ЗАВИНАГИ
НА МАНАСЛУ**

Поради продължителните снеговалежи от атака на върха се отказват 5 експедиции на други държави, както и 4-ма мексиканци, които вече са загубили един член на екипа си, останал завинаги под снежните преспи на коварна лавина. По тази причина едва в края на октомври към върха от наша страна първоначално тръгва Иван Вълчев с двамата корейци. Силният вятър и обилната снежна покривка ги пренуждават обаче да се върнат от около 6800 м. Дойчин, Запрян,

Христо и турчина Насо решават да изчакат подбраване на времето в границите на 7350 м. Тук преценяват, че няма да имат никакъв шанс за успех, и започват слизането. То обаче се осъществява без обвързване към носеното въже. Вследствие на силната умора, прекарали са 4 дни над 7000 метра, и силният вятър Христо Станчев се подхлъзва в границите на 7000 метра. Тялото му е намерено на следващия ден на 600 м по-ниско, само на около 200 метра от пътеката за слизане. Опасността от лавини обаче не позволява на партньорите му да достигнат до него. Така с цената на една жертва завършва и вторият ни опит до връх Манаслу.

Три неуспешни опита за изкачване на станалия вече проблемен за българите връх прави и Петър Унджиев, провъзгласил се за алпинист. (Петър е отличен атлет - маратонец, но е далеч от алпинизма.) През 2008 г. той прави два опита. В пролетния сезон достига до 7800 м, а през есента малко му остава да се поздрави с успех, защото се връща от границите на 8-те хиляди метра. Година по-късно той отново не успява да достигне желаната цел и се връща от 7000 м.

За втори път Дойчин Василев пробва шанса си на този връх, като през 2009 г. той е с дъщеря си Маргарита, но поради лошото време те достигат само до 6800 м.

**БОЯН ПЕТРОВ И
АТАНАС СКАТОВ**

Така „ниският“ осемхилядник отбива шест български атаки. Но ето че 23 години след първия ни опит двама отлични алпинисти Боян Петров и Атанас Скатов успяват да направят връх Манаслу 13-ият последен български осемхилядник. Ето как става това:

За 2015 година Боян залага в плановете си изкачване на два осемхилядника - Манаслу, на който, както вече споменахме по-горе, имаме 6 неуспеха за 23 години и Шиша Пангма, на който през 1999 г. Дойчин Василев и Карина Сълова са достигнали до 8008 м - до Централния връх, а не до 8046 м до Главния връх. И тъй като, за да стане и България една от носителите на много престижната колекция на 14-те осемхилядника, задължителното условие за изкачен връх се смята само това изкачване, което е направено до най-високата точка, а не до някакво друго предвръшие,

каквото е случаят с Дойчин и Карина на Шиша Пангма и на тримата от троянската експедиция през 1990 г. на вр. Броуд пик, където те достигат до Роки Съмит - 8035 м вместо до Главния връх - 8046 м.

Малко преди заминаването си за Катманду Боян разбира, че 2015 г. ще е нулева за Шиша Пангма поради все още невъзстановените поражения от зловещото земетресение, сполетяло през пролетта района на Хималаите.

Така Боян съсредоточава усилията си само върху връх Манаслу. Включва се в голяма експедиция, в която има алпинисти от Италия, Китай, Франция, Австралия, Еквадор, Перу и Непал. Тук трябва да поясня, че "включването", е символично и то касае само разрешителното за изкачването. На "терена", плановете на Боян са както и миналата година да катери сам. Атанас Скатов пристига в подножието на върха няколко дни по-рано от Боян и малко неочаквано, тъй като в последния момент успява да подсигури финансово потребностите си. Отишъл по-рано на базовия лагер, Наско прави два неуспешни опита в сложни метеорологични условия. Лошото време в

района се задържа продължително, което изнервя много от алпинистите и повече от 40 души поемат обратния път.

УСПЕХЪТ

След няколкодневно изчакване на подходящо време в края на септември Боян предприема един бърз опит и успява. На 30 септември той става първият българин, стъпил на костеливия български осемхилядник Манаслу. Заедно с него на върха достигат още 8 алпинисти от неговата група. Доста учудващо е, че след продължителното лошо време, когато Боян е на върха, температурата е само -4° - нещо необичайно за хималайските гиганти. На другия полкус пък е изкачването на Наско, който само 7 часа след Боян достига върха, но на 1 октомври в 5.50 часа сутринта. Тогава температурата на купола на Манаслу е -25°. Каква аномалия?

Наско става първият веган, който стъпва на връх Манаслу. Тук смятам за необходимо да открия скоба за едно пояснение. Вегетарианец е този, който не консумира месо, а веган е този, който не консумира нищо животинско.

Към въпроса, който много настойчиво всички журналисти поставят на Боян за неговия диабет, той спокойно отговаря "Проиграл съм всичко по отношение на диабета и за мен това не е болест? Не се страхувам от нищо, свързано с него,, Боян оценява експедицията си като една от леките. Върхът се е оказал по-леко, отколкото е очаквал, и тази експедиция му е отнела само 31 дни от София до върха и връщането или най-кратката от всичките му досегашни експедиции.

БЪДЕЩИТЕ ПЛАНОВЕ

След успехите си и двамата обявиха своите планове за следващите години. А те са много амбициозни. Боян, който има в актива си пет и половина осемхиляд-

ника - Хидън пик, Кангчен-дзюнга, Броуд пик 2 и Манаслу, както и Гашербрум II, на който се е върнал само на двайсестина метра денивиация от крайната цел. И тук се налага да поясня, че за да му се признае върхът за колекцията, той трябва да се върне отново, за да достигне най-високата точка от 8035 м. Това е твърдото решение на УИАА. Основната задача на Боян е най-бързо да се изкачи на Шиша Пангма, с което ще доведе България до много престижната колекция на надоблачните гиганти - 14-те осемхилядника, след което да продължи и самият той индивидуално да стане неин носител.

Целта на Наско е да бъде първият веган, изкачил всичките 14 осемхилядника. Засега той има в актива си два върха - Еверест на 24 май 2014 г. и Манаслу на 1 октомври 2015 г. Нека споменем, че на Наско му остава само първенеца на Северна Америка Маккинли, за да стане носител и на "Колекцията на богаташите" - най-високите върхове на континенталните първенци.

И двамата ни алпинисти не са използвали кислородни апарати и шерпи при изкачването си. А тяхното изкачване е първо за сезона и след опустошителното земетресение. Наско, който в базовия лагер е почивал само 3 дни, определя върха като труден и опасен: "Дълбоки ледени цепнатини, стръмни ледени стени и въобще стръмно изкачване,, дори по-трудно от Еверест от север, където той го изкачи. Що се отнася до храната, тя се състои от ядки, ориз, картофи, спажети и сушени плодове.

И така успехът на двамата е голям и те заслужават поздравление. А що се отнася до бъдещите им планове, трябва да им пожелаем успех, защото той ще бъде не само техен, но и на цяла България. Успех, момчета! Ние мислено ще бъдем с вас на всеки връх.

доц. Сандю Бешев

Кошмари по пътя към първия български седемхилядник

През 1967 г. за кой ли път отново с Георги Атанасов бяхме заедно в трудна битка на престижен връх. За първи път български трябва да премерят сили с връх над 7000 м н.в. Почти месец пълзахме по склоновете на пик Ленин (7134 м н.в., днес пик Авицена). Имаше добра аклиматизация, техническа и физическа подготовка. Бяхме изградили междинните си лагери. На 10 август 1967 г. тръгнахме на последен штурм.

Когато след нощувката на 5200 м поехме към върха, усетих, че с Джиджи нещо не е наред. За съжаление, се оказах прав. Още през нощта, незнайно от какво, той получил силни сърбежи по тялото. Развил копривна треска, която на голяма височина може да се окаже фатална. Но Джиджи мобилизира всичките си сили и воля - така както само той можеше да го направи - и продължи нагоре.

В лагера на 6200 м прекарахме нощта в една и съща палатка и бях свидетел на болките, които изпитваше. Въпреки това и на следващия ден тръгна нагоре. Но силите му постепенно го напускаха... За да предотврати засилващия се сърбеж, както разбрахме по-късно, той погълнал наведнъж и четирите хапчета, дадени му от един сръбски лекар, когото срещнахме по пътя. Реакцията обаче бе обратна. Силите съвсем го напускаха, но не и волята. Подкрепян и насърчаван от Евгени Христов, (Жени), той остана да нощува на около 6600 м, а Енчо Петков, Аврам Аврамов, Ангел Петров и аз стигнахме до лагера на 6700 м.

На следващия ден можехме да атакуваме върха. Но се безпокояхме за състоянието на Джиджи. Очаквахме с нетърпение неговото решение - той ни бе ръководител. Малко по-късно чрез Ангел получихме нареждането му: "Четиримата да атакуват върха, без да се съобразяват с мене!". Без него! Макар че с години бе мечтал за това.

... Когато щастливи се връщаме от върха, на около 6900 м срещнахме трудно движещите се Джиджи и Жени. Получихме техните поздравления и им отправихме нашите пожелания. Бавно вървахме надолу и често обръщаме глави назад и нагоре. В 18.00 часа забелязахме две черни точки на върха. Нямахме никакво съмнение, че това са те. "Браво! Браво, Джиджи! - си помислих. - Твоята воля е пословична. На нея са се възхищавали всички, които те познават. Днес обаче ти надмина себе си и даде пример как трябва да се воюва за успеха."

Надолу както винаги е по-лесно, но не и по-безопасно. Оценил това, Енчо, който беше най-големият му "съперник" в алпинизма, тръгна нагоре, за да пресрещне спизащите и бързо губещи сили Жени и Джиджи.

... Ден по-късно всичко беше

история. И шестимата българи за първи път изкачихме седемхилядник. Открит беше пътят на българските алпинисти към най-високите върхове на планетата - седем- и осемхилядниците. Когато дойде времето на вторите, Джиджи и неговото поколение бяха понатру-

пали бая години. Но започнато дело беше продължено от помладите. Те го отстояват достойно и днес. От което той не може да не бъде радостен от висотата на своите вече 90 години.

Доц. Сандю Бешев

БТС награди с плакет проф. Георги Атанасов - Джиджи по повод 90-годишния му юбилей

Един от най-големите алпинисти не само в България, но и в чужбина проф. Георги Атанасов - Джиджи това лято навърши 90 години. Негови ученици, приятели, колеги и познати дойдоха на 12 октомври в Националната спортна академия, където се проведе тържество в чест на юбилея и му се връчиха множество награди. С плакет и Поздравителен адрес Българският туристически съюз се включи в тържеството.

"Всичко, каквото съм искал - съдбата ми го е дала. Аз вярвам в нея - сподели проф. Георги Атанасов с усмивка и допълни: - Всички хора ме обичат и ми помагат".

86 години организирано пещерно дело в България

Организираното пещерно движение в България възниква през 1929 година. През 1958 г. пещерните клубове в страната се обединяват в Българска федерация по пещерно дело (БФПД). В днешно време обединител на българските пещерници е Българска федерация по спелеология (БФСп), която е официален представител и дългогодишен активен член на Европейската федерация по спелеология (FSE), Международния съюз по спелеология (UIS) и други международни спелео-организации, обединяващи пещерниците от съответните страни.

През 2014 г. БФСп чества 85 години организирано пещерно дело в България и 40 години организирано пещерно спасяване в България.

В началото проникването в пещери се е осъществявало посредством конопени въжета и стълбички, а за осветление са се ползвали факли, газови фенери, карбидни лампи. Обличали са се предимно с вълнени и шаячни дрехи, които, дори и мокри, са запазвали топлината на тялото. С навлизането на новите технологии става възможно изработването на по-здрави въжета, на основата на които е открита техниката на единичното въже за проникване в пропасти пещери, която се усъвършенства и в наши дни. Това дава възможност за проникване в по-дълбоки и по-технически пещери, което в онези времена не е било възможно и безопасно. Екипировката, облеклото и осветлението също се усъвършенстват. В днешно време, за да стане възможно влизането в пропасти пещери, се използва техниката на единичното въже, за което се преминава през специфичен курс на обучение. Посредством въже, карабинери, планки и друг необходим и подхо-

дящ инвентар се екипира система, по която пещерниците се движат. Въже-то се връзва чрез строго определени възли, които имат различни особености, характеристики и предназначение. Част от възлите имат приложение и в други области, освен пещерната, като например морската, алпинистката, битовата и т.н.

Целите на БФСп са изучаване, картографиране, документиране, опазване и рационално използване на естествените и антропогенните пещери и пропасти, както и карстовите райони в страната и чужбина; обучение на кадри и спасяване в пещери и пропасти. За осъществяване на целите си към БФСп са създадени 4 комисии, една от които е Комисия за опазване на пещерите и карста, в която членуват експерти от различни области (биолози, геолози, еколози и др.), пещерници и научни работници. Другите комисии са насочени към обучението на кадри (Комисия по обучението), пещерното спасяване (Комисия по спасяването) и поддържането на картотеката (Комисията по картиране и документация на пещери).

От голямо значение за пещерниците (и не само) е изработването на карти на пещерите. Това е необходимо, за да могат пещерници да влизат в пещери, които не познават; за спасителни акции при възникнал инцидент; проследяване на водоизточници; геоложки проучвания; строежи и т.н. Картата трябва да е разбита на части, които са пригодни за използване в пещерата, което включва как се стига до пещерата, характерни особености на пещерата, как се екипира (какви инвентар е необходим и къде са закрепвани-

ята). Картите на пещерите се предават в Главната картотека на пещерите в България (ГКПБ). ГКПБ представлява база данни на над 5000 пещери, събирани и изготвени от пещерници от цялата страна. В ГКПБ се съхранява систематизирана информация за проучените пещери в България и извън страна-

и лекари, обучени да влизат в пещери и пропасти, за да оказват първа медицинска помощ. Всяка година БФСп организира провеждането на 3 задължителни тренировъчни лагер-сбора на спасителите. Пещерно спасяване към БФСп е член на Европейската асоциация по пещерно спасяване (ECRA).

тниците придобиват, целта на курсовете е още обмяна на опит, уеднаквяване и усъвършенстване на специфичните техники за работа с въже и алпийски инвентар между различните клубове в страната. За първа година курсовете се провеждат на палатков лагер с условия, близки до експедиционни, което

та, както и друга графична и текстова информация, придобити вследствие на проучванията, за да бъде използвана за справочни, изследователски и други цели от членовете на организацията и външни потребители.

Пещерно спасяване към БФСп осъществява безвъзмездно дейности по спасяване и оказване на помощ на пострадали и други инциденти в пещери и пропасти. Тази функция не е застъпена в дейността на Гражданска защита и Планинската спасителна служба. В сдружението членуват спасители от цялата страна, които са специално обучени и са придобили нужната квалификация и опит за спасяване и оказване на помощ в пещери и пропасти, както

Всяка година БФСп провежда национални курсове за обучение за млади пещерници и техническо усъвършенстване на завършили пещерници, обучение за картиране на пещери и пропасти, курсове за инструктори по спелеология и пещерни спасители. Тази година обученията се провеждаха в района на с. Карлуково, община Луковит, в периода 17-26 юли. Обученията и тренировките са насочени както към млади пещерници, така и към вече опитни кадри, които искат да предадат своите знания като инструктори или да се включат в помощ на пещерните спасители. Освен новите знания и умения по проникване и проучване на хоризонтални и вертикални пещери, които учас-

е допълнителен опит, особено за младите участници. В курсовете, които се провеждаха в Карлуково, взеха участие 54 души от 15 клуба от цяла България. За втора поредна година се провежда и курс "Млад пещерник", насочен към обучението на деца на възраст под 16 години. Тази година в курса имаше 10 участници, които показаха завиден ентузиазъм, а съвсем скоро планират и първата си експедиция.

БФСп организира и провеждането на технически прегледи. Техническият преглед е отборно състезание за млади пещерници и е повод за събиране на хора от пещерните клубове от цялата страна, по време на които младите членове на федерацията имат възможност за изя-

ва, запознаване и обмяна на опит между тях и други пещерници. През 2015 г. в прегледите взеха участие 12 отбора, а присъстващите бяха над 150 души от 18 клуба в страната.

Ежегодно БФСп публикува национален спортен календар, в който са включени експедиции и прояви, организирани както от БФСп, така и от пещерните клубове в страната. Със съдействието на Министерство на младежта и спорта Българска федерация по спелеология осъществява активна спортна и изследователска дейност в страната и чужбина. За последните пет години са осъществени над 30 национални експедиции, както и международни пещерно-изследователски експедиции, постигнали значителни резултати.

От международните експедиции по-значими са експедиции "Мая Арапит", "Радоина", "Тененгебирге", в Австрия и др. Като резултат пещера Мая Арапит се нарежда сред 10-те възходящи пещери в света. А като резултат от петгодишните систематични проучвания в масива на Радоина са открити и изследвани общо 34 пропасти пещери, от които пещерата Ру с дълбочина -547 м. и отвес от -360 метра, нареждащ се на 19 място в света. По време на експедициите, проведени в масива Тененгебирге, бяха възобновени контактите с пещерниците от Залцбург (през 80-те години БФСп има проведени 4 експедиции с открити 44 пропасти пещери, сред които втората по дълбочина пещера, проучена изцяло от българите, S1 с -584 м дълбочина). Също така продължи проучването на перспективната пещера S30 (която към момента е с -300 м дълбочина и недостигнато дъно) и бяха проучени и картографирани редица други обекти в района.

Освен чисто научно-изследователските и откривателски дейности по пещерни проучвания български пещерници достигнаха до дъното на едни от най-дълбоките пещери в света като Крубер Вороня, намираща се в Абхазия (най-дълбоката пещера в света с -2197 м); Лукина яма, Хърватска (най-дълбока в Югоизточна Европа с -1421 м); пещера Велебит, Хърватска, с най-големия чист отвес в света от -513 м.; Мала Бока, Словения и др.

Други международни прояви: експедиция в непроучавани пещери в парк Гаолигонгшан, провинция Юнан, Китай; експедиция в района на с. Радейна, община Димитровград, Сърбия, Иран, Украйна, Тунис и много др.

Пещерните клубове и организации, членове на БФСп, наброяват 23 броя (към 2015 г.), обхващащи пещерници от цялата страна: София, Пловдив, Мездра, Враца, Своге, Габрово, Дряново, Плевен, Търговище, Русе, Стара Загора, Сливен, Варна, Бургас, Ракитово.

Контакт с БФСп:
bfs@abv.bg
Весела Бубова

Катеря Витоша над 50 години. Роден в Търново и израснал в Дряново, покръстил се за туризма през 1956 г. на Пирин, за 7 дни аз обикнах тази планина още с поглед от "Дървеница" през март следващата година. Белината на Резнъвето контрастираше с мръсотията на селото квартал, което се луташе да се преименува ли, защото още имаше животинките дървеници в дървените кровати, но мъдри езиковеди обясниха, че там са ходили за дърва от все още съществуващата тогава Магна силва Сердешорум, простираща се от сегашното Радио София до великата Рила, а за Витоша се е ходило по кози пътечки. То за Витоша има много легенди и имена и наред със Скомброс и Битоша /Стръмната и Дувърхата/ има много други. Както писах вестник "Ехо", голяма бе борбата на Столична община да възстанови и автобусите до "Морени" и "Златните мостове", след като "Витоша ски" купи кабинката, седалката и Тройката, а общината бракува "Заека" и "Романски". По времето на соца Витоша се пукаше по шевовите, "Щастливеца" събираше цвѣта на нацията, "Алеко" беше тъпкано и чаят бе 2 стотинки. После стана, каквато стана, и всичко стана скъпо и прескъпо и Витоша опустя. По времето на Софийски кабинката возеше безплатно ученици, студенти и пенсионери само в последната събота на месеца и горе се напълваше с дрипи. После в планината идваха само ходачи, със запенени уста катереха от Драгалевци нагоре до Върха и разправяха как в края на 19 век софийнци се събирали в събота вечер пред Народния театър и с фенери тръгвали нагоре, за да посрещнат изгрева на слънцето на Черни връх. Общината достави два остарели автобуса "Мерцедес", трета ръка, но с по 8-степенна предавка, така че имаше три първа скорост и те пухтяха бавно по завоите нагоре. Сложиха и солидни цени на билетите - по 4 лева нагоре и 4 лева надолу. Появиха се и първите западни автомобили на така наречените нови богаташи. Горе заприиждаха германци и французи с фотоапарати - лентови, и японци с дъги обективи. Хижите станаха частни, дадох се на аренда на частници и те вдигнаха цените на кебапчетата. Изникнаха и много капанчета за продаване на семки от слънчоглед, царевича и сладолед. Появиха се и мафиоти от Русия и Америка с мощни коли, които паркираха до самата хижа. Тогава се заговори, че "Щастливеца" са го продали, но после се каза че пет пъти са го препродавали и всеки е дигал цената, понеже все нещо дострояваше и изкусураваше, макар че той си бе все затворен. "Алеко" сложи алуминиева дограма и големи реклами. Към 10

***Размислите на автора със сигурност ще предизвикат коментар. Ако искате да споделите своето мнение - пишете ни.**

Tempora mutantur et nos mutamur in illis

Времената се менят и ние заедно с тях*

ноември дойдоха луксозни автобуси до самата хижа и изсипаха забрадени мюсюлманки и мюсюлманчета с много бодигардове и не пускаха в хижата никой, защото те изучаваха Корана, а и го рецитирали наизуст, което било организирано и добре заплатено от Саудитска Арабия. Разбира се, че идваха и много баптисти и методисти с еднакви жърти шапчици и раздаваха книжки безплатно за бъдещото щастие. Тогава и гръмнаха "Щастливеца",

Три месеца тук бяха майстори и спяха, и ядяха в хижата и ние се чудехме какво правят, защото приличаха на строители, но не бяха омазани с цимент и вар. Та дойде денят "Х" и надойдоха полици и отцепиха района и ние помислихме че Ал кайда е закупила "Щастливеца", и е инсталирала ракети, за да бомбардира София. И след сигнал с въздушна пушка се чу ГРЪМ, но "Щастливеца", се понаклони-понаклони, но не падна. Последва нова ко-

манда и се зачу нов по-силен тътен и ТОЙ потъна в ПРАХ. Разбрахме, че това е било дирижирано разрушаване. За да осветля любознателния читател, сега ще поясня сведенията си за "Щастливеца", които много по-късно случайно научих от един много приветлив човек - явно от хората "Добро утро", който ми се усмихна и на въпроса ми какво става с "Щастливеца" ми поясни, че той е архитектът на фирмата "Юлен", както и на сродната фирма "Витоша ски" и

ми отговори че "Щастливеца" ще си дойде пак същият, погледнат отвън, но отвътре ще бъде ПЕТЗвезден хотел с всичките му екстри. Причината била, че много повече струвало правенето на архитектурен проект отново, а много по-евтино е вътрешно преустройство при запазване на основните точки за електро-, топло- и водоснабдяване и канализация. Сега пак за района Масловица - така се казва местността, където е Стената отгоре до Реката отдолу

и на юг до Меча поляна, а на запад до Военния път. Към 2010-та вече нещата се изгладиха - "Витоша ски" взе Кабинката и ресторант "Панорама", който се прослави с Печените си прасенца и агнета, а "Алеко" се специализира на кебапчета и много вкусна боб чорба, макар че отпред сложи табела че има супи за гладни туристи. То наистина имаше и шкембе чорба с лютивичушки, но вече нямаше туристи пешеходци, а само млади двойки, които идваха на Алеко да се целуват, а няколкото университетски професори и доценти ТУРИСТИ въобще не идваха до Алеко, а още под "Морени" хващаха военния път и катереха към върха. Зимата децата на богатите пълнеха няколкото ски училища и с луксозни автобуси ги караха от стадиона долу до хижата. Имаше и по-богати, които караха синчетата си с хубави коли догоре и се правеха километрични паркинги, та се наложи полицията да дойде с няколко опела да урежда паркирането. След голяма борба общината се наложи над Великия автотранспорт и направи възможно пътуването с карта или билетче от левче. НО-О-О - НЯМАШЕ ТУРИСТИ! Народецът се пребоядиса! Явно бирицата му се е усладила в кръчмите или вкусът му за удоволствия се запълваше от Българската национална телевизия, или сродните водопади от образи и звуци и си стоеше ДОЛУ! Тук идваха няколко компютърджии и компютърджийки, приведени с гърбици - звереха се на смърчовите и дишаха като риба на сухо. Идваха и държавни служители - самотно се разхождаха и набиваха кебапчета, но никой вече не проявяваше интерес към информация на хартиен носител. Идват и 70-80-годишници и пеят все за Бояна, че е красиво селце и се е сгушило там - в полите на Витоша сини. Разбира се, че идват и чужденци. Разбира се, германците бяха най-много още от 90-те, но по-късно се появиха холандци на по 60-70-80 с хубави млади българки, които ходеха с високи токчета. Сега вече има 50-60-годишни нашенци с 25-годишни компаньонки. Идват и много кучета на четири крака, та с местните се устройват свади и боеве, но господарите винаги са по-силни. Има и други - дойдоха с три камиона - вътре спяха и беряха боровинки. Те са ги счели и на дървник са ги счели за по лесно да ги прибират. Миналата година такива дойдоха с комбайни и големи кофи и още на Морени ги преобръщаха на финикийски знаци. Вчера дойде един от тях да огледа ловните полета, но боровинките са още зелени, защото са червени. ВИТОША е на 73 милиона години, Щастливеца дано да се завърне по-скоро - думата АЛЕКО означава ЩИТ против СКУКАТА и ЗЛОТО, но и УКРАСА за МЪДРИТЕ!

инж. Радостлав Главчев - поклонник на Витоша

Чешмите на Витоша

Витоша е сравнително малка планина, но е богата на води, които извира предимно от нейните торфища. Геологически скалите имат вулканичен произход и се състоят от андезит, сиенит, а в северозападната част те са седиментни /утаечни/. От планината водят началото си повече от десет реки, като някои от тях са: Струма - дълга 415 км до Бяло море, Кладнишка река, Палакария, Бистришка река, Янчевска река, Боянска река, Владайска река и др. Наличието на много извори позволява покрай туристическите пътеки и хижите да се построят много чешми.

Най-споменаваната чешма е **Бялата вода**. Намира се в местността Бялата вода на пътеката от Княжево за Златните мостове. Някои планинари я наричат шеговито **Белята вода**. Там се разклоняват няколко пътеки, на запад по стария Беловодски път за мотел-ресторанта "Тихият кът", на юг по стълбите за Малинажа, Дупката, хижа "Планинец", хижа "Септември", хижа "Момина скала", на изток по Панорамната алея през местността Семовица се стига до Бояна. По пътеката за Златните мостове има още три чешми. Чешмата в местността **Букара** се намира на важен кръстопът, там се събират пет пътеки. До чешмата се стига по алеята от хотел-ресторанта "Копитото" на юг за хижа "Момина скала". При чешмата на северозапад е пътеката за Бялата вода и Карпузов валог, на юг-югозапад отива пътеката за Златните мостове, а на изток се отделя пътеката за хижа "Есперанто", хижа "Камен дел" и заслон Кикиш. **Гьоревата чешма** се намира в едноименната местност близо до хижа "Тинтява" и хижа "Бор". Покрай нея минава главен туристически маршрут от хижа

"Момина скала", през хижа "Родина", хижа "Тинтява", Ушите, Платото, разклона за Черни връх и хижа "Алеко". Под чешмата преди време имаше ски-влек и там се караха ски.

Живата вода се намира в Боснешкия карстов район. От с. Боснек се тръгва в северна посока по долината на Добри дол, върви се с умерен наклон отляво или отдясно на реката и се стига до горния край на дола, където се намира изворът. Чешмата е изградена с формата на крокодилска глава, водата тече на тласъци, с прекъсвания. По време на пролетното пълноводие чешмата тече постоянно, а при маловодие прекъсванията са по-продължителни. Причината за това явление е, че водата тече по подземни кухини със сифони, които по законите на скачените съдове създават тези пулсации. Температурата на водата е постоянна - 8-9 градуса.

Вуча чешма и Меча чешма се намират над с. Чуйпетлово, на маршрута от с. Чуйпетлово за хижа "Селимица". От селото се тръгва по малкия, десен приток на р. Струма по посока връх Кръста. Коларският път върви из широколистна гора и се прехвърля ту на единия, ту на другия бряг на потока. След това пътят се превръща в стръмна пътечка и в края на гората е **Вуча чешма**. Излиза се на открито и скоро се достига седловината, източно от връх Кръста. От седловината започва спазане към долината на р. Матница и в северния край на седловината е **Меча чешма**. Мястото е хубаво за почивка. Пътеката върви покрай потока, ляв преток на р. Матница, и преди да слезе в самата долина, вляво от пътеката има още една чешма - **Даин кладенец**. От тук има два варианта. Ако се тръгне по долината по стар коларски път,

може да се слезе до с. Кладница. Ако се тръгне хоризонтално, пресичат се няколко потока, пресича се Босочка река, минава се под Накев камък, през местността Танчовица и се стига до хижа "Селимица".

Чешмата при хижа "Алеко". Хижа "Алеко" е най-известната и важна хижа на Витоша. Тя се намира североизточно от в. Малък резен, в местността Дервишка бачия, под ски пистите на Стената. През 1922 г. първоначално са били построени две землянки, хижата е построена и открита през 1924 г. Тя е втората построена хижа у нас. След преустройства и разширения през 1934-35 г., 1955-56 г., 1958 и 1985 г. добива съвременния си вид. Пътеката от хижата за Черни връх започва от самата чешма, върви със серпентини на юг, нагоре по Стената и излиза над нея. Местността Стената над хижата е сред най-добрите ски центрове у нас, който в последно време поради неработещи ски лифтове и влекове е доста занемарен.

Това са само част от съществуващите чешми на Витоша. Чешми има в местността Бай Кръстьо, Златните мостове, хижа "Кумата", хижа "Планинска песен", местността Конярска, хижа "Момина скала", хижа "Камен дел", местността Фонфон, хижа "Селимица", заслон Кикиш, по пътеката Владая - Златни мостове и на много други места. За съжаление, не са малко изоставените, пресъхнали и изчезнали чешми. Тъй като те са естествено украшение на планината, би трябвало да се ремонтират и поддържат. Затова е нужно този постоянен ангажимент да влезе в програмите и плановите на Национален парк Витоша, Столична община, Горското стопанство и БТС. Възможно е да се потърси съдействието на клубовете на чешмарите към туристическите дружества, а също да се договори арендаторите на хижите да поддържат и близките чешми до техния обект.

инж. Данчо Лазов

Маргарита Илиева е родена в град Стара Загора преди 46 години. Вече двадесет години обикаля планините и се радва на природата. По професия - юрист, по призвание - творец, според астрологията - Телец, а според нумерологията - пътешественик - така определя тя самата себе си. Като ученичка е

два пъти лауреат на Националния конкурс за поезия "Веселин Ханчев", но след като завършила "Право" и се отдава на юридическата професия, прозата в живота ѝ, както тя самата казва, надделява над поезията. Пише пътеписи и ги публикува в сайта си "Пътеписите на Марта".

ПАНТЕОН НА ИСТИНСКИТЕ ХОРА

Какво са разходките в планината без вечерите в хижата! Няма да скрия, че всъщност, когато преди години тръгнах по Балкана, именно тези вечери бяха първото нещо, което ме привлече в планинарството. Едва след няколко похода, когато ходенето започна да ми става по-леко, забелязах красивите гледки и усетих радостта от движението. Но да се върна на вечерите в хижата. Няма друго място, където човек истински може да си отпусне душата, да понее, колкото му глас държи, без да се притеснява, че ще събуди съседите, да пийне, колкото му е сладко, като знае, че след съня на чист въздух и първия баир на следващия ден ще е чисто нов, да поговори с хора, които вижда за пръв път, но ги чувства толкова близки, сякаш се познават от години. А централното място в тези вечери заема Негово величество хижарят, но не този, на чиято врата пише "управител" и той се държи именно като такъв, а истинският хижар - този, който ще те посрещне с усмивка и "Добре дошли!" и ще усетиш, че наистина си добре дошъл на това място, вечерта ще дойде на масата ти, ще каже наздраве, ще ти разкаже планинска легенда, ще понее с теб и без да ти досажда излизашо, през цялата вечер ще усещаш присъствието му, а сутринта ще е станал преди всички и чаат ще ври на огъня, а печката ще бумти, а накрая ще те изпрати с планинарски поздрав, който ще кънти в ушите ти през целия път и ще те топли до следващия поход. За няколко такива истински хижари искам да разкажа днес с по няколко щрихи, останали в спомените ми, защото спомените си отиват с хората, а написаното остава.

БАЙ АНГЕЛ романтикът на планината

Хижата отново е "Дерменка", няколко години преди Ганди да я поеме. Същата 1997 година, когато Ганди е хижар на "Балкански рози", в началото на есента решаваме да отидем на "Дерменка", за да допълним представата си за Централен Балкан след екскурзионното, което сме направили през лятото от хижа "Добрила" до Кръстец. Вече сме окончателно влюбени в Балкана и след десетте

дни, прекарани в него, сме повече планинари, отколкото през пролетта. От Сопот се качваме до хижа "Добрила", където тогавашният хижар Марко ни черпи с топъл чай и ни показва пътеката. Всъщност, колкото и да се смятаме вече за опитни планинари, се оказва, че изобщо не е трябвало да се качваме до "Добрила", а още от хижа "Незабравка" да се отклоним за "Дерменка". Тази информация изобщо не ни притеснява, защото сме млади, ентузиастични, а маршрутът е твърде кратък, така или иначе. Преходът се оказва наистина много лек и приятен и пристигаме на "Дерменка" без ни най-малко да сме се изморили. Посреща ни хижарят бай Ангел - беловлас старец или поне за нашите двайсет и няколко години изглеждащ като старец, с благородна осанка и топла усмивка. Както разбираме по-късно, той е бивш военен от Карлово, пенсионирал се и дошъл да работи тук, в планината, където му е сърцето. Събираме дърва за огън и вечерта палим камината. В хижата, въпреки че е голяма, почти няма хора, освен нас. Бай Ангел сяда при нас до камината и започва да разказва своите истории. Започва с историята на хижата и с името - Дерменка, което на турски значи воден чешма, или Дерменка, което според Бай Ангел идва от прабългарския език и означава слънчево място. Той, разбира се, е привърженик на втората теория и след като цял ден сме се изтъргали на слънчевата поляна пред хижата, ние също веднага се присъединяваме към нея. След това хижарят започва да разказва за Стенето - местност от северната страна на "Дерменка" по посока с. Черни Осъм и ние слушаме в захлас за огромните пастърви, които плуват в реки, които не се виждат по пътеката, а са някъде скрити в подземни тунели, за рудниците на Цар Соломон, които според бай Ангел се намират именно тук, в Стенето, за невероятните природни красоти и редки видове, на които можеш да се насладиш, когато ходиш там. Веднага си записвам Стенето в списъка с мечтите, а бай Ангел - в списъка на любимите хижари.

Започваме да ходим на "Дерменка" често. Бай Ангел ни посреща винаги сърдечно с добре дошли на "Горната земя" и никога не пропуска да каже: "От бача си Ангел да знаете: Най-хубаво се живее на Горната земя - там живеят силните хора - орлите, а на долната

живеят гражданите... Бродейки все по-редовно по Балкана, се запознаваме се с още хора от категорията на орлите или тези, които аз наричам "истинските хора", които и до ден-дневен са наши приятели. Един път, след като многократно съм слушала в захлас историите на бай Ангел, питам един от тях: "Според теб, дали бай Ангел не е иманяр, каквито много се срещат по тези места", а той ми отговаря с усмивка: "Не е иманяр. Той е романтик".

Когато приближава да навърша 30 години, решавам, че искам да покана много гости и да ги заведа горе, на хижа "Дерменка". Присъединяват се и други празнуващи. Преходът е кратък и приятен през лятото и никак не се препоръчва през зимата, за което бай Ангел ни е предупредил още на първата ни среща, но ние, нали сме луди-млади, не сме пропуснали предишната зима сами да се убедим в това. Тъй като рожденият ми ден е през май, снегът по билата вече се е стопил и времето е приятно и топло, нямаме никакъв проблем да поведем 30 души - по един за всяка година, която навършвам. Бай Ангел се е приготвил, посреща ни и ни настанява. По това време хижа "Дерменка" е просто голяма уютна хижа, нямаща нищо общо с хотела, в който се превърна по-късно. Столовата е огромна и побира компанията ни и още няколко други компании. Завихря се невероятен купон с песни, музика и танци. Бай Ангел, по това време вече почти спял от диабета, сяда до мен с поглед към дансинга и след малко отбелязва: "Ей това момиче там... много е хубаво, ама и много палаво... не завиждам на мъжа ѝ!". Прихвам да се смея и му казвам: "Бай Ангеле, ти нали не виждаш!", а той ми отговаря: "Очите ми не са станали още слепи за красотата!".

Това е една от последните ни срещи с хижаря романтик бай Ангел. Идваме през есента, на хижата е жена му баба Марга, която ни обяснява, че му е все по-трудно да се качва горе, защото слепотата все повече се задълбочава. След няколко години научаваме, че е починал, но винаги когато минаваме през Карлово, покрай блокчето, в което живееше, не пропускаме да го споменем с добро. Бог да прости бай Ангел - романтикът на планината.

Текстовете на Маргарита Илиева в рубриката "Пантеон на истинските хора" може да прочетете на адрес www.patepisi-marta.com

90 години ТД "Бачо Киро" - Дряново

Тържественото честване на 90-а годишнина на ТД "Бачо Киро" - гр. Дряново, се проведе на 5 септември. Започна с откриване на паметна плоча на фасадата на стария Икономически техникум "Д-р Рачо Стоянов" - мястото, където преди 90 години 12 дряновци вземат решение за създаване на туристическо дружество "Бачо Киро". Приветствени слова по случай празника отправиха кметът на града д-р Иван Николов и председателят на СТД "Бачо Киро" - Павел Богданов, последва снимка за спомен пред паметното място и тържеството се пренесе в Народно читалище "Развитие 1869 г." - гр. Дряново. Във фоайето бе експонирана изложбата "90 години ТД "Бачо Киро" - Дряново". С фотоси беше показан животът на дружеството през изминалите години - първите, поставили началото. Ориентирането, ПК "Стринава", международни, републикански и дружествени прояви, водни походи, пътешествията на Илийчо Пенчев - изявен дряновски турист и планинар, обиколил света, витрини със спечелени купи и медали в различни състезания и първенства, екипировка от началните години на дружеството...

Няма дряновец, който да не е свързан по един или друг начин с ТД "Бачо Киро". Много са премианите през неговите редици, много са участниците в различни туристически прояви през годините. Мнозина с умиление и гордост си спомняха за участието си в похода "По пътя на четата на Поп Харитон и Бачо Киро" от 1946 г., за пещерните експедиции - не едно семейство в Дряново е сключило брак в пещерата "Бачо Киро", за водните походи в страната и Русия, за ТИД.

Радостната атмосфера се пренесе и в читалищния салон, където председателят на дружеството Павел Богданов емоционално, с цялото си сърце и душа възкреси живота на дружеството - от началото, поставено 1925 г. от 12-те дряновци: Георги Върбанов - председател, Георги Попов - секретар, Павел Павлов, Сава Рудев, Милка Марева, Димитър Попов, Ганчо Минев, Иван Видев, Илия Никлевски, Пенчо Карамихов и Стефан Чуков, от първите излети в района на Дряновския манастир, строежа на първия туристически дом "Бряста" през 1935 г., първия туристически поход "По пътя на четата на Бачо Киро" през 1936 г., благоустрояването на пещерата "Бачо Киро", създаването на клубовете по спелеология и ориентиране през 1967 г., успехите на дружеството и излъчването му на два пъти - през 1969 и 1983 г. за Национален първенец, а на сцената зад него млади туристи правеха живи туристи-

чески картини, илюстрация на казаното.

Поздравления и подаръци за юбилея СТД "Бачо Киро" получи от председателя на БТС доц. д-р Алексей Стоев, от туристическите дружества в Русе, Борово, В.Търново, Павликени, Казанлък, Стара Загора, Трявна, Севлиево и други, от много приятели-туристи от цяла България.

По случай 90-годишнина от основаването на дружеството изяви негови дейатели бяха наградени от председателя на БТС.

С медал "Алеко": Мария Димитрова и Христофор Николов;

С медал "За особени заслуги": Георги Цветков, Илийчо Пенчев,

Марийка Кънева и треньорите по ориентиране Цветанка и Добри Добреви;

Със званието "Отличник на БТС": Илияна Попова, Илия Илиев, Снежана Досева, Николина Христова, Галина Кирвикова;

С грамоти на БТС: Александър Ангелов, Генчо Христова.

стов, Асен Златанов, Ирена Дончева, Иванка Димитрова, Румяна Радева, Станислав Иванов Галин Стоянов, Тодор Иванов, Стефан Шипкалиев, д-р Иван Николов - кмет на Община Дряново, Райчо Ненов, Ваньо Иванов, Надежда Илиева;

С грамоти на СДТ "Бачо Киро" - Дряново: Стефан Михайлов, Мартин Иванов, Николай Колев, Мариан Ноев, Снежана Терзиева, Росен Христов, Станислав Стоянов, Мариета Ганева, Георги Дончев, Диана Иванова.

Поздравления за юбилей и пожелание за нови успехи ТД "Бачо Киро" получи от кмета на община Дряново д-р Иван Николов и председателя на Общинския съвет Марияна Печеня, на която бе връчен плакет от дружеството и от Спортния клуб по ориентиране за оказано съдействие при провеждане на състезанията по ориентиране за Купа "Дряново". Тържеството продължи с поздравителен концерт от самодейни състави в града, а достоен финал бе масовото изпълнение на туристически песни от туристите в дружеството и всички присъстващи в залата.

инж. Милка Караджова

В полите на Родопите

Променливото октомврийско време ни накара да се решим на екскурзия, която започнахме от гр. Пещера – селище с интересна история. При влизането в града, на хълма "Света Петка" се издигат кули и стени, спиращи дъха. В България има много твърдини, но уникалното за крепостта над Пещера са двете нейни ъглови кули, които едновременно са и църкви. Крепостта се нарича Перистеря, което означава гълъб, гълъбово място. След интересната беседа на екскурзоводката Люба Шопова на фона на Родопна планина се насладихме и на чудесните зелени площи, които се оказа, че се поддържат доброволно от г-н Спиров.

След Перистеря проехме към гр. Брацигово. Тук един ден е малко за разглеждане на забележителностите му: Историческият музей, оригиналното Черешово топче, двете къщи – забележителни архитектурни паметници – Поповата къща, строена през 1848 г., която е музей на Брациговската строително-архитектурна школа и Къневата къща, в която са представени битът и поминъкът на местното население / розопроизводство, кацарство,

тъкачество и др./

В двора на двете църкви е изложбата на открито на световноизвестния проф. Крум Даманов.

Посетихме и църквата "Свети Йоан Предтеча". Най-високата камбанария на Балканите е

построена тук от майстор Иван Драгов през 1884 - 1886 г.

В Брацигово е изграден Мемориален парк "Априлци". Тук е мястото, където е била издигната кладата на Васил Петлешков, а сега има паметник на брациговския апостол и алея с

бюстовете на водачите на въстанието. Паметниците в Брацигово са над 90, но и това, което успяхме да видим, ни изпълни с радост и гордост.

След Брацигово пътят ни отведе в Перушица. Посетихме Историческия музей, както и църквата "Св. Архангел Михаил" – костница на загиналите в Априлското въстание. Край града е разположен мемориалът "Трите поколения" – посветен на априлци, септемврийци и антифашисти.

Напуснахме Перушица на път за Червената църква – християнска базилика от V-VI век от новата ера, която е изградена с червени тухли, спонени от червен хоросан. Запазени са и част от стенописите. Към църквата води пътека дълга 720 метра, която започва от шосето между Перушица и село Йоаким Груево. Църквата е реставрирана и открита за посещения през 2014 г.

Денят вече превалише и ние поехме към домовете си в София, изпълнени с ведро настроение заради досега с родната история и природа и чудесните хора.

Росица Левурдашка
ТД "Алеко-1899" – гр. София

ЧЕСТИТ ЮБИЛЕЙ!

Туристите от ТД "Старопланински турист" – гр. Етрополе честитим юбилея на секретаря на дружеството Цанко Нинов, който на 17 октомври навърши 60 години. Пожелаваме му крепко здраве, лично щастие, добри приятели и бодър дух!

Цанко Нинов е един от дългогодишните секретари в БТС, започнал е работа като такъв през 1977 г. Половината от историята на дружеството ни е свързана с неговата дейност. Завършил е курсове по ориентиране и ски, както и за планински водач в Учебен център "Маловица". Ръководил е отбори по ориентиране, организиран е и провел много походи и екскурзионни летувания в българските планини, зелени и ски училища. Голяма е заслугата му за опазване на дружеството в трудните години на прехода, за опазване и обновяване на хижите ни. Работи всеотдайно, енергичен и инициативен, той е с добро отношение към хората и привлича нови туристи. Пожелаваме му още много години ни води на походи сред прекрасната българска природа!

По алеята на безсмъртието - Сливница 1885 г.

В тези ноемврийски дни се навършват 130 години от Сръбско-българската война - 1885 година. Двайсет и четирима туристи от ТД "Еделвайс" - гр. Пловдив, проведоха пешеходен поход по алеята на безсмъртието - Сливница 1885 г. По тази "алея", от 1885 до 2007 г. се провежда национален туристически поход-поклонение, винаги ръководен от Димитър Димитров - почетен гражданин на гр. Сливница, заслужил деятел по туризъм, който е написал и единствения досега пътеводител. Първият национален туристически поход се провежда през 1985 г., в който участват повече от 400 туристи - работници и ученици. Най-много участия в похода имат учениците от 118 СОУ - София, сержантско жп училище - гр. Горна Оряховица, СПТУ по Строителна механизация - гр. Пловдив, и колективи от София, Габрово, Плевен, Ямбол, Пловдив, Хасково, Русе и др.

Нашият поход започва - от гр. Сливница, където посещаваме в двора на училището паметниците на двамата герои: капитан Васил Даманджиев - командир на 3-та батарея от Първи артилерийски полк, загинал на 5 ноември 1885 г. в първия ден на Сливнишката епопея, и подпоручик Иван Бобев от с. Саръгьол, Тулченско, включен в Силистренската пехотна дружина, паметника, издигнат до църквата за Сръбско-българската война и на централния площад - паметника на загиналите за свободата на България. Подпечатваме книжките за 100-те национални обекта и продължаваме с автобус до жп спирка Драгоман, откъдето започва двудневният ни пешеходен поход. Изкачваме по кози пътеки първото възвишение на планинската верига Три уши. Това

е връх Краднево. От мраморната плоча в основата на железен опълченски кръст става ясно, че тук е лобното място на юнкер Боян Петков Ботев - най-малкият брат на поета революционер Христо Ботев. Оттук се открива чудесна панорама - на юг хоризонтът опира планината Вискяр и седловината Криви Колник. На север погледът спира на масива на планината Чепън с най-висок връх Петров кръст. Движим се по веригата на височините на Три уши, Мека црев и Леща, които са хълмист терен между Алдомировското и Драгоманското блато. Слизаме по каменистия склон и спираме пред гробовете и железните кръстове, където отдаваме почит на загиналите във война трима български офицери - подпоручик Иван Бобев, подпоручик Ганчо Сокеров и подпоручик Никола Енев. Запознаваме се с биографиите на героите и продължаваме към връх Чавчи камък. Тук в сраженията по време на войната са загинали 25% от личния състав на дру-

жината на капитан Стефан Тотев от 3-ти пехотен Бдински полк. Оттук продължаваме надолу по малко по-широк рид, минаваме край понор и се насочваме към склоновете на Пуклина, където има каменна кариера. Обядваме в близост до кариерата и продължаваме към Мека црев и достигайки го, спираме до паметник, построен от Русенските туристи в памет на загиналия капитан Марин Маринов от гр. Русе. На южния склон на Мека црев е изрисуван в скалите голям орден "За храброст" и годините 1885-2015 г. под него. По черен път край Алдомировското блато се насочваме за 40 минути към височината Дубица - централен участък на Сливнишката епопея. Тук са запазени укрита на 4 оръдия. Сега са поставени паметна плоча и дървена наблюдателна кула с беседка за отход. За час се спускаме в с. Алдомировци, откъдето на следващия ден ще продължим по маршрута. Сутринта рано се изкачваме в крайнините на селото

на могилата на Мрамора. Тук е построен голям паметник в памет на героите от 7-и Преславски полк, загинали в окопите на Преславски и Разградски редут. След войната патриархът на българската литература Иван Вазов минава оттук и написва стихотворението "Новото гробище над Сливница", на 12 ноември 1885 г. Прочитаме го, правим снимки пред паметника и продължаваме 2 километра през Преславски и Разградски редут. Достигаем село Братушково, почиваме, а след това изкачваме височината Градището, където е църквата "Св. Илия". Преминаваме край оброчен каменен кръст и на юг са подстъпите към върховете Малък и Голям Витай на планината Вискяр, където са водени ожесточени сражения. Връх Витай е най-високият връх по маршрута с 930 м н.в. Подсичаме върха, берем ядливи гъби и след час сме в село Гургулят. Тук върху възвишението Църквище е построен Пантеонът на безсмъртните. Амбразури и наклонените

стени внушават монументалност и сила, бетонът е червен и символизира пролятата кръв. Изграден през 1995 г. по повод 100 години от войната. Вътре е композицията на фигурата на Майка България, а по стените са изписани имената на капитаните - ръководители на Българската армия във войната, военните формирования и безсмъртния стих на Вазов "Българийо, за тебе те умряха...". Сражението при Гургулят е едно от най-ожесточените, но има и една друга особеност, че то е единственото във войната, в което взима участие и местното население. Поднасяме цветя, прекланяме се пред подвига на героите и пешеходният ни поход продължава, като се разделяме със Сливнишката позиция и продължаваме "По пътищата на войната". След час достигаем височината Криви колник - вододелно било между басейните на реките Нишава и Искър. Следва спускане към град Брезник и виждаме Бризнишкото бърдо, което е свързано с подвига на "Отряд на обречените" на Капитан Кисъев, където става битката с Моравската дивизия на връх Свети Никола. В гр. Брезник посещаваме паметника на Втори пехотен Струмски полк и на загиналите в това сражение.

Така завършваме похода поклонение "По алеята на безсмъртието" - Сливница 1885 г. Първия ден нашият преход е 8 часа, а втория - 6 часа.

Вярваме, че този забравен от 2007 г. национален туристически поход ще бъде възстановен, а сега очакваме датата на тържествата в гр. Сливница, за да участваме в тях.

м.с. по туризъм
Николай Добрев -
председател на Клуба
снимка **Евгени Кушлев**

В долината на река Русенски Лом, в близост до село Иваново съществува един комплекс от църкви, параклиси, манастири, издълбани в скалите, който се е развивал в продължение на векове. Това са Ивановските скални църкви - един от деветте български паметника, вписан през 1979 г. в листата на ЮНЕСКО за световното културно и природно наследство.

Първите отшелници са издълбали килиите си там още през XII век. А стенописите от XIV век свидетелстват за високоразвито художествено майсторство, характерно за живописната школа на старата българска столица Търново.

Ивановските скални църкви се намират на 22 километра южно от крайдунавския град Русе и представляват разклонена мрежа от около 20 малки скални църкви, параклиси и килии, издълбани на различна височина в скалите на живописния каньон на река Русенски Лом и свързани с пътеки и скални стълби.

Някога скалните църкви са били над 40, а килиите - около 300. Те са били обитавани от монаси, много от които граматичи и книжовници, а християните отивали там на поклонение. Български царе и боляри от епохата на Второто българско царство (XII-XIV век) са изпращали каменоделци да издълбят в скалите нови храмове, а зографи да ги изпишат със светите изображения. Ктитори на скалната обител са били българските царе Иван Асен II (1218-1241), Иван Александър (1331-1371), както и други представители на владетелските семейства, чиито ктиторски портрети са запазени.

От житието на търновския патриарх Йоаким I, който в края на своя живот се отдал на отшелничество сред тези непристъпни скали, се разбира, че заедно със свои ученици той е построил първата скална църква, която

№ 50а: Ивановски скални църкви

издълбани от монасите лавричани изповеди и послания. Сред тях е известният връзан надпис на Иво Граматик от края на XIII век, който напомня приписките по полетата на старобългарските ръкописи.

Светата обител Ивановски скални църкви съществува и през ранните векове на османското владичество в България, но постепенно запада като духовен център. През XVIII век скалният манастир отново е обект на поклонение от вярващите. Днес този уникален за цяла Европа голям културен център, макар и трудно достъпен, се посещава от хиляди туристи и поклонници.

До обекта се достига с транспорт по асфалтиран път или по маркирана пътека за 40 минути. Има поставени указателни табели. Приемат се организирани групи до 20 човека и индивидуални посетители. Изнасят се беседи. **Работно време: сряда, четвъртък, петък, събота и неделя от 9 до 17 ч.**

то заедно с останалите в местността Писмата образуват големия скален манастир "Свети Архангел Михаил", основан в началото на XIII век. Според хрониките от онова време цар Иван Асен II посетил Йоаким в скалната обител и му принесъл в дар злато за построяването на една от манастирските църкви. Йоаким имал много последователи, дали обет за безмълвие - т. нар. монаси-исихасти, които били около осемдесет, живеели в скалите и се прехранвали с корени, горски плодове и зърнени култури. По онова време исихазмът (религиозно учение, което възвисявало духовната същност на човека чрез уединение и самовглъбяване) станал официален във Византия и България. През XIV век манастирът "Св. Архангел Михаил", се превърнал в център на исихазма.

По стените на малко достъпните днес монашески килии са съхранени

НИКОЛАЙ ГАНЧЕВ МАРИНСКИ е на 9 години от София, а брат му **ПАВЕЛ ГАНЧЕВ МАРИНСКИ** е на 5 години. Малкият Николай е обиколил 54 от 100-те национални обекта, качил се е и на връх Снежанка. Павел е посетил 52 обекта и е особено впечатлен от Бабини Видини кули. Майка им **ДИАНА МАРИНСКА**, която има 52 печата, разказва, че нейните родители са подарили на нея и на съпруга ѝ **ГАНЧО МАРИНСКИ** 2 книжки със 100-те национални туристически обекта. Всяка пролет по време на ученическата ваканция семейството си набелязва 2-3 забележителности и тръгва към тях. Децата особено харесват пещерите и най-вече Ягодинската пещера и Пещерния дом.

ДЕСЕТГОДИШНАТА МИХАЕЛА ЙОРДАНОВА МИЛАДИНОВА от София има бронзова и сребърна значка от Движението "Опознай България - 100 национални туристически обекта". И нейният брат - седемгодишният първокласник **ДАНИЕЛ ЙОРДАНОВ МИЛАДИНОВ** - е със същото постижение. И двамата са горди и продължават да обикалят обектите, водени от своите родители и от баба си. След интересните пътувания децата винаги има за какво да разказват на приятелите и съучениците си.

Размисли за творчеството - собственото и чуждото

Какво нещо е внушението?! Само-заблуда!... Измамна илюзия!... Само-извисяване!... И какво ли не още?! Величини, извикващи главозамайване, самовъзвисяване из облаците, чувство, че земята се върти около тебе, че ти си оста, около която се въртят другите, нищожните, недостойните, низшите - през погледа ти да бъдат около тебе, защото опростяваш?!...

Разбрах това наскоро - когато минах осемдесетте си години, когато се огледах назад, за да видя какво съм постигнал за един дълъг живот на човек в изкуството. Само погледът ми назад завърши отчайващо.

Толкова много неща несвършени!
Толкова много радости в живота пропиляни!

Толкова много МНИМИ, заблудни успехи за САМОДОВОЛСТВА!...

Първа записана песен в ЗЛАТНИЯ ФОНД НА БНР - 1959 г.

Стефан Воронов 10 години пее "Малкият принц"! Най-големият конкурс за песни в Републиката - 1970 година, АНОНИМЕН - с повече от 200 участващи композитори в него - аз съм участник с две песни - наградени са само две, моите: "За тебе, Родино!" и "Ода за Родината".

Двайсет години после "ЗА ТЕБЕ, РОДИНО" беше Марш на донаторната младеж.

За мен успехите бяха радост, за колегите поети - завист!

За този период на зависти написах епиграмата:
Читателю, знаете ли какво са писателите и как се един друг ядеме отдавна си бихте задали въпроса:
- Ами че защо ви тогава четеме?!

Пък и това, което пиша в напредналата си възраст, извиква гордостта ми:

ПЕСЕН ЗА ЕСЕНИТЕ

На д-р ЗЕРДЕВА-ИЛИЕВА -
Човекът с главно "Ч"!
На Нея и семейството ѝ -
земното щастие!

Художникът Есен с помощник Сланата превръщат във песен полето, гората!
Рисуват листата във багри различни и стават платната картини епични!
А никоя картина повод ни не дава да мислим си, че тя се със живот прощава!
Че след като е дните ни със дни красяла - повита ще е тя във плащеница бяла!

Художникът Есен с помощника Време човешката есен превръщат във бreme!
Те вдуват в балони мечтаното в младост - за да си ги гони човекът и в старост!
А никое балонче повод ни не дава за пукването му, че времето наставя!?"

Защо тогава всеки гони ли си гони тез пукащи се все, ХЪ стигнати балони?!

Започнато на 24. X. 2004 г. в София - завършено на 11. XI. 2004 г. в гр. Рабат - Мароко.

И като мислещ се сам за ВЕЛИК, съм извикал уважението и на друг човек, че съм голям поет, който може да й каже какво са нейните стихове...

Спира ме жена с рижавя коса:

- Извинете ме, г-н Игнатов, че така ви спирам. Не ме познавате, но аз ви познавам. Отдавна пея песни по вашите текстове...

- Оставете това. Кажете ми другата причина да ме спирате?

Тенът на лицето ѝ - от бяло по-бяло - почти се изравни с цвета на косата ѝ.

Пообърка се жената - дали от прякостта ми, или от нещо друго - не разбрах.

Бръкна в чантата си, извади една книга и като ми я подаваше, чух: „Опитвам се и аз да изливам душата си в стихове...“

Думата "изливам" автоматично извика уважение то ми към Нея.

Чувството на гордост в мен, че аз съм нещо повече от спиращата ме, излетя като пуснат гълъб.

И преди да чуя какво още тя ще ми каже, поех книгата от ръцете ѝ.

"Любовта на Гея и Космос". Право да си кажа, очаквах от нея нещо земно, нещо човешко?!

Запредиствах книгата. Тя търпеливо чакаше мое мнение.

И преди да ѝ го кажа, чух:

- Моля Ви, г-н Игнатов, вземете книгата ми и ако отделите малко време да прочетете тук-там из нея написано нещо, бих се размислила върху оценката Ви?!...

Вместо "радвала" чух друго - "размислила". Това "размислила" извика уважението ми към непознатата поетеса.

- Отзад на книгата ми има моя телефон. Ще Ви бъде благодарна, ако ми позвъните - да чуя мнение то Ви.

От нейна страна всяка дума в разговора бе премервана в полза на уважението..

Приех предложението ѝ.

Зачетох в дома си книгата ѝ - стихове и разкази.

Извихах я по телефона на среща и ѝ казах това, което ще кажа не само на вас, но и на всички любители на поезията, на които им е дошло до гуша от интимната, от любовната поезия между мъж и жена.

За първи път талантлив поет с ритъм и рима пише за любовта между Небето и Земята, видяна от него.

Авторка на тази необикновена поезия - безспорен успех за нея като поетеса - е Дора Попова - Дорони!

Човек, прочел тази стихосбирка, не може да се въздържа да не изкаже благодарността си от невяроятното удоволствие, изпитано от досега с такава поезия. А честта да я издаде за първи път у нас се пада на ИК "ПРОПЕЛЕР".

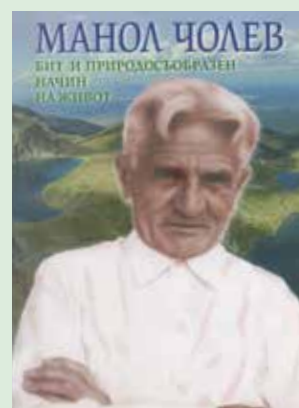
Игнат Игнатов

На 100 години Манол Чолев пише книга за своя живот

„Моят бит е природосъобразният ми начин на живот. Природосъобразният начин на живот е моят бит. При мен всичко се явява и развива интуитивно. А че е имало идеи, имало е, но аз ги преоткривам сега, когато съм на преклонна възраст. А те са: 1. Любов към човека; 2. Любов към природата, движението и туризма.“

Манол Стоименов Чолев е роден на 21 септември 1903 г. в с. Скробатно, Гоцеделчевско. Звършва основно образование в с. Костандово, прогимназия в Ракитово, гимназия в Пазарджик, Учителския институт в Пловдив. Учителства и активно участва в кооперативното строителство в Чепинско. Участва също в строителството на сградите на училищата, читалищата и на кооперациите в селата Костандово и Дорково, туристическия дом „Кисловодск“ във Велинград, хижа „Кладова“, туристическата спалня в Чепино, туристически заслони и туристическа маркировка. Председател и почетен председател е на туристическо дружество „Юндола“ в периода 1959-1989 г. Председател е и на есперантско дружество „Стоян Калпазанов“ през годините 1969-1986 г.

Манол Чолев има много награди, сред които са:

„Орден на труда“ - златен, „Червено знаме на труда“, медал „Алеко Константинов“, „Заслужил деятел“ на БТС, „Покорител на планинските първенци“ и Златна значка на БТС. Той е почетен гражданин на Велинград, Ракитово и Костандово.

Неговата книга „Бит и природосъобразен начин на живот“ е последната, която написва на преклонна възраст. За него - природолюбителя, природоизпитателя, планинарят, патриота, общественика казват, че е човек легенда. Той е захранен с чистия планински въздух, къпан е като бебе в планински поток и първите му дни са били под открито небе, а целият му 104-годишен живот преминава в правенето на добри дела. И така до 16 юни 2007 г.

Българки по върховете на Памир

Това е заглавието на книгата на Йорданка Димитрова и Елисавета Първанова, издадена по случай 85 години от създаването на Българската федерация по катерене и алпинизъм на 19 ноември 1929 г. и по повод 120-годишнината от организираното туристическо движение.

Йорданка Димитрова е първата българка, изкачила осемхилядник - връхът Чо Дьо /8201 м н.в./, загинала под връх Канчендзюнга /8586 м н.в./.

Стоянка Калинкова-Занкова през 1970 г. е първата българка, изкачила връх Ленин /7134 м н.в./ в Памир. Както пише в книгата, с нея започва женското начало към висините. Следващите две алпинистки са Елисавета Първанова и Йорданка Димитрова.

В периода 1970-1989 г. в Памир са били 30 жени. Върховете над 7000 метра успяват да покорят: Стоянка Калинкова-Занкова, Йорданка Димитрова, Елисавета Първанова, Светла Хорозова, Камелия Василева, Светла Аначкова, Пепина Станчева, Марияна Масларова, Даниела Кирилова, Даниела Дочева, Светла Първанова-Йорданова, Теменужка Ангова, Радостина Грапльова. Най-много изкачвания на седемхилядници са

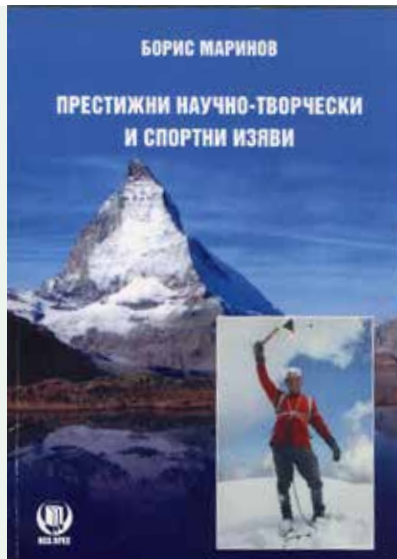
направили Йорданка Димитрова - 8, Камелия Василева - 6, Пепина Станчева - 5, Светла Хорозова и Елисавета Първанова - по 3. През 1985 г. Йорданка Димитрова за първи път в един сезон достига два върха - Комунизъм и Корженевска. Две години по-късно този рекорд е подобрен от Камелия Василева, която изкачва трите седемхилядника на съветски Памир. През лятото на 1988 г. Пепина Станчева достига четири върха - Комунизъм, Корженевска и два пъти Ленин, което е най-голямото постижение на българка досега.

"Българки по върховете на Памир" е книга, както казват нейните авторки, посветена "на приятелите и приятелството, на дръзността и дръзността".

Престижни научно-творчески и спортни изяви

Това е заглавието на новоизлязлата книга на доц. Борис Маринов. Авторът е роден през 1932 г. В детските си и юношески години живее в гр. Троян. Завършва сменената гимназия „Васил Левски“. Практикува волейбол, футбол и туризъм. През 1950 г. става студент във Висшия институт за физическа култура, сега Национална спортна академия. Завършва специалност „Туризъм и алпинизъм“ през 1954 г.

Овладейл спортното майсторство по алпинизъм до степен Майстор на спорта, Борис Маринов изкачва изкачва най-трудните алпийски стени, катери високи върхове в България и в чужбина. През 1958 г. с първата организирана група изкачва първенеца на Европа - връх Елбрус /5642 м/ в Кавказ. Той е първият българин достигнал връх Матерхорн /4474 м/ в Швейцарските Алпи. През 1970 г. изкачва връх,

на който преди него не е стъпвал човешки крак висок 5111 метра.

През 1961 г. става научен сътрудник по туризъм, алпинизъм и ориентиране при ВИФ. Старши научен сътрудник II степен и доцент е отпреди повече от 40 години в катедра „Теория на физическото възпитание. И досега чете лекции пред студенти.

През 1982 г. е избран за щатен заместник-председател по направленията учебна, спортна, методическа и научна дейности на БТС, а през 1983 г. - за заместник-председател на Организационния комитет и за председател на Оперативното бюро за подготовка на националната хималайска експедиция „Еверест „84“.

В своята книга заслужилият деятел на туризма доц. Борис Маринов е представил само част от своите научни, методически, учебни, спортни и обществени изяви като ги е илюстрирал с документални снимки.

156 години от рождението на акад. Александър Теодоров-Балан

Александър Теодоров-Балан е основател и активен член на първото българско туристическо дружество "Алеко Константинов" и първи редактор на създаденото на 15 март 1902 г. списание "Български турист". Той го редактира четири години до края на декември 1905 г. Списанието е илюстрирано месечно издание, орган на Българското туристическо дружество (от 1931 г. Български туристически съюз (БТС)).

Александър Теодоров-Балан е председател на Българското туристическо дружество в периодите 17 октомври 1900-6 юли 1905 г. и 27 юли 1910-14 август 1921 г. Роден е на 15 октомври 1859 г. в с. Кубей, Бесарабия. Член на Българското книжовно дружество от 1884 г.

По думите на Елена Георгиева Балан е „много заслужила издънка на фамилия, пренесла от Бесарабия след Освобождението здрав български дух и участвала в изграждането на Нова България...“

Според Галина Минчева в рода Балан е „приемствена черта да се служи безрезервно на отечеството.“ Прадедите на големия наш езиковед са изселници от Сливен по време на Руско-турската война от 1828-1829 година. Те се установяват в Бесарабия, където се раждат петимата видни братя, строители на новата българска държава. Това са акад. Александър Теодоров-Балан, генерал Георги Тодоров - опълченец, участник в Сръбско-българската война от 1885г., командир на победоносната Рилска дивизия, командващ II и III

Основател и активен член на първото българско туристическо дружество „Алеко Константинов“

армия, проф. д-р Атанас Теодоров - основоположник на съдебната медицина, експерт по делото на Яворов, Мартин Тодоров - кмет на София през 1904-1908 г., когато започва строителството на Централните хали, Софийската минерална баня и павирането на „Цар Освободител“ с прочулите се в цяла Европа жълти павета. Петият брат е инж. Михаил Балански - един от създателите на топлофикацията в България, осъществил проектите за Народната банка и Съдебната палата.

Младият бесарабски българин следва славянска филология в Лайпциг и завършва в Прага (1879-1884 г.). Зачитава докторска дисертация на тема „За звука „б“ в новобългарския език“.

Александър Теодоров-Балан е съосновател и първият ректор на Висшето училище, където работи първоначално като хоноруван, а

впоследствие като редовен преподавател. Основател на университетската библиотека. Избран е за ректор в три мандата (1888-1889, 1896-1897 и 1902-1903 г.). Професор и титуляр на Катедрата по българска литература (1893-1907, 1910-1934) в СУ „Климент Охридски“. От 1922 г. е действителен член на Българския археологически институт. От 1939 година - почетен доктор на Софийския университет.

Акад. Александър Теодоров-Балан е един от основоположниците на българската филологическа наука. Повече от 75 години той неуморно работи върху описанието на българския книжовен език и има огромна заслуга за теоретичното изучаване на неговия граматически строеж, за създаването на български тълковен речник и за демократичен правопис. Работил е и в областта на българската диалектология

и историята на българския книжовен език.

Големият учен оставя огромно по обем научно творчество. Пълната библиография на трудовете му съдържа повече от 900 заглавия на книги, студии, статии и бележки, 310 от които посветени на българския език. Балан е автор на първата научна история на българската литература до края на XIX век. Автор е също и на първите научно издържани граматика на български език.

Историчката Теодора Апостолова, негова внучка, си спомня, че дядо ѝ посрещал гордо всички неприятности. Каквото и да му се случело, той казвал, че само добрия професионалист може да има достойна гражданска позиция.

Балан е „майстор - ковач“ на нови думи като „възглед“, „дейност“, „заплаха“, „излет“, „летовище“, „общувам“, „поява“, „предимство“, „становище“, „творба“, „украса“, „усет“ и много други. Негови и с негова помощ са създадени думите: „обиходец“ или „пътничар“ /турист/, „обиходка“ или „отиванка“ /излет/, „пътничарство“ /туризъм/, „санки“ /ски/, „ходяшко дружество“ /туристическо дружество/ и др. Първ автор на редица учебници по български език и литература, първ ректор на СУ „Климент Охридски“, академикът изповядва умереност във всичко, освен в любовта към родината.

В спомените на Петър Динев ученият е дядо Балан

„заради благостта, с която ни посрещаше, заради вниманието, с което ни изслушваше, заради подкрепата, която охотно ни оказваше. В своя дом той ни приемаше не като студенти, а като приятели и ние с радост разглеждахме научните и литературните новости, натрупани върху специалната подвижна полица край креслото му. Той ни поразяваше с трудолюбието си, със системността на своята постоянна вседневна работа, с постоянството, с което следваше и защищаваше своите научни убеждения, с готовността да споделя с младите си студенти възмущенията и тревогите на своя труд. Ние помним нашия скъп професор Балан и от излетите - с неговото оригинално наметало от зелено сукно - на връх Сталин (Мусала) и в Бачковския манастир, по Пловдивските тепета и хълмовете край Владая. И когато не говореше по любимата си тема - езика, разказваше ни спомени за ранните си години на учителство в Пловдив или ни декламираше откъси от прочутата славянска поема на Ян Колар. Мисля, че един професор учи не само със знанията, които дава от катедрата и в научните си трудове, но и с отношението си към младите хора, с непосредственото си просто и естествено отношение, изпълнено с доверие и приятелство. Ал. Теодоров-Балан беше такъв професор...“

Велимир Христанов

13-и Песенен празник „Слава вам будители“

Продължение от стр 1

И този път препълнената зала показва завиден интерес на пловдивската музикална и туристическа публика. Откриването стана с фанфари и прочувствено слово, в което бе подчертано, че празникът неслучайно се провежда в Пловдив, че става дума за неговото завоювано право. Исторически градът е неделима част от Българското Възраждане - тук за първи път е чествано преди Освобождението епохалното дело на Светите братя Кирил и Методий, за първи път пак тук се чества 1 ноември през 1909 г. Тук прохаждат в литературата Любен Каравелов и Пею Яворов. Тук са оставили следи с делата си такива големи личности от историята ни като патриарха на българската литература Иван Вазов, П.Р.Славейков, Захари Стоянов, Найденов Геров, Йоаким Груев, Атанас Вълкович, Христо Г. Данов и др.

В мащабната музикална среща се включиха 13 хорова колектива от София, Пловдив, Самоков, Стара Загора, Габрово, Асеновград, Казанлък, Панагюрище и Перущица с над 400 участници от: хор „Планинарска песен“, хор „Планинарска песен - Филип Аврамов“, вокална група „Акустика“, ВИА „Здравец“, хор „Родопско ехо“, вокална формация „Пловдивски ритми“, хор „Ветерани туристи“, хор „Средногорски звуци“, хор „Старопланинско ехо“, хор „Родопски звуци“, вокална група за туристически песни, вокална група „Китка“, вокална група „Перистица“.

Показано бе традиционно високо ниво на представянето на отделните състави. Обновен бе репертоарът им, а в хоровите редици има свежо попълнение, предимно от млади хора.

За доброто ниво на проявата заслуга имат и ентузиастичната публика, която посрещаше и изпращаше със заслужени овации всяко едно изпълнение.

Димитър Гочев - председател на Сдружение на туристическите хорове в България поздравя присъстващите и връчи поздравителен адрес от БТС.

Песенният форум завърши в следобедните часове при отличен ред и организация от страна на домакините и висок интерес от публиката. Последва награждаване на участниците, след което пак по традиция се състоя колегиалната среща на художествените ръководители и диригентите на музикалните състави. Обсъдени бяха проблемите на туристическото хорово пеене. Разменени бяха интересни идеи и мнения за тази и за следващи прояви. Единодушно бе мнението, че този песенен празник трябва да продължи във времето.

Димитър Луканов - ТД „Шипка“ - гр. Пловдив

Павел Делирадев - следовникът на Алеко

Планинарите дължат много на личности като Павел Делирадев, отдала живота си за България и за туризма. Роден е в гр. Панагюрище през 1879 година. Роднина е на големия български пътешественик Никола Делирадев. Завършва Панагюрското четирикласно училище и столарското училище в Русе. В Софийския университет следва политическа икономика, философия, конституционно право и география. Основател е на социалистическите организации в Панагюрище и Русе. През 1903 година основава Общ работнически синдикален съюз. Един от основателите е на Юбунарската организация на БРСДП (тесни социалисти) в София. За кратко живее в Одеса. Работи като редактор в различни леви издания, публикува статии за Руската революция от 1905 г. През 1905 година заедно с Георги Бакалов и Никола Харлаков Павел Делирадев е изключен от БРСДП (т.с.) като „анархолиберал“. Влиза в съюза „Пролетарий“, който през 1908 г. се влива обратно в БРСДП (т.с.).

Павел Делирадев е секретар на

четата на Яне Сандански, близък приятел с Павел Шатов и идеолог на лявото крило на ВМОРО. През май 1908 г. присъства като делегат на общия конгрес на левицата в Банско. На този конгрес Делирадев изнася основния доклад, с който се прокарва идеята за Балканска федерация. По това време вече е войвода на самостоятелна чета.

Заедно с Харлаков и Ангел Томов издава списание „Начало“, първо в София, а после в Солун.

Мобилизиран е и участва във войните за национално обединение, но развива междувременно антивоенна агитация и пропагандира идеята за Балканска федерация.

След войните е един от най-дейните организатори на туризма в България. Той е сред основателите на алпинизма и пещерното дело у нас. Първото масово изкачване на Мусала е станало на 8 април 1923 г. от група софийски туристи, водени от Павел Делирадев. Той е и първият планинар, който изминава билото на Стара планина по маршрута Ком-Емине. През 1933 г. 54-годишният Павел Делирадев предприема това пътешествие и срещайки големи трудности, сам,

а на места придружаван от един другар, изминава за 30 дни повече от 700-те километра от връх Ком до морето. На следващата година той описва приключенията си в книгата „От Ком до Емине по билото на Стара планина“.

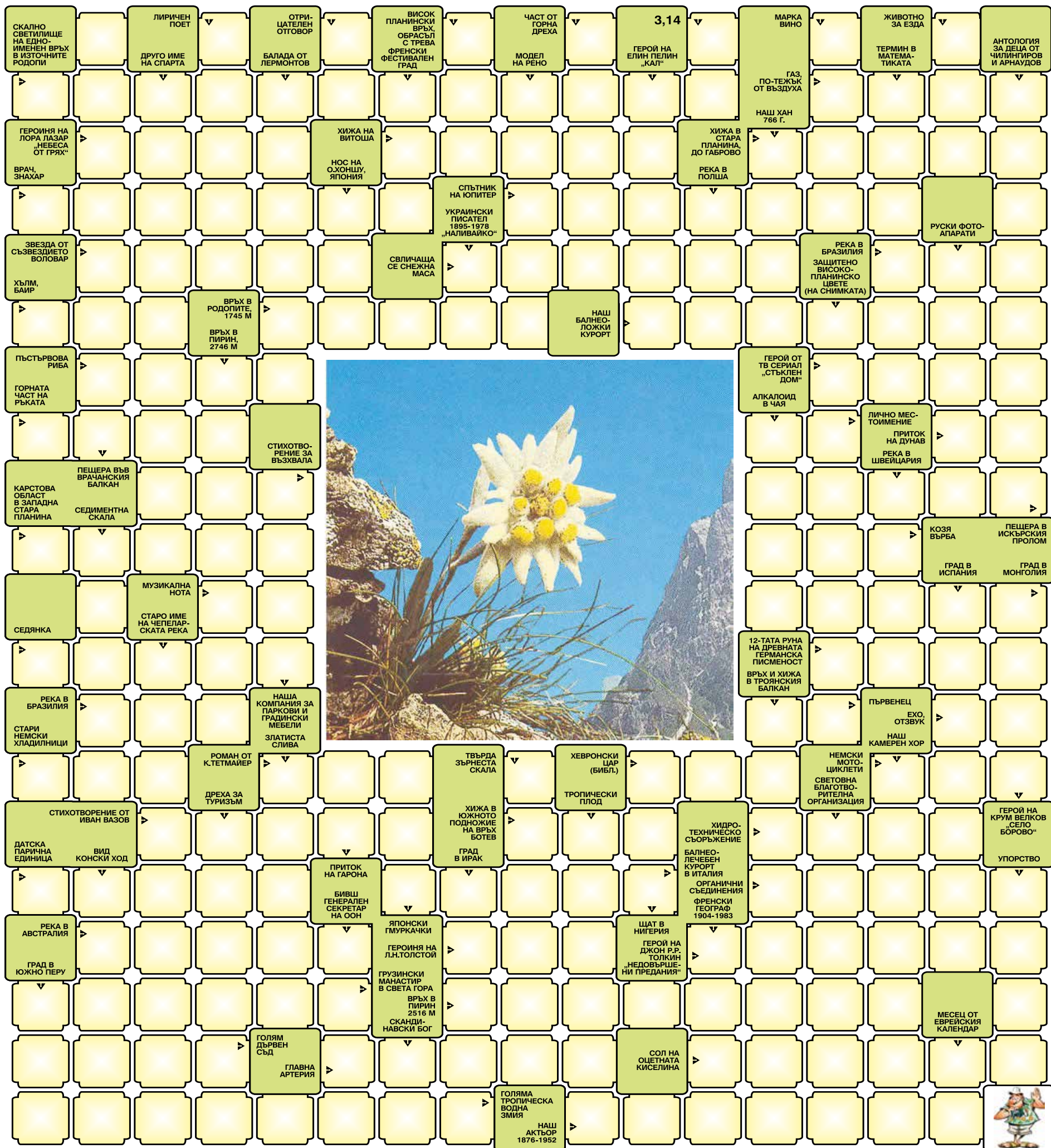
Цели двайсет години по-късно, през 1953 г. Републиканската комисия по туризъм при Върховния комитет за физкултура и спорт (ВКФС) организира първия поход по билото на Стара планина. Групата в състав от трийсет и четири души въпреки многото препятствия по пътя за 30 дни изминава благополучно разстоянието от връх Ком до нос Емине. През 1955 и 1959 г. се провеждат още два проучвателни похода, които окончателно уточняват детайлите по трасето на маршрута.

През 1947 г. Павел Делирадев участва в саморазтурването на Македонския научен институт. През същата година е председател на комисия, която установява пътя, по който е минала Ботевата чета с оглед на точния маршрут на туристически поход „Козлодуй-Околчица“, стартирал през същата година. Хижа, разположена в Средна гора до Панагюрски колони, носи неговото име.

За Павел Делирадев туризмът не се състои единствено в организиране на туристически излети сред природата, а е свързан със създаване на хижи, маршрути, маркировки, екскурзионни летувания, научни изследвания, популяризиране, залесяване - огромна по мащаб разностранна дейност, към която постепенно привлича десетки хиляди съмишленици. Тази дейност се извършва от туристическите дружества, най-често на доброволни начала.

Той има научни приноси в географията, геологията, историята, медицината, биологията и др. Автор е на над 50 книги научна, научно-популярна и художествено-пътеводна литература, 15 обществено-политически брошури и над 2500 статии. Редактира няколко вестника и списания и е темен сътрудник. Той е автор на няколко научнопопулярни книги за българските планини - „Витоша“ (1926), „Осогово“ (1927), „Рила“ (в два тома, 1928, 1932), „Родопите“ (1937) и др., на трудове с историко-етнографски характер като „Принос към историческата география на Тракия“ (в два тома, 1953), както и на много статии.

Велимир Христанов

РЕЧНИК : АБАНО, АВОКА, БАСРА, ИРИМОН, ЙЕРА, НАРАН, НЕКАР, ОАМ, ХЕКИМИН

АЛБЕНА ВАНКОВА

ВОДОРАВНО : “Берите камъни”, “Озон, Дара, “Алѣко”, “Узана”, “Хекимин, Гануменг, Некар, Лабина, Аза, Руг, Рокен, Наречен, Кема, Дану, Рамо, Тн, Ога, Елма, Понор, Иба, Ре, Нарап, Трака, Иера, Иса, Ас, ЕК, АТЕ”, “Ила”, “Оам, АВО”, “На Ком”, “, “Пау”, Буна, Крона, Абано, Анулу, Абока, Ана, Ирумон, Синапуца, Каца, Аорма, Ачетам, Анаконга, Сарафоб (Крсто).

ОТБЕCHO : Ика, Легенука, Оолум, Рабан, Лакегмон, Асенобуца, Липук, Тогорка, Анорак, “Тамара”, АРЕА, Икако, Не, Иро, Ло, Анан (Кофу), Кан, Ама, Ог, Чал, Ле (Ибан), Басра, МЕТАН, Грантм, Рькаб, Ананас, Нонун, Одо, Пу, Ина, Инар (Ингберм), Умар, Теун, Амбаруца, РОЗЕ, Егербаус, УНИЦЕФ, Загача, Ааре, “Ануамто”, Кон, ЗЕНИТ, Аребалто, Аб, “На ранина”, Нако, Инам.

В САЙТА

НА БТС -

www.btsbg.org

можете да намерите информация за: стоте национални туристически обекта, телефони и адреси на туристически дружества и хижи; клубове в състава на БТС и федерации; истории, цели, нормативна уредба и управленска структура на БТС.

Планинска спасителна служба

При несчастен случай

Дежурни телефон
 GSM: 088 1470

за абонати на MTEL и VIVATEL

0887 100 237/238

- за абонати на останалите оператори;
02 963 2000

www.pss.bglink.net стационарен телефон

ГЛАВЕН РЕДАКТОР: Емилия Матеина

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: проф. д-р Николай Овчаров; проф. д-р Витан Влахов; инж. Иван Петров – председател на Българската асоциация по картография; доц. Сандю Бешев – алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; Георги Кърпачев – председател на Републиканската комисия по маркировка при БТС, доц. Кънчо Долапчиев, Елисавета Първанова, м. с. по алпинизъм

Издава: Издателска къща

"Ехо" ЕООД

Адрес на редакцията:

1000 София, бул. "Васил Левски" № 75, ет. 5, ст. 525, ПК 427

Тел: 02/ 93 00 680; ISSN-0205-0943

e-mail: exobts@gmail.com; www.btsbq.org

В редакцията не се приемат ръкописни текстове.

Срокът за приемане на материали е до 30 число на съответния месец

Графично оформление и предпечат: Милен Дивитаков **Печат:** "Алианс ПРИНТ"

Издания и календари за 2016 г.

РАБОТЕН КАЛЕНДАР
ЕДНОЛИСТОВ КАЛЕНДАР3 лева
1,50 лева

може да закупите в Централата на БТС

На 14 октомври от 19 ч. SOHO откри благотворителна фотографска изложба, включваща 43 творби на шестима от най-изявените български фотографи - Владимир Донков, Константин Величков, Мила Печенякова, Иво Данчев, Симеон Патарозлиев и Руслан Вакрилов. Всички събрани средства ще бъдат дарени за допълнителното възстановяването на една от най-китните хижи в сърцето на Стара Планина – "Амбарица", чиито основи са поставени преди повече от половин век.

Инициатор на изложбата е Владимир Донков, а PhotoSynthesis про боно предоставят фотографските принтове.

SOHO е арт коуъркинг пространство в центъра на София с ежемесечна програма от културни и професионални събития (със свободен вход), такива със социална насоченост, музикални концерти и тематични базари. Клиентите на SOHO са общност от сходно мислещи професионалисти, което насърчава творчеството и обмена между обитателите му. SOHO подкрепя множество инициативи и подпомага организации от неправителствения сектор в тяхното

SOHO подкрепя с благотворителна фотографска изложба хижа „Амбарица“

развитие.

В продължение на благотворителната инициатива на SOHO и приятели в подкрепа на хижа "Амбарица" на 21 октомври от 19 часа гост в професионалната платформа на зелената къща бе Кирил Николов – Дизела, който е обвързал

живота си с планината. На 32 години той е най-добрият планински бегач и ориентировач.

Благотворителната изложба в подкрепа на хижа "Амбарица" може да видите до 23 ноември в SOHO - София, ул. Искър № 4.

Дарителска кампания на Българския туристически съюз Да възстановим заедно хижа "Богдан"

Построена преди 75 години от копривщенските туристи, хижа "Богдан" е най-близкият подслон до Средногорския връх със същото име. Преди 20 години тя изгаря, а това означава, че всички планинари и любители на природата, които минават през района на хижата, виждат само руини.

Затова ние ви призоваваме: **нека съберем 100 000 лв., за да изградим хижата.**

Нека продължим традицията, според която от зората на организираното туристическо движение хижите са се строили изцяло с дарения и доброволен труд.

Начините да
помогнете са:

Като дарите средства в Централата на БТС или с пощенски запис на адрес: София, ул. Васил Левски № 75, 5 етаж, Пощенска кутия 427 в Централна поща и с доброволен труд.

Дарителската кампания се осъществява с помощта на ФПББ по програма "Да постигнем повече", финансирана от фондация "Америка за България."

КАРТА НА ВИТОША С БОНУС –
КАРТА НА ЛОЗЕНСКАТА ПЛАНИНА

5 лева

ТУРИСТИЧЕСКА КАРТА НА ОСОГОВСКА ПЛАНИНА
И ПЛАН-УКАЗАТЕЛ НА ГРАД КЮСТЕНДИЛ

2.50 лева

ПЪТЕВОДИТЕЛ БЪЛГАРИЯ – 80 ЕКОПЪТЕКИ
И 60 ЕДНОДНЕВНИ ЕКСКУРСИИ

12 лева

КАРТА НА ВИТОША

3 лева

ПЪТЕВОДИТЕЛ "17 ТУРИСТИЧЕСКИ МАРШРУТА
В ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО"

12 лева

ОТ ПОРЕДИЦАТА "НОВА ТУРИСТИЧЕСКА БИБЛИОТЕКА":

ВРЪХ БОТЕВ

2 лева

ВРЪХ МУСАЛА

1.60 лева

ВРЪХ ВИХРЕН

1.60 лева

СКАЛНИ МАНАСТИРИ

4 лева

ПЪТЕВОДИТЕЛ "100 НАЦИОНАЛНИ
ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТА"

10 лева

ТУРИСТИЧЕСКА КАРТА БЕЛАСИЦА И ОГРАЖДЕН

6 лева

ТУРИСТИЧЕСКА КАРТА НА ЮЖЕН ПИРИН
И СЛАВЯНКА И ПЛАН УКАЗАТЕЛ НА
САНДАНСКИ, МЕЛНИК И ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ

4.50 лева

ДЖОБНА КАРТА НА БЪЛГАРИЯ

3 лева

КАРТА НА 10-ТЕ ПЛАНИНСКИ ПЪРВЕНЦИ

3 лева

КНИЖКА "10-ТЕ ПЛАНИНСКИ ПЪРВЕНЦИ"

1 лев

КНИЖКА "100 НАЦИОНАЛНИ
ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТА"

2 лева

ЛАМИНИРАНА КАРТА "БЪЛГАРИЯ –
100-ТЕ НАЦИОНАЛНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТА"

1 лев

СОФИЯ И ОКОЛНОСТИТЕ

2 лева

ТУРИСТИЧЕСКА КАРТА СТАРОСЕЛ –
ТРАКИЙСКИ КУЛТОВ ЦЕНТЪР

3 лева

ТУРИСТИЧЕСКА КАРТА НА ЦЕНТРАЛНА
СТАРА ПЛАНИНА – ТРОЯНСКИ БАЛКАН

7 лева

ПЪТНА КАРТА НА БЪЛГАРИЯ

4 лева

КАРТА НА РОДОПИ

5 лева

КАРТА НА РИЛА

5 лева

КАРТА НА ПИРИН

5 лева

КИРИЛ ВОДЕНИЧАРОВ
"СРЕД ПРИРОДНИТЕ СТИХИИ"

12 лева

ЕЛИСАВЕТА АВРАМОВА - "ЖИВОТ И СЪДБА"

4 лева

ПЪТЕВОДИТЕЛ БЪЛГАРИЯ –
ЛУКСОЗЕН, НА АНГЛИЙСКИ ЕЗИК

30 лева

По повод 120-годишнината от организирания туризъм БТС предлага на вашето внимание сребърен егелвайс – значка – 2.50 лева и златен егелвайс – 3 лева.